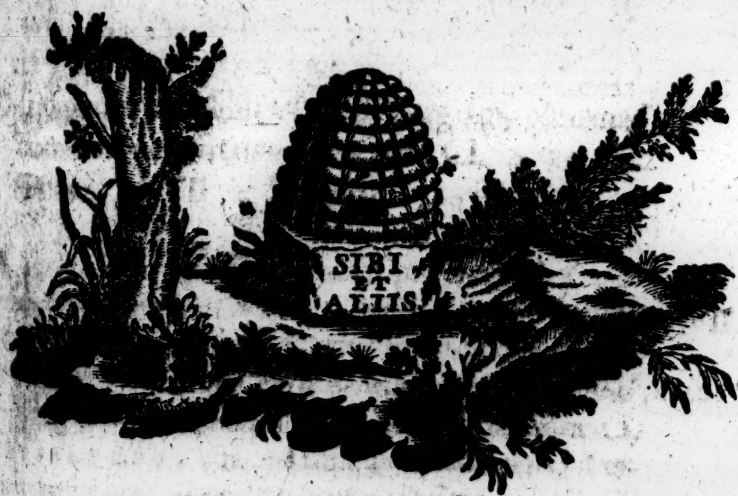

COMMENTARII
DE REBVS
IN
SCIENTIA NATVRALI
ET
MEDICINA
GESTIS.

VOLVMINIS XVIII. PARS II.

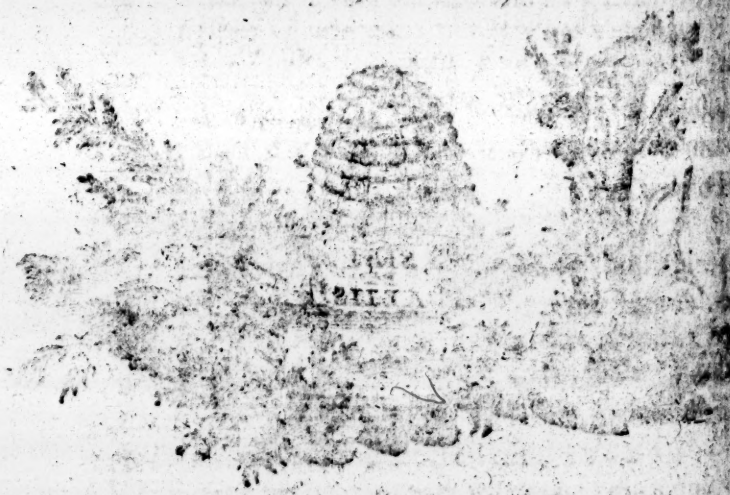
LIPSIAE, MDCCLXXII.

APVD IO. FRIDERICVM GLEDITSCH.

Venduntur etiam

Amstelodami apud I. Schreuder, Londini apud Io. Nourse, Parisiis apud
Briaſſon, Venetiis apud I. B. Pascali, Patauii apud Io. Manfrè,
Holmiae apud E. Saluium.

COMMENTARI
 DE REBUS
 IN
 CIENTIA NATURALI
 ET
 MEDICINA
 GESTIS

VOLUMINE XVIII. PART II.
 THEATRI MUSEI
 REYDIO FRIDERICI M. G. L. D. 1730

I.
Journal de Médecine, Chirurgie, Pharmacie etc.
par Mr. A. ROUX, Docteur Régent de la Fa-
culté de Médecine de Paris etc. Tome XXVII.
à Paris, 1767. chez Vincent. 8. Alph. i.
pag. 16. Tome XXVIII. 1768. Alph. i.
pag. 13. tab. aen. 2.

i. e.

Diarium ad artem salutarem, chirurgiam, pharma-
ciam cet. pertinens. Auctore Cl. A ROUX.
Tomus XXVII. et XXVIII.

Mense Julio 1767 haec imprimis reconferti me Tom.
rentur: XXVII.

2) *Relatio de noua specie herniae naturalis vesicae* p. 26.
inguinae, atque de sexus destitutione fere totali, a Cl.

DEVILLENEUFVE. Musici quadraginta duo-
rum annorum laborabat hernia vesicae umbilicali.
Haec hernia, in linea alba ad regionem hypogastricam
superiorem sita, et magnitudinem oui asserui
aequans, ostendebat parietem internum vesicae in-
tervae, nec aderat vestigium externum umbilici.
Hernia perpetuo, ac aegro invito, affluebat e duabus
papillis, nimirum ex orificiis ureterum. Hic paries
erat maxime irritabilis, atque exterius mucro obdu-
ctus. In parte superiore huius herniae conspicieba-

N 2

tur

tur cicatrix cutis, quae Cl. Auctori vestigium esse
debatur funiculi umbilicalis. Sub hoc tumore
penis deformis, brevis, ac superius secundum
longitudinem fissus. Glans naturali modo se habebat
sed vrèthra superius transibat glandem, atque
perforata erat. Annuli abdominales marcescentes
exati erant, ut intestina in utroque latere prolaba-
tur, ac testiculi haerebant ad inguina. Scrotum
veniebatur breue ac rugosum. Aderant pili in
regione pubis, ut et barba, atque hic homo, cum
robore corporis praeditus, nunquam vero sine
venereis passus erat.

P. 45. 5) *Litterae Cl. DENTREES ad Cl. PARS
de nonnullis affectibus nervorum, usque humores
sublatis. Etenim horum beneficio curauit febrem
intermittentem cum spasmo complicatam; hydrope
pectoris cum spasmo nervorum; tympanidem*

P. 48. 6) *Observatio de graviditate duodecim mensium
Cl. TELMONT DE SAINT IOSEPH. Auctori
Cl. Auctor hunc partum tantopere dilatatum
mina viginti duorum annorum, eius moerori,
usu alimentorum, morbo pleuritico, ac inde
dehinc crebrae venae sectioni ac diastae, multae
haemorrhagiae uteri, quas passa est. Fetus im-
mature vix aequabat septimestri.*

P. 52. 7) *Meditatio de variis modis tractandi morbum
maxillaris, atque de utilitate iniectionis in canalem
sinum per nares, interdum acquirenda. Auctori Cl.
TOURDAIN. Pars I. Morbi sinus maxillaris
semper pendit a dentium ac alueolorum carie, sed
potius ab humorum dyscrasia, metastasi, vicio pec-
liari, vulnere, lapsu et ictu. Neque his modis
imponendum est nomen *oxaenae maxillaris*, cum
semper*

semper simul adsit vlcus fossarum nasalium. Neque magis conuenit nomen *retentionis* huic morbo, si sanguis vel pus emungitur; nisi forte adsit sensus dolorosi in sinu maxillari vel frontali, ob retentionem membranae pituitariae, ac dolor obtusus tantum. Rarius tamen hic morbus locum habet in seniore aetate, crebrius reperitur in phlegmaticis ac hypochondriacis. Proferuntur quinque obseruationes, quae haec declarant.

Obseruatio I. Vir quinquaginta annorum, phleg. p. 57. vexabatur affectu doloroso sinus maxillaris ac frontalis dextri, ob muci retentionem. Hinc ei iniecit Cl. Auctor specillum cauum et curuum per canalem nasalem, atque iniecit decoctum hordei eandemque iniectionem per sex hebdomadas repetiit. donec liquor reiecit mucum viridem, ac sensim conualuit.

Obseru. II. Alius, huc venerat maxime affectus, p. 58. cuius ossa nasi exortosin, et os maxillare ac palatum tumorem ostendebant, simili iniectione sensim restitutus est.

Obseru. III. Vetulae, cui ob morbum sinus maxillaris frustra perfossus erat hic sinus, nec setacea vlla utilitatem attulerant, obturauit Cl. Auctor orificium vulneris spongia, et aegra eodem orificio sibi ipsi iniecit aquam vulnerariam, cum vino. mel. liquore mixtam, sensimque conualuit.

Obseru. IV. Alia mera iniectione decocti hordei p. 69. cum melle per canalem nasalem a morbo sinus maxillaris liberata est.

Obseru. V. Puella quindecim annorum a lapsu p. 70. suffregit aliquot dentes molares. Hos reposuit Cl. Auctor in suos alueolos, et post iniectiones nonnullas per nares sensim sedauit haemorrhagiam, ac aegra brevi tempore plane sanata est.

Mense Augusto.

p. 121. 2) *Observatio* Cl. LANDEUTTE de febre
spelacea gangraenosa, indolis putridae malignae.
 les viginti quinque annorum, afficitur magno
 gore cum febre continua maligna. Accessit
 die erysipelas intra scapulas, mox totum collum
 caput occupans. Cum parvus esset pulsus,
 Cl. Auctor bono cum successu tartarum emeticum
 et clysmata emollientia, remediaque leniter pu-
 gantia. Die octavo accedebat coma vigil, atque
 erysipelas faciei in gangraenam degenerabat. Ap-
 plicuit itaque suris vesicatoria, dedit decoctum con-
 cis Peruviani cum radice serpentariae, fovebat pes-
 tes gangraenosas spiritu vini camphorato, atque in-
 terpositis interdum, purgantibus aptis, aegrum in
 spatio trium hebdomadarum plane sanavit.

p. 134. 3) *Relatio medico physica de morte hominis can-
 dam, frigore tacti*, Auctore Cl. PILHES. Hic
 mo mense Februario 1765. super montes glaci-
 in finibus Hispaniae sitos, migrans, tanto frigore
 tantaque nivium mole obrutus est, ut in somnum
 incideret sub niue, per quatuor dies continuatus,
 unde tandem siti insigni excitatus est. Tum vero
 frustra tentabat e carcere niueo egredi, sed ad-
 nientium demum ad maniculo inde eductus est. Ce-
 ticula hic illicve erat auulsa, et corpus plura osten-
 debat vulnera, frigore exorta. Incidit deinde in ma-
 nus chirurgi minus periti, qui loco nivis, quae
 membra frigore tacta immittenda, ac postea leni fric-
 tione tractanda essent, his imponebat lintea calida
 liquore aromatico imbuta, iisque gangraenam indu-
 cebat, quam cum Cl. Auctor, iusto serius accersitus,
 nullo modo compescere posset, aeger tandem misere
 periit.

5) M.

9) *Meditatio de variis modis tractandi morbos si- p. 157.*

maxillaris, atque de utilitate iniectionis in eundem
per nares, interdum acquirenda. Auctore Cl.
BERDAIN. P. II. Saepe confunduntur morbi si-
maxillaris cum suppuratione alveolorum. In-
tumentia ossis maxillaris, ipsiusque emollitio, tu-
mor palati, dolor sinus, odor pessimus nasi ac oris,
regit saepe chirurgos ad perforandos vel alveolos,
epiphysin ossis malae, vel septum externum si-
ope ferri candidi, vel ad excindendum hoc se-
trum forfice. Minime tamen laudat Cl. Auctor
haec mutilationem, nec praeposteram euulsionem
dentium cariosorum, cum tribuendus sit dolor irri-
tationi partium, et auctae oscillationi arteriarum.
Addit quatuor observationes, quibus haec decla-
rantur.

Observatio VI. Operarius laborabat decubitu ge- p. 161.

sinistrae, cum tumore palati et ossis maxillaris,
radices cariosas dentis molaris. Quo, dente euulso,
compresso tumore maxillae superioris, multum
puris exiit. Hac vero compressione saepius repetita,
variis, additis iniectionibus per canalem nasalem,
per brevi tempore sanatus est.

Observ. VII. Vir triginta duorum annorum, si- p. 163.

decubitu cum cephalalgia insigni ac febre magna
affectus, ob cariem dentium molarium, ab horum
euulsione, qua magna puris copia exiit, et ab inie-
ctionibus per canalem nasalem, ad quas retinendas
aliquod tempus in sinu maxillari, obturavit Cl.
Auctor alveolos, sensim conualiuit.

Observ. VIII. Virgo monialis tumore genae si- p. 166.

nitrae affecta, ostendebat tumorem magnum ad ra-
dices dentis molaris et sapientiae, quo inciso, efflu-
it ichor e sinu. Immisit deinde Cl. Auctor digitum
sinum, ac ibi detexit excrecentiam fungosam, in
parte media, et laterali externa sitam, ad quam, e

medio tollendam, nec iniectiones, nec aqua thermalis sufficiebant. Tandem iniectiones per canalem nasalem fecit in sinum maxillarem, ac, ne refluxerent per orificium vulneris, hoc obturavit ceris, quibus tandem suppuratio exercebatur, et curata, ipsaque aegra sensim plane sanata est.

p. 170. *Observ. IX.* Miles a lue venerea curatus, quibatur deinde a magno dolore sive maxillari, qui, euulsis dentibus, perforatis alveolis, ac in alveolis ibi factis, minime cedebat. Cl. Auctor iniecit saepius per canalem nasalem serum lactis, manna soluta et vitello ovi, et aeger brevi tempore sanitatem recuperavit.

p. 177. 7) *Litterae Cl. MARECHAL DE ROURES, de regeneratione unguis post mutilationem digiti.* Virgo viginti et octo annorum a panarigo digiti annularis perdidit carie ultimam phalangem, sensim sponte enatus est e latere digiti unguis novus.

Mense Septembri.

p. 235. 4) *Observatio de tumore lienis,* a Cl. BROUET DE LA BOUTTIERE. Virgo viginti sex annorum afficiebatur dolore grauius in hypochondrio sinistro cum febre lenta. Lien tantopere erat tumefactus, ut usque ad spinam ossis ilei longitudine, et usque ad lineam albam latitudine se extenderet. Omnia remedia nihil praestarent, incidit tandem aegra in ascitem, ac periit. In eius sectione lien inveniebatur disruptus in facie interna, nec erat scissus, sed tubercula sex, magnitudine nucis avellanae, continebat.

p. 244. 7) *Observatio de abscessu intestini* a Cl. TINET. Puella tredecim annorum iocando lapsa est ad abdomen. Hoc diu neglexit, et aegra.

Febre autem acuta et vomitu perpetuo la-
tens cum aliua obstructione pertinacissima, tan-
tum ferebatur aegra hanc rem, atque de dolore fixo
molesto conquerebatur. Emollientia exterius
imposita maturabant abscessum, inde natum, ut tan-
dem per intestinum rectum eiceretur magna puris
copie, cum aegrae leuamine. Sed denuo in pristi-
nam caluitatem incidit, donec tandem emisit mul-
tam materiam nigrae foetidae; ac redeuntibus deinde
eodem symptomatibus, postremo pus album bonum
evacuauit. Tum vomitus cessabat cum alui obstru-
ctione, et aegra cauta curandi methodo sensim ad
pristinam sanitatem redibat.

9) *Observationes de vulneribus fracto vitro factis*, p. 253.

Cl. MARTIN. Refutatur Cl. GARENGEOT,
qui docuit, vulnera, vitro facta, nec esse vnienda,
ac spirituosius tractanda, sed potius digestiuis. Et-
iam Cl. Auctor duobus, adiectis observationibus,
ostendit, se ipsum eiusmodi vulnera fascia vniante
ac puluillis, aqua vitae imbutis, feliciter tractasse.

10) *Litterae Cl. ROZIERE DE LA CHAS-P.* 257.

de abscessu substantiae cerebri, post ictum ca-
pitis exorto. Rusticus ictu lapidis laesus est ad fron-
tem. Die undecimo maximopere increuit dolor ca-
pitis ac febris, cum vomitu bilioso coniuncta, sed
non sunt haec mala per venesectionem et laxans,
et aeger deinde iam conualescere videbatur. Atta-
men tricesimo die redierunt pristina incommoda tan-
ta vehementia, ut morbo succumberet aeger. Aper-
to cranio, apparuit depressio, ac foramen in osse fron-
tali, etique adiacens cerebrum in pus erat mutatum.
Quodsi trepanatio ossis frontis opportuno tempore
adhibita fuisset, hic tristis exitus procul dubio prae-
ueniri potuisset.

p. 265. 12) *Observationes Cl. DE LA CONDAMINE de utilitate magnetis in dentium dolore.* In duobus aegris applicuit Cl. Auctor optimo cum succedente utrumque polum magnetis dentibus cariosis, dolore hoc modo ex vno in alterum dentem propul-
lit, donec hunc, repetita crebriore applicatione magnetis, plane superavit. In alia, affectu rheumatico capitis vexata, magnes non mitigabat dentium dolores. Alia, ophthalmia laborans, ab applicato boreali magnetis dolores maiores, mitiores vero boreali polo percepit.

Mense octobri.

p. 326. 2) *Litterae Cl. DUFAY ad Cl. PETIOL, quae spectant eius observationem de tetano essentiali* *). Varias profert Cl. Auctor animadversiones in hanc observationem, quae hic silentio sunt praetereunda. Addit tandem peculiarem observationem convulsivam, quae ita se habet. Pharmacopola septuaginta sex annorum, variis morbis chronicis iam debilitatus, subito tandem priuatus sensibus, ac rigore totius corporis afficitur, quem excipiunt motus convulsivi vehementissimi, cum pulsu lento et paruo, ac respiratione stertorosa. Hi motus non ultra quartam partem horae persistebant, ac secuta est atonia vniuersalis. Interea liberior reddita est respiratio, ac pulsus fiet plenus, durus et febrilis. Sensus nullo modo excitari poterant, ac aeger quasi in sopore lacebat, oculis semiclausis. Hanc insensibilitatem post horam dimidiam denuo excipiebant motus convulsivi, et demumque vicissitudo sexies rediit quinque horis, donec vesicatoria, clysmata stimulantia, et sternuta-

*) Cuius iam mentio facta est in nostris Commentariis nimirum Vol. XVII. Parte II. p. 322.

oria, sensus externos post undecim horas restitue-
bant, ac aeger deinde rursus plane conualuit.

3) *Litterae* Cl. ROZIERE DE LA CHASSA. P. 342.
ad Cl. ROUX, de *palpitatione cordis per sa-*
burram primarum viarum excitata. Paroxysmos hu-
ius palpitationis praecedebat oppressio ventriculi in-
signis, quam excipiebat calor vrens inter scapulas,
cui se adiunxit magna palpitatione cordis ac difficultas
respirationis et cephalalgia, quae symptomata per-
sistebant quatuor vel octo minuta, ac post horam
dimidiam redibant. Nocte bene dormiebat aegra et
quieta manebat. Ructus nidorosi eam vehementer
verabant. Sumta vero purgantia antiphlogistica
hunc morbum breui tempore superarunt.

4) *Observationes de effectibus aquae frigidae et* P. 345.
glacii in morbis chronicis et acutis, a Cl. RENARD.
Femina viginti quinque annorum laborabat iam per
octo menses dolore acutissimo capitis, quo simul
motu capitis et colli priuabatur. Aderant etiam in-
somnia et macies permagna. Eius capiti imposuit
Cl. Auctor herbam hyosciami recentem et contusam,
ac lintea aqua frigida imbuta, pediluua calida suasit,
et suris applicuit sinapismos. His itaque remediis
aegra decem diebus plane conualuit. Alia duo. P. 350.
triginta annorum in tertia hebdomade puerperii
subito incidit, post suppressionem lochiorum, in
hemiplegiam lateris sinistri, cum creberrimis motu-
bus convulsivis ac deinde epilepticis, quos excepit
modo phrenitis, modo lethargus. Hi motus nulli
remedio cedebant, atque a balneo tepido augeban-
tur. Cum facta esset metastasis materiae lacteae in
cerebro, incidit Cl. Auctor arteriam temporalem,
unde symptomata ad breue tempus mitigabantur.
Eius capiti deinde saepe imposuit vesicam aqua fri-
gida

frigida repletam, ac morbus inde mitior factus tandem aegrae immisit glaciem in os, temporis roxysmi epileptici, ac sensim hoc modo, adiunctis quae aliis aptis medicamentis, hos affectus placavit, et aegra conualuit.

Mense Nouembri.

P. 434. 4) *Observatio de angina epidemica unius familiae* a Cl. BARAILON. Hic morbus erat angina inflammatoria vulgaris, quae propter contagium, sensim affecit decem unius eiusdemque familiae maxime peculiaris est. Unus ex his valde obesus, cui vena non secta est, ab erysipelate uniuersali postquam aliam maculae gangraenosae totius corporis scelerum e medio tollebant; tertius post eruptionem pustularum albidarum euasit, in reliquis hic morbus lente resolutus est. Nec vicini, nec domestici, et gros adiuuantes, contagio inquinabantur.

P. 436. 5) *Observationes de variis crisi- bus, pulsu praenunciatis*, a Cl. ROGER. Quinquagenarius laborabat peripneumonia biliosa cum tussi et febre intermitte- nte, cui accessit quarto die delirium, venae sectioni praecedens. Tum pulsus magnus et aequalis in parum et intermittentem mutatus est, abdomine extenso duro. Hinc praedixit Cl. Auctor deiectiones criticae, quae tamen parum solatii afferebant. Statim deinde purgantibus lenioribus, aeger vermes deiecit, ac pulsus inciduus oriebatur, e quo praedixit sudorem, qui accidit nocte. Tandem se iunxit pulsus inciduus cum intestinali, unde praesagebat diarrhoeam et diarrhoeam, sed prior tantum apparuit. Cum vero sudor aegrum parum leuaret, sed praesentia incommoda persisterent, e pulsu inciduo praedicebatur purpuram imminentem, quae tertio die contem-

in die quadraginta quinque annorum, qui labora- P. 440.
bat febre tertiana duplicata continua, cum affectu
vaporoso, et pulsu forti et intermittente praedixit
copiosas deiectiones criticas, quae morbum mox
expulerunt.

7) *Observatio de affectione vaporosa*, a Cl. GUIN- P. 450.
NAT. Virgo viginti octo annorum, ex moerore
afflicta spasmis totius corporis, imprimis ventri-
culi, ut vix aliquid deglutire posset, omniaque sta-
tim vomitu reliceret. Musculi colli tantopere tensi
erant, ut caput flectere non posset, ac respiratio
maxime difficilis et intestinorum dolor molestissimus
erat. Multis remediis iam frustra tentatis, propo-
suit tandem Cl. Auctor balnea frigida, quae per duas
et quinque usque horas bis de die adhiberi iussit,
mixtum usu clysmatum aquae tepidae et fomenta-
tionum emollientium. Haec balnea, quamquam ini-
tis nec vomitui, nec doloribus praecauebant, adeo-
que alia excretionem et urinam imminuebant, quar-
tamen die tantopere relaxabant nervos, ut vrina
et faeces inuoluntarie exirent, et saliva copiose
excretetur; sed quinto die iam omnia sym-
ptomata erant superata, sensimque segra plane
cessavit.

8) *Litterae Cl. SALAMON ad Cl. DELA-* P. 456.
MOUSSE, de affectione hypochondriaca, usu hume-
ntium curata. Cl. Auctor nonnullos habuit paro-
xismos febris tertianae, quae semper in febrem
continuum se mutabat, ac post largos sudores cessa-
bat; sed interdum redibat. Post duos menses inci-
dit in animi deliquium insigne, ac insomniis et idea-
rum perturbatione, macieque corporis vexabatur, vñ
autem balneorum tepidorum breui tempore plane
cessavit.

9) *Tou-*

P. 463. 9) *Tentamina incisione vesiculae felleae canis* *lis, eiusque extirpatione facta*, a Cl. HERLIN. Incidit abdomen felis, ligavit collum vesiculae felleae, hanc incidit, et bilem in abdomen effudit, ac venter gastroraphia ligavit, atque, ne bilis effusa ardeat intestina, iniecit vulneri aquam tepidam. Animal praeter vomitus, nullum hinc habuit incommodum, et quindecim diebus plane convaluit, ac venter postea semper sanum permansit. Idem experimentum fecit Cl. ANGLAS in duobus canibus, quibus simul extirpavit vesiculam felleam, canis gaudet collum, ac vterque plane convaluit. Scilicet itaque Cl. Auctor, ut idem experimentum suscipiatur in his hominibus, quorum vita ob vulnus vesiculae felleae semper in periculo est.

P. 470. 10) *Observatio de hydrophobia spontanea, calore solis excitata*, a Cl. MARRIGUES. Quinquaginta sex annorum corripitur motibus convulsivis vehementissimis, ac vomitu et delirio, quam se multum agitarat in summo calore. Cum Cl. Auctori animus esset adhibendi balnea frigida, ad sanguinem rarefactum rursus condensandum, statim animadvertit, aegrum simul laborare hydrophobia, quae, cum ipse a nullo animali antea laesus esset, merae rarefactioni sanguinis a calore solis tribuenda erat. Praemissa igitur ventilatione et brachii et pedis, aegrum, maxime resistens, in balneum frigidum immisit per duas horas, idemque bis repetitum post aliquot horas morbum vtrumque plane superavit, relicto tremore corporis, qui tamen continuato usu frigidorum brevi tempore cessavit. Eadem balnea frigida vel in hydrophobia ex morfu animalis rabidi efficacissima fore putat.

P. 495. 13) *Observatio de abscessu mammae, post eundem hementem inflammationem exorto*, Auctore Cl. SCHROEDER.

Virgo laborabat vehementi dolore mammae
 carcae, ob glandulas carcinomatikas. Cl. Auctor
 propter alia suavit balnea tepida, sed aegra, eo infcio,
 est balneo frigido, unde orta est et febris, et in-
 flammatio mammae eiusque suppuratio. Hoc ab-
 cessu tandem sponte rupto, exiit puris sanguino-
 enti ingens copia, quod contextum cellulofum, mi-
 nime vero glandulas occupauerat, ac vulnere per
 aliquod tempus aperto feruato, tandem plenariam
 sanitatem recuperauit aegra.

Menfe Decembri.

4) *Obferuatio de operatione enteropiploceles,* p. 573.

Cl. A. G. S. *fufcepta.* Praefectus militum fexaginta
 duorum annorum laborabat hernia incarcerata, cum
 vomitu ac fingultu. Incidit tandem Cl. Auctor fero-
 ac et faccum herniofum, et vidit decem pollices
 intefini incarcerati gangraena effe tactos. Cum
 vero membrana exterior huius intefini adhuc fatis
 firma effet, non difsectuit partem gangraenofam, fed,
 dato annulo, reposuit intefinum, partem epiploï
 excipauit, ac vulnus apte ligauit, et aeger fenfim
 priuam fanitatem attigit.

5) *Obferuatio de digito contuso,* a Cl. MARTIN. p. 576.

Operarius quinquaginta feptem annorum tantopere
 frachet fecundam et tertiam phalangam digiti an-
 malia, vt offa in plures partes diffracta effent. Cl.
 Auctor reposuit has partes diffractas, nec extraxit
 fruftula offea, nec partem cutis difcidit, fed apte li-
 gavit hunc digitum, et aqua vitae ammoniacali tra-
 favit, isque poft tres hebdomadas planecoaluit.

6) *Obferuatio de hernia cum gangraena* ab E. O. p. 578.

Quadragenaria hernia incarcerata laborabat,
 quam

quam per quatuordecim dies celabat, tandem detecta, apparuit tumor in inguine, ruber, et in centro fluctuans, qui, applicatis digestivis, te rupit, et exiit materia foecalis. Trausit. Auctor hoc vulnus mero decocto mellis digestivis, atque apta diæta brevi tempore plane conualuit.

P. 585. 7) *Observatio de vulnere abdominis* a Cl. T. Quidam laesus est in regione umbilicali, exiret magna portio epiploï, qua apte reducta, posuit Cl. Auctor vulneri puluilles, balsamum, et aqua vulneraria imbutos, aptasque fascias commentes adhibuit, et accurata diæta, orthopnoea, naesectione aegrum decem et octo diebus sanavit.

P. 588. 8) *Observatio chirurgica de vulnere pulmonis, dilaceratione arteriae intercostalis contuncta, posita fascias (bajonette) in thoracem penetrantibus, exstitit brevi tempore curato*, a Cl. N. Militi inflictum est vulnus thoracis ab instrumenti bajonette dicto, quod laedebat arteriam intercostalem costae quartae, ipsumque pulmonem. Chirurgus imperitus statim immisit vulnari turundam, gnam lintei carpti, ad sistendam hæmorrhagiam. Sed accedebat orthopnoea cum febre, hæmorrhagia ac pessimis symptomatibus. Hinc eduxit Cl. Auctor turundam, dilatauit vulnus, ligauit arteriam intercostalem, et aptauit situm aegri ad exitum arteriae, in cavitatem pectoris effusae, aptaque iniectionibus idoneaque medela aegrum tandem quatuordecim diebus plenariae sanitati restituit.

P. 595. 9) *Observatio chirurgica de vulnere ventriculi, per pellicionum curato* ab EODEM. Miles in rixa laedebatur ense ad hypochondrium sinistrum in maiori parte

regiois epigastriæ prope cartilagineam
Vulnus penetrabat in ventriculum ante
ad duos pollices longitudine. Singultus, vom-
itus, et pessima accedebant symptomata.
Cl. Auctor vulnus, ac læsam partem
sutura pollicum, vniit, et gastroraphia, apta
dieta, fomentatione abominis, cautique Vul-
nus cicatrizatione egrum feliciter sanauit.

ro) *Observatio de partibus genitalibus viri, idu* p. 598.

Cl. PENANT. Operarius dubietri-
pæm ad radicem penis læsus est cætero.
Ergo erigentes et corpora cavernosa erant diffi-
cilius tamen illaesa, ac scrotum tumens et hæ-
morrhagia maxima. Sanguinem sedavit Cl. Auctor
aqua aluminis imbuta, et apta dieta,
et intra quatuordecim dies egrum intra duos
menses sanum remisit.

In Tomo XXVIII. hæc imprimis indicanda sunt.

Tom.
XXVIII.

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

Observatio de tetano essentiali et contagioso

sunt: attamen sensim accessit difficultas deglutendi, tantopere increfcens, ut maxilla utraque maxime traheretur, totumque corpus, inprimis caput, rigescerent. Pediluvii dolores manebant, et aeger intra quatuor et viginti horas tuus est. Post mortem effluebat ingens materia purulenta e naribus, auribus et oribus. Chus itaque postremo tempore in istam mutarat.

P. 44. 6) *Remedium, in depellenda taenia, effusio, atque observatio de digitali, in oesophago pueri, atque hinc eductio, a Cl. RATHEN.* In depellendam taeniam commendat, bolum opuntiae granis XX. sem. rutae gr. XV. mercurii olei tanacetii guttis .i. a. e. syr. flor. persic. per cuius alteram partem matutino, alteram vespertino tempore praescribit, ac deinde cyathum, quo nuclei persicorum per duodecim horas macerati sunt.

P. 45. Puella casu fortuito deglutivit digitale, haerens in oesophago, eius inflammationem et fiam symptomata excitabat. Hoc eduxit Cl. Auctor peculiari instrumento, quod, iconi iuxta delineatur, atque sic aegram salvavit, et gargarismatibus et cataplasmatibus brevi tempore sanavit. Siste hoc instrumentum digitale, vnde structum, et ad latera pertusum, ut filio ad os alligari possit. Huic instrumento immittitur, atque eius vncio tandem oesophagum petiit.

P. 48. 7) *Litterae Cl. PORTAL ad Cl. ANGER.* 1745. quae fiunt nonnullas observationes de machinarum in trahendis luxatis paribus. Collocatis integumentis, applicatis instrumentis, ad os

humero reponendam pertinentia, ac vidit,
in extensione imprimis laedi nimia compres-
sionem musculum pectoralem magnum et dorsalem
superiorem, de in extensione humeri imprimis muscu-
lum bicipitem. Hunc mechanisum adiecta icono
illustrat Cl. Auctor.

g) *Observatio de lithotomia* a Cl. MEIERAN p. 65.

Opilio a calculo vesicae multum passus est,
cuiusmodi eius extractio per lithotomiam bis
tentata, tamen nullo modo educi poterat, ac
post mortem exorta est pars cal-
culi diffracti, et alius inveniatur calculus, pon-
tis septemdecim drachmarum, qui in peculiari di-
sculo haerebat. Vesica incisa ostendit tunicas
effusis, imprimis ad collum, ipsaque in tres ca-
vitates divisa, ob dilatatam, intumescens et
perforatam tunicam internam.

h) *Mense februario*.

i) *Excerptum e litteris Cl. AUCER, Asten, ali* p. 160.

Experimenta de novis methodis inoculationis vario-
rum. Ut spectaret, utrum inoculatio, praeparata
vel praeparatione, praestantior esset, an ea, ubi
omittitur praeparatio, varios inoculavit in-
dianos, vel antea rite praeparatos, vel non. Atta-
que vidit, non praeparatos sustinuisse morbum
perniciosem praeter eos, quos antea praeparaverat,
cuiusmodi in variis mitissimus erat.

j) *Observationes de nonnullis icteris partialibus* p. 163.

KLARACK. Iuvenis in icterum incidit, qui
partem faciei colore flavo tingebat, nimi-
um temporibus, palpebris, naso, apophysi zy-
gomatis, usque ad marginem labii oris superioris

se extendens, nec vilis remediis per unum
Hic tandem accessu haemorrhoidum victor
fauenis, vt et puella, maculis ictericis facie
tur, quas tandem vsus radice rhabarbari
Alius senex, febre quartana laborans, ante
bet paroxysmum vidit quatuor digitos manus
trae, vt et metacarpum colore flauo imbuti,
demque colorem a febris calore dissipari. Hic
icterus vna cum febre a cortice Peruviano
est. In alio flauesciebant vltimae phalanges
rum manus dextrae vna cum unguitibus, pal-
gram retrogressam in regionem epigastricam
icterus copiosis sudoribus sublatus est.

p. 173. 7) *Observationes de fracturis colli femoris*
meri, a Cl. MARTIN. Sexagenarius a
tum est collum senioris. Hoc reducto, ap-
Cl. Auctor meram fasciam, spicatam si dicitur
circumductiones creberrime se decussabant in
externo articuli, et aegra in sex mensibus
Simili modo deligandi sanauit fracturam colli
quadragenarii in spatio triam mensium.

Mense martio.

p. 212. 2) *Observatio de mania feminae, quae accessit*
post partum accessit, a Cl. FLAUCONNIER.
a partu laborioso breui tempore quidem
tur, sed, quamquam mammae valde tumescerent
tamen, loco lactis, sanguis hinc educabatur,
die accessit mania. Oriebatur tandem abscessus
moris, qui sensim in gangraenam transiit, et
e vita sustulit. Hinc confirmatur veritas aphorismi
40. lib. V. Hippocr. mulieribus, quibus sanguis
mammarum conuertitur, maniam significat.

p. 222. *maniarum conuertitur, maniam significat.* Alia
pera a suppressione lactis inflammatione
acuta.

que resoluta, lac tam copiose in mammis
effunditur, ut maximopere intumescerent, agra
interea incidit in delirium melancholicomania-
cum insomniis per decem dies, donec lac per-
cussu et copiose exercebatur.

3) *Descriptio novae masturbationis*, a Cl. NIC. p. 214.

PAULI A. Iuuenis robustus septemdecim an-
norum, ultra annum quotidie masturbatione se
exercebat, ad deinde per decem menses Veneri
medicasse dederat, unde maxime emaciatus est.
Postea sensit pondus ventriculi, nauseas, flatus,
stomachum vel nimis laxam, vel nimis adstrictam, dolo-
res horum, languorem, somnum inquietum.
Accessit deinde syncope, dolor pulmonum, tussis
et marasmus. Tandem sanguis effluebat e na-
se resolutus ac valde serosus, accessit febris cum
sudore ac coecitas. Aptā medendi methodo
quidem sensim satis recuperavit, coecitas vero
nullo remedio tolli poterat.

4) *Observationes de effectu singulari hyosciami*, ex p. 241.

tem applicati, in inflammationibus, rheumatismo et
tuberculis, a Cl. BERNARD. Hyosciamum vulga-
re seu nigrum imprimis exterius applicare solet
Auctor, cum fortius agat, et alteram speciem
longemitorem, scilicet hyosciamum album maio-
rius interius adhibet. Vtraque planta, exterius ad-
hibita, exserit vim emollientem, resolventem, de-
tensivam, atque exhalat vaporem stupefacientem,
qui speciem prioris dissipavit inflammationem per-
tinet mammarum puerperae; cephalalgiam
veterem; arthritidem utriusque manus. Folia
huius plantae triplici modo adhibenda sunt, vel in-
cisa, calefacta et emollita, vel trita et calefacta sub
emplasmate, vel coquantur, eorumque va-
por

por foueat membra affecta. Hic vapor, cutis
veatur, ne caput laedat, hinc praeparatur
herba in loco aperto summa cum cautela
enim neglecta, excitat rixas inter eos, qui
hanc plantam, vti demonstratur exemplo

p. 268. 7) *Observatio de ulcere mammae*, a Cl. *curato*. Virgo viginti vnus anni, post istum
incidit in vlcus cancrum mammae. Hoc
vit Cl. Auctor fomentatione decocti solani,
et althaeae: dedit deinde medicamenta gummi
nacea, et interdum purgantia, ac post tractum
hoc vlcus radicitus est curatum. Cum vero
desceret vulnus, plenariam tandem cicatricem
vnguenti neapolitani, obtinuit.

Mense aprili.

p. 314. 2) *De utilitate balneorum in variolis*, a Cl. *TEAU*. Balnea tepida, adeoque calida vtilissima
ad accelerandam eruptionem variolarum, si
paruus, celer ac durus primo die praedicat
lem eruptionem. Eadem balnea *CLISTON*
vel in tertia periodo variolarum commendat
moderandam nimiam febrem secundariam. Hic
Cl. Auctor quinque observationes, quae vtilitatem
balneorum in variolis satis demonstrant.

p. 320. *Observatio I.* Femina generosa initio graui
tis, ob colicam biliosam, vsa est balneis per
triduum dies, quae vero abortu intercepta
Paulo post incidit in variolas, eaeque tantum
pore ac in glutacis erumpebant, parcellae
facie.

p. 320. *Observ. II.* Puer vndecim annorum
febre variolosa, quae post venae sectionem
torium disparuit. Quinto die rediit febris

perpetuo ac delirio. Erupta est lentissime ma-
gnæ copiae variolarum malignarum cum symptoma-
tibus pessimis. Immisit itaque Cl. Auctor aegrum
in balneum calidum 33 gr. therm. REAUM. & lacte
paratum, beneque se habuit, eoque re-
petito variolæ optime successerunt. Attamen re-
manebat febris maligna, atque tres abscessus ad genu,
scapulam, quibus caute tractatis, tandem
plenaria sanitas.

Observ. III. Puella febrem vehementem cum p. 325.
delirio soporosis ac delirio passa est, et erumpe-
re variolæ copiosae, sed parvae ac depressae.
Sed vero tepida, saepius repetita, omne periculum
evulsit, et variolæ postea ex voto periodos
peregerunt.

Observ. IV. Centurio post magnas defatigatio- p. 326.
nes incidit in variolas malignas, ac sumto, ex com-
muni errore, spiritu lauendulae, sibi excitavit ventri-
cis et intestinorum inflammationem. Accessit de-
morrhagia oris, narium et aurium, a nimia
fluxione sanguinis pendens. Cl. Auctor immisit
aegrum in balneum fere frigidum, eique venam se-
cuti, vique ad lipothymiam. Sed paulo post febris
facta est, delirium cessavit, et pustulae, nunc
elevatae, consueta periodos absoluerunt, et ae-
grum curaverunt.

Observ. V. ex historia academica scientiarum p. 327.
an. 1711. desumpta, describit aegram, in qua va-
riolæ ob siccitatem ac duritiem cutis prorumpere
non poterant; attamen balneum calidum eruptio-
nem mox acceleravit.

3) *Stiffo cadaveris* ab EODEM. Senex septua- p. 328.
duorum annorum, post lapsum sensit dolorem
in hypochondrio dextero, quem sequebatur icterus,
et tunc drastica, hydrops, quo perit. In eius se-
ntione

Etione apparuit inflammatio canalis intestini
amenti; hepar durum et pallidum continen-
culam felleam, calculis et materia viscida in-
extensam. Ad pylorum conspiciebatur scirrhus
ritie cartilaginea; pancreas scirrhosum erat. In
quo pectoris cauum aquam continebat.

P. 336. 5) *Observatio de tussi convulsiva*, a Cl. VALLEE. Haec tussis coniuncta est cum
bronchiorum, qui convulsionem musculorum
spirationi inservientium, excitat, ac inprimis
infantes locum habet. Tollitur, si primario
gantur emetica vel catartico. Puellae octiduo
morbo affectae, applicavit linteam, aqua frigida
butum, sub sterno, unde victus est stimulus,
diut somnus, et, sumto emetico, ipsa sanitas.

P. 343. 6) *Observatio de bronchocele, pulvere testarum
cinatarum dissipata*, a Cl. DARESSON DE
SIGL. Femina, quadraginta duorum annorum
per tres annos laborabat bronchocele pugni
tudine. Cum reliqua medicamenta nihil effectum
ad hanc solvendam, dedit tandem Cl. Auctor
mensum pulverem testarum leniter calcinatarum.
Sumsit aegra bis de die drachmam unam cum
learibus quatuor vini rubri, eiusque usu in
quinque diebus hic tumor plane disparuit.

Mense maio.

P. 448. 3) *Operatio caesarea feliciter peracta post
rem uteri ad finem graviditatis*. Auctore Cl. RAULT DESBOIS. Cum iam orificium uteri
turientis se dilatabat, subito sensit dolorem
mentem in latere sinistro, a ruptura arteriae
Suscepit itaque Cl. Auctor statim sectionem cae-

stomacho eduxit ex abdomine fatum iam demor-
sum, exhausto sanguine extrahato, vulnus
futuris vniit, apteque deligauit. Altero die
exlapso erat portio intestini inter suturas, quapro-
pter quendam futuram addidit. Vomitus perpe-
tuum sedauit clysmatibus, quibus tandem alui ex-
cretio restituta est. Bona accessit deinde suppura-
tio videris, tandemque eius plenaria coactio trice-
simo die secuta est. Dein ad praecauendam her-
nam reatralem brachio vta est.

1) *Animadversiones super methodum medendi tu-* P. 464.

ni herniosae, cum symptomatibus variis finatas, a Cl.
Auctore. Studet inprimis Cl. Auctor, vt relaxentur
musculi abdominis, et situ apto, cataplasmatibus fa-
ciendis, clysmatibus, temperantibus et purgantibus
sine adhibitis, id officit. Repetit inprimis venae,
seorsum qualibet hora secunda, atque tam crebro,
cum vires aegri permittunt, ac plerumque post
duos venae sectiones, hernia reponi potest taxi.
Haec tres observationes, quae felicem successum
huius methodi medendi confirmant, quae in magna
copia eadem felicitate visus est.

Mense iunio.

2) *Continuatio observationum, huic diario iam in p.* 504.

scilicet), de effectibus oxymellis colchici in hydrope,*
a Cl. PLANCHON. Vt hoc remedium praestan-
tum exserat in hydrope, requiritur, vt aquae ex-
haustae adhuc reduci possint ad sanguinem, nec
resorbentia nimis relaxata sint. Infantem trien-
tem, anasarca, ascite ac hydrocele affectum, primo
dedit tinctura hydragoga, isque deinde conti-

Q 5 nusto

*) *id. Vol. XXIII. p. 324. Comment. hor. Vol. XVI.*
p. 65.

nuxto usu oxymellis colchici, et decocti ferulae
nistræ tostorum plane sanatus est. Alius
duorum mensium, post epilepsiam chronicam
anasarcam incidens, iisdem remediis, additis
dem martialibus, plane restitutus est. Sep-
tia, asthmate et anasarca affecta, sumit oxymel-
licum per tres menses bono solatio, cum
cum repudiaret eius ulteriorem usum, au-
morbus, ac aegram interfecit. Infans triennis
febrem intermittentem incidit in anasarcam et
ciem summam; post usum vero oxymellis col-
cum spiritu nitri dulcis, ac deinde cum essentia
STAHLII conjuncti, aquae, diuresi aliisque
Etione insigni, subductæ sunt, et infans paulo
conualuit. Idem remedium virginem morbo
hydropicam sensim sanauit. Virgo triginta
norum, e retentione menstruum ascitica
hoc oxymelle colchico cum spiritu nitri mixto,
dem curata est. Alia ascitica ab octo vnciis
mellis colchicis nihil commodi habuit; E contra
tricenarius a quatuor vnciis eiusdem oedem
pedum liberatus est, ac iuuenis vnde viginti
rum, anasarca affectus, eodem remedio sanatus
recuperavit. Phthisicus, in anasarcam incidens,
oxymelle colchico, cum decocto hyssopi ac syrupo
althæae et sennae mixto, breui tempore ab anasarca
sanatus est.

p. 522. 3) *Relatio de partu monstroso* a Cl. DU ROY
CEAU. Femina peperit iusto tempore et par-
agripparum gemellas, bene quidem conformatas,
sed sibi inuicem adnatas, a superiore parte thoracis
vsque ad umbilicum, ac labio leporino instructas.
In earum dissectione apparuit, vtrique decem
num. Aderant in vtraque puella pulmo, canalis in-
testinorum, lien, renes, vesica, uterus ac vesicula
fellea

illis duplex. Diaphragmata et hepata arte inter se cohaerebant, ut et cor duplex, quod primo ad unum simplex videbatur, sed uno tantum pericardio circumdatur. Placenta simplex erat, sed permagna, et funiculus umbilicalis quatuor arterias duasque venas continebat, in abdomine gemellarum se diuisit. Mater fomentis a dolore abdominis et genitalium insigni mox liberata est, ac deinde rursus peperit.

5) *Litterae Cl. BEAUSSIER ad Cl. ROUX de* p. 530.

de methodo amputandi humerum ex articulo. Describit Cl. Auctor iconem, quam olim dederat Cl. DABL*). Sistit haec icon torcular nouum, ad arteriam axillarem comprimendam aptum. Compositum est e lamina ferrea elastica octodecim pollicum, cuius parti superiori incuruatae applicatum est plenum, gynglimo instructum, quod cochlea versus arteriam premitur. Loris aptis corpori applicatur. Describit deinde Cl. Auctor methodum amputationis humeri ex articulo, quam, ut satis cognoscimus, hic omittimus, et addit tandem varias tabulas.

6) *Litterae de instrumento apto ad iniicienda ali-* p. 542.

menta ac medicamenta in oesophagum, inuento a Cl. DE SAUVE. Quidam apoplexia et paralyfi oesophagi tactus est, ut deglutitio plane impedita esset; inestis autem peculiari instrumento alimentis et medicamentis liquidis in oesophagum, diu seruatus. Desideratur vero hic descriptio huius instrumenti vltior.

*) vid. RUD. AUGUSTIN. VOGEL Disput. inaug. de humeri amputatione ex articulo. Resp. et Auctore Petr. Henric. Dabl. Gotingae 1760. 4. e. tab. sen.

II.

Histoire des maladies de S. Domingue,
POUPPE DESPORTES, Médecin de
 et Correspondant de l'Académie Royale
 Sciences de Paris. Tome premier. A
 chez Lejay, Libraire, 1770. 12 pl. 12
 me second. Ibidem eodem anno, pl.
 absque indice.

Traité ou Abrégé des plantes usuelles de
Domingue par Mr. POUPE DESPORTES,
 cet. Tome troisième. Ibidem, eodem
 anno, pl. 19.

i. e.

Historia morborum insulae S. Dominici,
flore Cl. POUPE DESPORTES,
 tres, quorum ultimus indicem plantarum
 ius insulae indigenarum, complectitur.

Plura capit hic liber, quam titulus promittit
 loco solius enim tractationis de morbis insulae
 istius, varia scripta, ab Auctore hoc confecta, hic
 exhibentur, quae tamen tantum abest, ut cur
 vnus eiusdemque pretii innenerimus, ut potius
 lidum nobis dubium enasceretur, an auctor
 omnia, prout nunc apparent, in lucem publicam
 editurus fuisset, si ipse adhuc viueret; Verum
 saepius fatum experiri videmus scripta posthumum
 leherrimorum quorumvis et doctrinae cuiuscumque
 laude florentissimorum virorum, quod vtrumque
 iudicio auctoritatis in tantae famae nomina, an
 didae lucri cupidini sit adscribendum, nobis
 non lubet disquirere, protinus ad nostri operis
 censionem progressuris, quum prius de ipsius Au-
 ctoris vita, quam praefatio partis primae exponit,
 quaedam commemorauerimus.

JOHANNES MATTHEUS A REBATOUS POUPE
 REBATOUS natus est Vitraci in Britannia minore
 die 1. septembris 1704. patre vitiacensi, matre
 doctore, quandoque deinde R. P. eius quod
 ante eum medicos patris delectat. Nam
 ante annos Lutetiae Parisiorum inchoavit, ibique
 amorem capitis moras habet, eadem in
 postea Henrici gradum doctoris adeptus, et
 eandem hucus fecit trigesimo secundo mense
 regis in insula S. Dominici aetate est. Anno
 in nasserum forum, cum quibus sub coram
 nominis commercio epistolam ante
 scientiam Parisiam susceptus est, quam
 eadem Academia anno 1743. denovo con
 Postquam ergo munere suo egregie sum
 et notis tantum non tantum ampliatas
 in eadem habet, in eadem in eodem introdu
 et, quod ex scriptis etiam ipse in eadem appa
 symbolo, quo vocabatur, non nobis, sed rei
 natos nos esse, semper conformem se ge
 1748. in villa Morin hucus insu
 obiit supremam.

Principium totius operis facit descriptio genera
 insularum, insularum, et eundem morbo
 quibus idem obnox sunt. Insula per totam
 iugum montem, variis mineralia conti
 dividitur, et quibus sunt sectorum, quod
 plurimum, heterogeneas substantias si
 parum magnam insula constituen
 eundem cum mari altitudinem, et per vulgo
 vocant, comburant, in quibus loca aqua
 cum marina commiscetur, et frequenter
 est infestum variis generis, quod non
 non exhalationibus putridis ortum praebere,
 quibus omni humiditas, et per calore
 excessivo

21. q

20. q

15. q

T. 1.

p. 16.

15. q

et praecipue ad tristes vehementio-
res effectus respiciendum est, quod exem-
pli quod suo tempore Hispani Gallique cum
afferunt. Auctor noster confirmat, ubi p. 28.
causis physicis ex puerili
qualitate, intra tres quatuorue annos
in hac insula, quam in decem
hinc descriptioni historia constitutio p. 31.
epidemicum ab hyeme anni 1732, in quo
insulam hanc intravit, usque ad initium anni
inter textis annotationibus quibusdam, de
huius illiusque anni, historis etiam singula-
rum infirmitatibus adiunctisque hinc inde me-
dicamentorum formulis, quae tamen, cum vix non
plantis indigenis deprompta sint, nobis
facile intellegi et diiudicari esse possunt.
de his in tomo tertio, ac de morbis
continuatione tomi huius prioris et in se-
quentibus catarrhales ad pectus, uti rariores p. 33.
hac insula, quam in Gallia, sic incolae etiam
plus infestant, quam alios, quum illi iniu-
riis magis exponantur, laboribus magis debi-
tis, et plene sudantes balneo utantur, somnum
libero terrae incumbentes, capiant; hi
praeterea omnes biliosae indolis erant. Vo-
luntarium raro locum habet, ob calorem insignem,
omnes fere morbos concomitan-
tium praesudicium erat, licet antiquitate
in morbis catarrhalibus venam secan-
tem esse, qui ideo facile in decubitus suppara-
tum degenerabant. Vermes in nigris frequentes
et horum in praesenti morbo omnino ratio
haberi debet. Colica biliosa et Picthorum pa-
ssio se differant, et iisdem fere remediis indi-
gent:

- gent: ante vomitorium aeger sanguinem
balneis et clysteribus emollientibus praeparatur
et subfistente adhaec morbus deest. Eodem
et balsamo arboris, ysteris, quoniam quidam
viano aequiparat Auctor, venter non
non nisi in casu extremo adhibetur, parum
est Nolter. In dysenteria adhibetur, in vomitu
patis parte formatus, operatione citius
quam in Gallia curatur. Morbus similes
biliosa, *Yellow-Fevers* Anglorum, diarrhoea
lum, quod per plures annos in hac insula
id tamen peculiare habuit, quod ex infan-
rum numero non nisi vixit fontem eadem
fuerit. Febres tertianae adhibetur
P. 53. continuas, easque periculosis morbus
tamen nonnumquam salutaris crisis per carum
in capite et tota corporis superficie omnia
Nautae praeter reliquis morbo clament subitum
qui intra viginti quatuor horas aegros praecipue
Feminae in hac insula ob copiosum per
P. 57. nem menses iusto citius amittunt, idque cum
bis perfectionibus, citius etiam idem
P. 59. Hysteris multam opem fert aqua minorum
cialis ex manipulo clauorum veterum, rubigine
rum, qui cum drachma una salis ammoniaci
ginti quatuor horas in duabus vel tribus libellis
infunduntur, cui postea, pro diversitate morbi
p. 62. nonnumquam plantae vterinae incoquantur
thymiae in hoc climate celeriter visus visus
frequentes tamen, praecipue aequales leguntur
quod Hippocrates iam cognovit. 1735
feminae potissimum grauidae, febribus
nis et duplicatis, et in continuas transcurrentibus
etae, male habitae sunt, et complures abortum
fac, aut partum laboriosissimum exportas
num vel videtur morbi diu in insula
hospiti

vel intestinorum superuenit, vix non sem-
 letalis. Contagiosorum morborum causa p. 69.
 etiam in recens exstructis, post incendium
 1733 domibus poni debet, quum fieri non po-
 quin terra effossa, et muri, recenter calce ob-
 aerem vaporibus noxiis inquinauerint; quam-
 ipse Auctor negare non potest, vapores, per
 gentes procellas adductos, his multo perniciosio-
 riss. Transpiratio crebrius suppressa decubi p. 71.
 etiales frequentiores in regionibus calidis
 praecipue ad aures, oculos ac dentes, vesti-
 pone aures et super os occipitale applicata,
 tantissimi usus sunt. In morbis infantum pur-
 eaque fortiora etiam, nullum effectum in
 loca praestant: vomitoria magis proficua sunt.
 anni 1736, post insignem siccitatem tempe- p. 74.
 febres pestilenciales diuersum typum ab illis
 precedentium annorum assumerunt, adeo, vt fere
 morbo Siamesi comparandae essent: in pluri-
 tura succedebat, in aliis vel paullo ante vel
 mortem haemorrhagia narium, in aliis aliae
 nes; plerumque tamen funestae, eueniebant.
 anni 1737 colicae vehementiores fuerunt, p. 79.
 illas: obseruauit Cl. Auctor diuersam earum
 tem, quam veneream dicit, iis familiarem, qui
 thoea laborabant, cuius virus regurgitans in-
 afficiebat: vehementior ea fuit et longioris
 nis, quam colica Pictonum, et longiorem
 purgantium, atque, his praemissis, narcotico-
 solauit. Morbi huius constitutionis id pe- p. 85.
 habuerunt, quoniam facillimo negotio alius
 poterat, quod cautus nos esse debere monet in
 tantum, praecipue in diebus canicularibus,
 tempestas pluuiosa eos antecessit. Eidem ta- p. 87.
 cessu felicius succedens curatio morbi Sia-
 adscribenda erat. In genere tempestas plu-
 XVIII. Pars II. P. viola

viola morbos contagiosos arcebat, qui frequentius res erant, quum siccitas insignis pauciores antecederet et insequeretur, idque eam ob causam quia inundatio partem principiorum noxia inuoluebat, quae, aere lenius tantum humectatius extricabantur et putredinem contraxerant.

p. 89. Variolae a nigris, in seruitium coemptis, in Africa ferri creduntur, quamquam Auctor noster aetius a constitutione tempestatum oriri putat. Men vix vnquam, nisi per incuriam, perire sunt. Quia autem cutis pedum in istiusmodi durior est, in eruptione pustularum eo respiciet, ne suppuratio forte vermibus ibi nidulanti oportunitatem praebet. Infantes tum denique periculum incurrebant, cum febris verminosa debebat: iuuabat kermes minerale ad granum cum oleo amygdalarum dulcium saepius exhiberi et puluis contra vermes in bolo aut pitane. Vbi suppuratio, vesicatoriorum ope excitata, tanta erat, conducebat vnguentum basilicum et o cantharidum puluere, fortius redditam.

p. 94. anni 1739 morbus Siamensis crebro parotidibus abscessibus ad crura concomitatus fuit, frequenter sine parotides diarrhoea indicatae fuerunt, nunquam, hac cessante, redierunt; quare, parotidibus atque applicatis topicis emollientibus et ventibus, easdem tractare oportebat. Incisio effectum carebat, si febris adhuc resistebat; non

p. 98. hoc casu vera metastasis critica dicenda erat. 1740 febres tertianae duplicatae peculiarem seruant, dum plerumque sub specie continua primo se sistebant, et nonnisi 8, 10 vel 12 tertianas duplicatas transibant. Chinae Indica cortex, amaritiei minoris, quam Peruanicae, praeter reliquis morbo, praesertim longius prope utilis inuentus est, plura de hac medicina in

hunc tertiū enarrabimus. Pauperes, pedibus
incidere coacti, viceribus crurum pessimae
adeo ut intra 12 vel 15 dies os, periosteum
cariotangeretur, affecti sunt: amputato
care, misere ac celerius, quam morbo, sibi ipsi re-
lato, ob superuenientem diarrhoeam periere. Sub. p. 106.
aestate plurimi eorum, qui viceribus ma-
gno vel diarrhoea laborauerant, abscessibus hepatis
periculis enecabantur, quam mutationem insoli-
tū subito auctae perspirationi, quae in cor-
poris debilitatis sustineri satis non poterat, Noster
restitit.

Ab usu speciei cuiusdam clupeae seu alosae, quam p. 108.
latini *reyuz* dicunt, multi homines perierunt;
eius cadaver eiusmodi veneno occisi hominis he-
par durissimum et sanguinem quam maxime coagu-
lavit. Similem effectum fructibus manca-
lis seu hippomanes adscripserunt, quem tamen
nationalis potius venenatarum arborum fructibus
esse, quam hippomane hodie rarissima sit. Ter. p. 113.

hucus nonnisi tempestate admodum placida eue-
nit et huius mutationem praenunciant. Dysen. p. 116.

mensis februario 1741 nautis familiarissimae,
defectui carnis recentis adscribendae erant,
animalia anno superiori morbo epidemico fere
absoluta essent. Hyeme anni 1742 febres p. 123.
duplicatae malignioris, quam alias, indo p. 126.

insigne remedium, in se ipso etiam pro-
batum inuentum, expertus est Cl. Auctor in balneis
potissimum tum, cum debilis ad sudorem di-
latus aderat. Monet tamen, caute obseruandas
mutationes, ab eius usu in corpore aegroti pro-
hibere, aegrumque calore foueri debere, cum ex
balneo egressus sit, et abdomini cataplasmati calida
applicari oportere. Situs urbis, quae Castellum p. 134.

Dauphinae (*Fort-Dauphin*) dicitur, ample satis de-
scribitur,

- scribitur, quippe qui sanitati conuenientius quam reliquarum vrbiū; haec autem saluberrimum tribuenda est exsiccationi locorum midorum et paludosorum, cuius effectus miri iam tum, cum haec scriberet Auctor, sensus incurrerant, licet tunc nonnisi tertia pars ris huius absoluta esset. Aestate anni 1745, multa morbo contagioso affecta fuerunt, in quo in variis corporis locis enati sunt; curatio nicotianae cum vrina vel aqua calcis cum sp
- p. 141. chari (*tassia*) parato, posita erat. Hyeme sequente, obstrukciones lienis familiares, sed exitus erant, praecipue in scorbuticis et vnde quandoquidem vel febres lentas, vel diarrhoeas
- p. 167. gros praecipitantes, producebant. Hyeme 1747 morbus Siamensis, qui per aliquos annos et sporadicus fere fuerat, denno grassari inprimis haemorrhagiis insignibus stipatus, huiusmodi discrimine, vt sanguis, per anum excretus, et per nares autem plerumque sanitatem reuertitur: hoc posterius accidebat us, qui vultu capitis dolore affligebantur, vnde bono successu iugularis venaesectio usurpata fuit. In hac autem venae sectio nonnisi cum summa cautela ministranda est, habita temperamenti, viriutis, groti, et symptomatum morbi ratione: id quod
- p. 176. etiam de purgantibus valet. Ingens aegrotorum numerus cum medicamenta apprima necessaria sumisset, his alia, hucdum minus ystata, inprimis indigenis, Cl. Auctor substituit, v. c. ipecacuanam Dominicansem Brasiliensi cet. de quibus tamet si ferius, vbi de eius pharmacopoea et plantarum cinalium indice acturi erimus, quaedam adhuc medium proferemus.
- p. 187. Succedunt obseruationes super diuersis conditionibus horum annorum, vbi istae inter se collatae

et nonnulla inde confectaria physica, licet
satis confirmata et experientia comprobata,
Dolet Cl. Auctor, se in faciendis his
observationibus thermometro et barometro destitu-
isse, adeoque eas iusta securatione destitui,
quidem, si physicam meteorologiam spectes,
adfirmamus; et num summa haec exactitudo
describendis medicis observationibus vere neces-
saria sit, et essentialem usum praestet, res est, de
qua multa disputari possent, si instituti huius ratio
placatur.

¶ Cum autem de morbo Siamensi tractandum sit, non

progrederimur potius ad partem primariam totius
morbi, nempe descriptionem particularem morbo-

p. 191.

si primo quidem febrium, quae in insula S. Do-

minergassantur, ubi primo loco morbus Siamensis

praesentatur. Cuius quidem licet, aliis iam locis

mentionem fecerimus, cum descriptionum eiusdem,

HELLARY et ELSET factarum,

additionem exhiberemus: ideo tamen cum prae-

terea addimus, quod observationes nostri auctoris

multa reliquorum descriptionibus recedere in-

terdum Indigenae rarissime hoc morbo laborant,

in primis stadio morbus interdum horrore, saepius

signi lassitudine se declarat, febris subse-

quens dolore exquisito capitis et lumborum, ponde-

re in regione epigastrica sensu, et conatibus vo-

mitibus ipsa illipatur, ita quidem, ut vom-

itus peritumque tum, cum horror morbi principia

admittit, addit. Febris ad tertium quartumue,

quintum diem continuo perdurat; qui hor-

p. 193.

P. 3

exaltatum

Comment. nostr. Vol. VII. p. 96. Vol. X. p. 624.

Vol. X. p. 111.

exaltatum et fortem habent; cutis sicca; facies
 arida; vultus et oculi rubent; vrina nunc rubea
 turbida, nunc naturalis, sed parca copia, quae
 p. 194. nesti ominis est. Stadium secundum, febre susci-
 cipit, quod vel subito fit, vel monstrante febre
 solo, vel iuncto cum purpura, haemorrhagia, dys-
 rhoea, vomitu. Pulsus tunc fere naturalis est
 plerumque debilis et mollis, vrina crassissima
 pius fusca; animus admodum tranquillus, sensu
 sensu carens. Aegrorum plurimi intra septimum
 moriuntur. Aduenae omnes fere huic morbo
 noxii sunt, maius tamen periculum iis instat,
 fortiori habitu corporis gaudent; biliosi tamen
 adhuc melancholici primum eo afficiuntur, et
 pereunt. Feminae, ob molliorem habitum et
 struamque euacuationem, rarissime eo torquentur
 facilius emergunt. Succosa corpora, et
 cuiusque rei acius intenti, maiora praesens
 pericula incurrunt: temperamentum pituitum
 omnium optime morbo superando par est.
 guendus est morbus in benignum, medicamentum
 lignum: prior vel sine ictero, vel eo minime
 menti tertio ad quintum diem fluxu ventris
 minatur: secundus ictero quidem agnoscitur
 patur, sed nullis aliis symptomatibus
 stis, isque sensim cedit vel fluxu ventris,
 aut arte excitato, vel largiori vrinae nigrae
 tione, vel eruptione plurium furunculorum;
 p. 197. tio vnica spes in metastasi, ad partes externas
 poni debet. Quod prognostice spectat, horro-
 rum signum est, aequae ut in iis, qui cum non
 peruntur, pulsus perpetuo depressus, et
 quippe qui fere omnes in stadio febris accom-
 signum autem certissimum ab iis, quae crasse
 cedunt vel concomitantur, petendum est. Fluxus
 ventris insignis materiae diuersi coloris, haemorrhagia
 quaecumque insignis, potissimum, coloris sanguinis

naturali, urina abundans crassa, imo nigra, sur-
 sum insignis, in parotidem terminata, quae vel ite-
 res soluitur, vel bonam suppurationem subit, in
 genere bonum eventum praenunciant: pessima con-
 sideranda sunt, cum in statu cruditatis et febris
 illius, parotides et purpura accedunt, venter ad-
 durus est, aut materias nigri vel bruni coloris deiecit,
 exordium istud citius euomuntur. Inquietudo in-
 ter dolores abdominis, quamquam leuior et saepe
 est tunc, nonnumquam superiora versus cum
 agilis, nonnumquam versus inferiora sese exten-
 dit, urinaeque suppressio mortem proximam osten-
 dit. Praeter haec generalia alia etiam particularia
 funesti sunt ominis, ut vulnera, venae sectione
 infecta, rursus sebita, subsequente saepius gangraena,
 nonnumquam dolor viuis in extremitatibus po-
 sterioribus, in quibus crebrius vena secta fuit, su-
 perueniens eidem gangraena, quae ratio ad suppura-
 tionem, at tunc salutarem, deduci se patitur, sae-
 pe salutem, in primis post nimiam sanguinis missio-
 nem talis sit, licet aegris a doloribus ventris plo-
 ranteque immunitus. Tempestate siccā vehemen-
 ter est cephalalgia ventrisque obstipatio, frequen-
 tissima delirium, quae in humida: in illa frequen-
 tissime crises sunt per carbunculos et gangraenam
 factam; in hac per haemorrhagias. Icterus, paro-
 tides, ceteraeque accidentia, ante septimum diem vir-
 tes saepe symptomata, postea autem critica ha-
 bendae sunt, nisi tum febris recruderit. Aperta
 crasis pro vario morbi stadio varia exhibent: ex
 his enim, qui durante febre, occubuerunt, alii solo
 delirio, absque ulla viscerum mutatione conspicua, p. 202.
 putantur; in aliis, violentia morbi spectis, hepatis,
 intestina, tenuia, gangraenosa, bilis coloris ex
 nigro fauci expoluerunt, qui atram bilem vomitu re-
 iiciunt, ventriculus et partem superiorem duodeni
 ultimam gangraena, partim inflammatione correpta,
 qui

- qui per alium, totum canalem intestinorum modo affectum obtulerunt; et sic etiam, ipsum deorsumque eam eioceran. Potissimum
- p. 203. gangraena curvaturas et profunditates intestini inflammatio reliquam tractum occupat, quoque est, aegros eiusmodi ventrem molles vidum, doloris expertem, modo non patitur, habuisse. Qui evacuationes has perpessus fuerant, in his signa haec decrant. Quod lethargum, rarum quidem symptoma, experiant, meninges inflammatas, substantiam cerebri rubescentis coloris, nonnumquam
- p. 204. medullarem etiam penetrantis, offerebant. Quae plenitudine humorum obierant, mutationes alias ostendebant, neque adeo stiles, quam omnes, in corruptionem tendebant. Neque hunc HIPPOCRATI prorsus incognitum fuisse, variis testimoniis Auctor hostis fatagit.
- p. 206. In curatione tria stadia distinguunt, nempe remissionis, huic succedentis, ac tantum tentionis. Indicationes autem omnes, oportet, ut natura in expellenda per crises morbofa adiuvetur, siue haec per diarrhoeam, per metastasin in partem externam, siue transius, per copiosam urinae nigrae excretionem. Prior omnium frequentissima est. Generalibus indicationibus methodus medendi inniti, hinc venae sectiones nonnisi ex statu individui iudicandae sunt, in principio clysmata purgantia, postmodum emollientia et fomenta cataplasmata calida, toti abdomini applicanda; potus sumendus copiosus, et decolor talis quidem, qualem aeger rubore potest, miti quippe, aut ad eum conatibus affectus, diuiscula potus genera multum se committit. Febre vel minimum remittente, sanguis non mittitur.

... sed purgantibus, pro varia indicatione
 ... videntur; sic etiam vomitoriis in largo vehi-
 ... adhibendis, locus suus concedendus est. Acida
 ... dicet antiseptica videantur; aliena tamen
 ... ventris constipationem, numquam adhiben-
 ... ubi vomitus aut haemorrhagiae enormes
 ... In secundo stadio, quod inter febrem
 ... terminacionis medium est, nunc per unum
 ... dies subsistens, pergens esse potu et
 ... adaequatis, ptisanaeque addita sunt re-
 ... vomitus nimis, sinistram signam in hac
 ... acida; epithemata externa et elysmata cre-
 ... poscit. Ex purgantibus leuora tantum sa-
 ... pra reliquis thanna; conueniunt. In ter-
 ... morbi, si quis in tristi aegroti statu spei
 ... perest; cardiaca leniora; interdum purgan-
 ... forianda; propinari debent. Eusuctionibus
 ... aegroti debilitantibus, tertia vel quarta graui-
 ... subinde repetita proficua est. Vomitus post
 ... adhuc persistens balneo tollitur; si vero ni-
 ... fuerit, neque hoc, neque alia remedia, quae
 ... praestant. Adoloribus ab extremitates ortis,
 ... tataplasmata emollientia et misturantis ba-
 ... oportet; obfusculae materiam collectam sen-
 ... tione fieri et leuocapsulatum vsum com-
 ... non neglexis reliquis auxiliis ex chirurgia
 ... Enactatio per trinum temporibus ptisanis
 ... vultibus, manna vel sero lactis cum molliore can-
 ... parato iuvanda est. Melancholici,
 ... optime sanguinei, venesectionem faci-
 ... bilis et phlegmaticis, in quibus pup-
 ... valent. Sanguis enim ruberrimus est,
 ... et spumescens, parum fort adiunctum ha-
 ... Post febrem ductus, per aliquot horas liqui-
 ... seroque prorsus caret. Venae sectiones
 ... primis duobus morbi diebus administrari opor-
 ... tertio die non locus superest. Si materia
 ... nimis

p. 210.

P. 212.

p. 215.

nimis copiosa est, adeo, ut ex decubitu in pos-
terna facta segurgitet, febremque denique
natura sufficienter iuuatur purgantibus lenioribus

p. 230. diureticis. Crebro etiam morbus iste com-
muni febribus tertianis duplicatis; idque ardeat
hoc iam ab initio morbi se monstauerit, et
praecipue, si febris biliosa fuerit, vix non sine
purpura accedit. Prognosis et curatio ex-
tent, quae de morbo Siamesi in se proposita sunt

ex iam citatis obsequantur. Vt febris tertiana exquisita, neque, ut

p. 241. nae rariore sunt in hac insula. Sic et contra-
tiana duplicata seu semitertiana frequenter
vnius fere eiusdemque indolis cum homitertiana
terum et mesentericis. In-
tiana simplici simile est, et successu diuina-
ris noui paroxysmi accedunt; ita tamen, ut
tantum respicere, neque vere intermissio-
tur. Accidit nausea vel vomitu vomitatio-
si insignis fuerit, bonum signum censetur
pulsus frequens, aequalis, interdum parvus
ratus, interdum nullus; hypochondria eleuata
tardum dolentia; aluae constipatae, sicut semper
fectum, nullo sopore, nullo delirio; letargio
praecipue symptomatica sunt, ad quae tam-
accedunt, pro diversitate febris, vel biliosae

p. 243. lymphaticae, diuersae. In priore hypochondria
tum inflata, multum dolentia, lingua humida
obdusa et frigida, pulsus parvus et senilis, dolens
plerumque praesens, paroxysmi satis regulares
species comperie calidissima homines, acibus
libus scitantes, et biliosos praeter reliquis afflic-
terior contra, licet mitior videatur, pertinacius
impenitens est, et difficilior curatio. Abdomen magis
tum est, quamquam mollius, hypochondria
mus dolentia, pulsus mollior, et vixina, minus
bicunda, sed crudior, delirium nullum sed insignis

paroxysmi magis irregulares,
vel ipsa longior duratio febrem lymphati-
cam declarat. Haec febris plerumque diarrhoea
concomitatur, quae si cholera fuerit, in lymphaticis p. 244.
est biliosa contra in biliosis salutaris. Bi-

liverum origo primaria in obstructis visceribus im-
munitate lymphaticarum in obstructis glandulis me-
sentericis ponenda videtur, eoque in posteriori casu po-
tenter pancreas, adiacentesque partes affici, cadave-
ra sectiones docuerunt. Curandi methodus pro
diuersitate morbi, attenuantis, emollientis, externa
et interna, laxantis, venesectionem aliisque au-
diat, quae ex additis morborum historicis
constat, ubi et abusus horum remediorum Au-
gustinus ostendit, neque se ipsum venesectioni
numquam plus iusto inhaesisse distet.

Interdum autem morbi nonnulli minores, ob p. 248.
tristatur nunc tractatus nonnulli minores, ob
functionum titule insigniti, et primo quidem de
febris febribus, ubi potissimum in causis variatio-
nibus tractatus paroxysmorum et symptomatum
inductur, sed nonnulla ad prognosin eruendam inde
colligitur.

Secunda explicatur quid sub nomine constitut. p. 291.
epidemicis recipiat. Necessitas et utilitas ac-

tionis in oeconomia animali ostenditur modus, quo
haec exstat, indicatur, et epidemica constitu-
tione dispositio seu qualitas aeris, plerumque
a ventorum diuersitate eidem communicata, pecu-
liares impressiones corporibus impertiens, quae
durantem morbi constituent, eo usque durantes,
eandem qualitas aeris subsistit.

Constitutio de temperamentis in genere dicitur p. 294.
Metho generali huius vocis exhibita ipsorum di-
uersae species considerantur. Quod veteres sub
nomine sanguinei, biliosi, pituitosi intellexerant,
facile

- facile explicatur: non aequè, quid temperamentum melancholicum ipsis dictum fuerit. Cum enim dem primum in hunc posuerint, hanc etiam prolixius explicare studet Auctor noster, ut
- p. 306. ex WINSTOVIO anatomici visceris huius descriptione, colligit, bilem eam fluidum saponemque lixiviosum partem sui crassissimam se temperare querere ex sanguine, ab intestinis restitutum ex eo, qui a partibus, pinguedine copiosa regreditur: alkaliam ergo deberi heni, in quo tenuissimus circulationis filtri vices Nosse geritur, ad secernendum, figendumque alkalium apti, necneumque liquidum partem huius ratio favere, partim etiam sanguinis suppletio eiusque corruptionem impedire. Si ergo dispositione naturali lien principium hoc salinum copia secernit, inde temperamentum melancholicum, pro diversis admixtis reliquis principibus gradibus diversum, oriri. Sicut autem in hoc principium alkalium prædominatur: ita in intestinum plagae septentrionalis oppositus succus maduerit, acido nitroso aere ab Auctore adscriptus, quod egregiam quidem corporum sanam salutem conciliat, sed in eadem, in regionibus australes delatus, perniciossimum evadit. De his etiam officium medici declaratur, temperamentorum individuum perquisitioni sedulo inhaerendumque et morborum theoriam et eurationis mentia superstruendi.
- T. II. Tomus secundus aequè ac prior, varii menti tractatus complexus, primo loco de chronicis insulae huius exponit. Postquam in introductione locum ex SERKLAYS memorat in quo de morbis Americanorum in genere, de his sui piceis liquidae aduersus eodem usu agitur.

aliter explicavit, primo loco de cachexia dis. p. 15.
 quam in insulis *mal d'estomac* dicunt, a prae-
 scriptis symptomate, pondere nempe, in medio potissi-
 me regionis epigastricae percipiendo, quocum-
 que appetitus deletus, cachecticus totius cor-
 poris habitus, lassitudo et virium prostratio insignis,
 tum in ventris obstructio, morbus iste in scor-
 butum atque inde vel in hydropem, vel in diar-
 rhoeam transit. Alimento prava indoles ac de-
 terioris primariae causae sunt, phlegmaticis imprimis
 et viciis insensae: nigri crebrius reliquis eo mor-
 bo laborant. Facile etiam eo corripuntur, qui ex
 morbo convalescentes, iusto primarum viarum
 defectu succumbunt. Curatio evacuantibus, resol-
 ventibus ac tonicis absoluitur: nisi alius nimium
 morbus fuerit, vesperi etiam theriaca, ex aqua et
 vinum. Remediorum autem actionem exerci-
 ti corporis atque victu potuque bonae notae in-
 terponit. Ab hac cachexia discrepant scorbu- p. 20.
 tus venerea: alia rursus est ea, quae feminas,
 sive cibo benigno laborantes, infestat, vel eundem
 morbum. *scorbutus*
 Ingrederetur ad scorbutum, plerumque cum p. 29.
 obstructione coniunctum, cuius quippe visce-
 rosum morbi chronici huius regionis adscribi
 debet. Principium scorbuti naturae alkalinae vo. p. 34.
 interesse videtur, atque eidem analogum, quod in
 morbo siccanti dominatum: quare in scorbutico ter-
 restrationes acidae salis marini eundem mi-
 nus in modum levant. Primum quidem locum in
 curatione morbi huius Auctor noster nasturtinis
 caulis, simul vero illis adstipulatur, qui in subie- p. 39.
 tis viridioribus eadem acidis temperanda suadent,
 et cum putredo humorum iam profundius radices
 egit, in acidis vegetabilibus solis acquiescit. In p. 57.
 latus et tumores lienis saepe ex gonorrhoeis, per-
 verse

- verse tractatis, praesertim si esse pertinacior
 p. 61. rint; originem duxisse vidit. Lues venerea
 morbo Americae atque Africae endemio
 est: in hac regione communi nomine *Fiem* in-
 tur, quamquam illud proprie tantum positi-
 neis maioribus, in viscera sordida abeuntibus
 morbum istum comitantur, tribuitur; in
 e contrario signum saepius ambiguum morbi
 rei praebent, et potius a vitio particulari
 lymphaticorum, praecipue in nigris prae-
 vtentibus, concurrente qualitate nociva
 constitutione temperamentorum vniuersali
 p. 64. videtur. In Europaeis alia morbi facies est,
 magis tecta, et saepe aegre a scorbuto distin-
 gonorrhoea, vix non semper eius prodromus
 tinacior est, quam in Europa, et difficilior
 potest, adeoque facile in languorem, cachexiam
 scirrhum transit, qui plerumque vel diarrhoea
 hydropse terminatur. Dolet Auctor eiusmodi
 gros nonnisi tunc demum medicorum consilio
 tere, cum iam pluribus imperitis curandos
 p. 71. miserint. Si signa luis venereae aderant, si-
 bus parvis utebatur, quo saluationem euiteret,
 saltem moderaretur: quae si nimia erat, a si-
 bus recedebat, earumque affectus purgantibus
 p. 75. riuabat. Testiculus a gonorrhoea male habita-
 rhosus redditus, insignem tumorem referens
 tiato simul funiculo spermatico, feliciter castratus
 est: sed post tres menses aeger ponderis ac dol-
 sensum in regione lumbari, et post tres rursus
 domadas duos tumores sibi proximos in regione
 gastrica et vmbilicali sensit, insignis duritiei et
 lis, post mensem admodum auctos, ac denique
 p. 78. insignem paroxysmum febrilem occubuit. Solu-
 dauere, praeter alia omentum putridum, funiculum
 spermaticus in latere affecto prorsus defecit,
 purulentum

purulenta materia in pelvis cavitare haerens, tumo-
 ri illi duo, centrum cavitatis abdominis replentes,
 anterior artissime mesenterio adhaerens melonis
 magnitudine, coloris anthracis, substantiae fungo-
 sae, carcinomatosa, tuberculis maioribus repleta,
 materiam partim albidam, partim rubellam conti-
 nens; superior magnitudinis minoris, albidus,
 transversim insidens, pancreas abscessu
 corruptum sistens, apparuerunt. *Vlcera ista, Pians, p. 87.*
 Quae lues tractantur, pro quo scopo frequens usus
 remedium ex mercurii crudi parte una in duabus
 fortis soluta, cuius primo die duae vel tres
 guttae ex pituita sudorifera propinquantur, dosi quo-
 tidiana vel duabus guttis aucta, donec saluatio-
 nis indicia se prodant, quae pro morbi conditione
 sustentanda est, vel purgantibus infringenda. *Cl.*
Boerhaave, chirurgus in insula hac degens, Auctor p. 89.
 Alio peculiare remedium ad eundem morbum
 communicavit: fumantur aequales partes mercurii
 crudi et sublimati corrosivi, in mortario marmoreo
 duras trituratione ope pistilli vitrei combinan-
 tes postmodum pulvis iste bis vel ter aqua calida
 eluatur, quod postea totidem quoque vicibus
 repetendum, pulvis postea in sole sicandus,
 tunc rursus in mortario spiritu vini inpraegnandus,
 ignis ope chartae accensae admouendus, et massa
 mediante spatula, tam diu agitanda est, donec sicce-
 sit, idque bis vel ter repetendum. Pulvis hoc
 modo paratus vel ipsis infantibus dari potest; in
 adultis dosis est granorum quatuor ad octo in forma
 praemissis venae sectione, aut ductione et pitui-
 ta sudoriferae usu. Dosis prima quatuor grano-
 rum quarto die augeri potest; saluatio oborta lena
 purgans exigit, quoniam materia peccans perspira-
 tione dissipari debet, ad quam conducunt, labor in
 solis susceptus, evitatio aeris frigidi et humidissimi
 alimenta

alimenta leuiora; remedium ad viginti quinque
 si (quod tamen rarius fit) vomitus accedit
 ginta dies vsurpatur. Similem praeparationem
 sale ammoniaco Auctor noster proponit, quae
 magis sudores prouocatum iri existimat.

- p. 96. Progreſſum ad morbos primarum
 diarrhoeae, tenesmus, dysenteriae, lenteria
 xus hepaticus a deprauata digestionē proficiunt
 ideoque breuiore tractatione absoluntur. Tenes-
 mus ac dysenteria artissime inter se coniuncti
 morbi, neque, nisi fortioribus subiectis, ian-
 nantibus, familiares. Fluxus hepaticus lenteria
 quitur, et iam a relaxatione venarum haemor-
 dalium internarum, iam a sola relaxatione pen-
 p. 101. det. Neque ergo quemquam tangit, a
 quo a resolutione humorum iam solida admodum
 laxata fuerint, vt scorbuticos, venereos, cadu-
 cos; frequentissime in tempestatem pluuiosam
 dit; nonnumquam cum tenesmo coniunctus est
 tamen adeo vehemēti, quam in dysenteria. Tenes-
 mus vapore calido decocti emollientis tractari
 est: si ex iniuria increſcat, et febris superueniat, in-
 naeſectione, eaque interdum iterata, cataplasma
 clysteribus et ptisanis emollientibus et lenientibus
 opus est; purgationes ex manna et oleo amygdali-
 rum dulcium, dispositione inflammatoria discutienda
 minuta, conueniunt, et pro re nata repetendae. Mor-
 opium nonnisi, prorsus absente, vel minima febris
 spicione, et nonnisi cautiſſime, exhiberi debet. Ipe-
 cacuanham ex eodem causa prorsus repudiat. C. A.
 etor, et rhabarbato rarissime tantum, vtendum
 monet. Quum morbus saepissime a calore
 proficiſcatur, potus acidiusculus et refrigerans opti-
 mum remedium est. Alio modo lenteria et fluxus
 hepaticus tractari debent; ipecacuanha indigne
 Braſiliensi

praefertur, quod mitius agit; huic tamen
 ac opiatis nonnisi tum locus est, cum pleni-
 tate plane discussa fuit. Catechu et succinum vir-
 tute adstringente maxime se commendant. Lac in
 variis speciebus fluxus ventris praestantissimum P. 107.
 remedium censendum est, modo eius in primis viis
 corruptio praecaueatur. Cum remediis variis pro
 vitiis remissum exhiberi debet. Neque nimis diu
 in viis continuandus est, qui facile nouis morbis
 originem praebet. Fluxus coeliacus potissimum ex P. 112.
 morbis quibusdam lymphaticis conualescentes ag-
 gravatur, si in edendo modum non seruauerint. Bal-
 nea resoluentia et aperientia leniora sola conue-
 niunt, absint salina et acida cuiuscumque generis.
 Theriacis duas species constituit Auctor, alteram P. 114.
 a ruptis vasis lymphaticis, alteram a dilata-
 tionis pororum, ex obstructione generali pendente,
 quae quidem in insula hac semper resolutionem scor-
 buticam, veneream vel cachecticam sequitur.

Curatio plerumque nulla, nisi in cachecticis to- P. 122.
 tam temperamentum mutari possit, ad quod effi-
 caci mutatio locorum summe necessaria est.
 Quidam, ad extrema deductus, adeo, ut nemo
 praesentem instituere auderet, eruptione sponta-
 nea in umbilico facta, sanatus est: alius potum noctu-
 quens, nec quicquam, nisi lixiuum linteis depur-
 gatis inueniens, hoc poto, sursum deorsumque pur-
 gatus, conualuit. Morbi scabiosi frequentissimi sunt P. 123.
 in hac insula, et mirum in modum ab aere penden-
 tes, adeo, ut plures, in Galliam proficiscentes, ab iis
 morboque vilo remedio liberentur, redeuntes au-
 tem rursus afficiantur; remedia primaria aduersus
 eorum sunt antiscorbutica. Sanguatio, etiam ubi
 morbus venereum subest, morbum non tollit, sed
 in quosdam tantum menses sublatus visus, recru-
 dit. Externa nonnisi post curationem internam

- duorum vel trium mensium tuto applicari possunt.
- p. 127. Catarrhi etiam frequentissimi sunt: inter quos ad pectus autem probe distingui debent humidi seu serosi, biliosi, et sanguinei. Pulmonum accidentalis est, quae a fluxione pectoris vel pleuride, suppuratione terminata, vel haemoptoe relicta, suppurante, oritur; aut originalis, a corruptione formatione pectoris, vel, quod crebrius fit, a generis dyscrasia pendens. Rursus ea vel morbus proprie dictum, vel phthisin pulmonalem significat: prior pulmones, altera asperam arteriam praecipue afficit: prior a scirrho, vel suppuratione morbos acutos, in hoc viscere superstites, altera vel ab exsiccatione, vel relaxatione glandularum et vasorum lymphaticorum, et pulmonis.
- p. 141. Tumores et abscessus hepatis itidem saepe frequentes sunt: priores vel resolutione, vel suppuratione; posteriores vel gangraena vel scirrhus minantur. Abscessus non nisi metari possunt, quamquam saepius multum temporis consumuntur.
- p. 151. Etiam hoc expectandum requiritur. Sanguis in constructione hepatis missus, raro crustum centrale, flauescentis vel viridescents, vel variegati coloris.
- p. 155. Observationes etiam Cl. Auctorem docuerunt semper necessarias esse iniectiones post incisionem abscessuum cum hepatis, tum aliarum partium naturae soli totum negotium tuto committi.
- p. 157. Tetanus hic adeo communis est, ut iam a Boerhaave et Boerhaave inter morbos, huius phlegmonios, relatus fuerit: febre superueniente, et in partes autem superiores infestans, vel laesionem cumque superueniens letalis, est. Non raro a laesione externa oritur, sed etiam a vitio praecipue, cum corpori aestuanti subitum refrigerium admittitur.
- p. 159. Infantes nigrorum, recens nati, saepe

in illa malle inferioris, quem mal de mathois di-
 cunt, frequentissime in primis vitae diebus tollun-
 tur, quod potissimum malae indoli domiciliorum et
 ad illam adscribendum est. Remedia a variis va- p. 161.

proponuntur: alii aegrum ex improviso in aquam
 calidam praecipue marinant, immittunt, et postea
 in oleum oleofactum scollunt, igneque admo-
 do, ut oleum proficuum excitant, illi vel ferro solo, vel
 alio curante, profundiores scarificationes admitti-
 mus, postmodum mylleses purgantes, emeticum
 datur, et inde cardiacum, et sudoriferum, interpositis
 purgantibus exhibent, alii venesectionibus, copiosis
 tepidis emollientibus et oleosis, frictione ap-
 plicata, ptycteribus purgantibus, atque inde su-
 doriferis, vel cum, vel sine purgantibus interpositis,
 ut Hippocrati in plethorae venam in quatuor ex-
 cisionibus locant, postmodum vomiteram, et ac-
 cidit, et praecum ex vino propinant; altero die in-
 oleum macha ad furas vique faciunt, plagas has
 oleo succo plantae cuiusdam fricant, diuque
 curant, ferant. Nigrorum curandi methodus co-
 muni est. Constipatio alui pertinacissima est p. 169.

et morbo, et elyptores, acriter stimulant, exi-
 unt. Opium in summo morbi gradu convenit. p. 171.
 et morbi digna, recenset, pueri ex nigro duo-
 decim vel tresdecim annorum, leuius, utrumque se-
 ne hoc morbo fractum et, caris licet subsequente,
 curatum fuit.

Secuntur nunc obseruationes quaedam partieu- p. 178.

morborum. Carcinomata seu carunculae in
 oculis nil nisi cicatrices post ulcera praecipue her-
 ede, et aliam relinquit, esse, iam et vna et alia Au-
 gusti nostri docuerat, qui veritatem huius rei
 experientia comprobata vidit, ideoque morbum
 hunc in oculis, nec nisi palliatu curandi methodo,
 tractandum

- p. 185. tractandum esse demonstrat. Abscessu impetu-
cifo, cum ex incuria nimis cito coalesceret, aeger febre lenta ad incitas redactus; diarrhoea
men superueniente, per duos vel tres menses
p. 192. et usu lactis restitutus est. Materia acris per
excernenda, si retrocedit, dirissimos morbos
quorū spectat crassio intestinorum a furva
p. 197. trogressis. Connubia saepius integras familias
dicant, cum alteruter conjugum alterutrum
prolesque morbosa inde nascatur. Immo
reuisitae vsus gonorrhoeam benignam idem
p. 200. cillime sanandam. Diarrhoea chronica placida
p. 201. norum intestina crassa: nūro modo contrahit
vt ab impedito humorum circulo agetur quibus
p. 203. generis apoplecticus occubuerit. Cl. v. r.
chirurgus cadaver feminae dissecuit, in quo
alias mutationes morbosae, vesiculam folliculū
vidit, ita, vt canalis hepaticus, solito amplius, et
dibali speciem prae se ferret, et antequam
denuin infereretur, ductum pancreaticum
ret: in principio huius canalis vascula, quaedam
mediocritis crassitie inferti speciem pelvis ferebat
in quo guttae quaedam bilis flauae in odore
Eundem defectum in filii huius feminae colae
Auctor ipse observauit, non tamen adeo en-
gnosendum, quod aeger ille abscessu hepatis
tuus fuerat; indeque, variis signis inter se
Etis, concludit, forte hunc praeternaturalem
p. 209. toti huic familiae communem fuisse. Epilepsia
causam in glandula pineali magnitudine o-
gosa, et ad tertiam partem materia sebacea
inclusa, repleta, inuenit.
p. 211. Inter raras etiam observationes pertinet
lus, cui magnitudine, intestini duodeni medio
p. 212. rens. Calculum vesicae urinae adhaerere
scimus, cum nulla lotii reddendi difficultas
quam

quae, quum tunc irrita sit operatio, palliatius re-
 modis eiusmodi aegros tractandos esse, Auctor mo-
 nit. Cossae vsum in lethargo febris catarrhalis edi. p. 218.
 cum omnia alia excitantia incassum adhibita
 fuerint. Amputationem membrorum, saepe minus p. 222.
 periculosam, atque, ob subsequentem spasmus vix
 salutabilem, adeo noxiam iudicat. Metus etiam rei,
 etiam in idea aegri existentis, funestos effectus edi-
 cit. Variolae in regionibus calidis citius, quam in p. 233.
 Europa, siccescunt. In abortu, a violentia externa p. 235.
 excitato, cum secundinae arctius adhaerent, cau-
 dem est, ne rudiori tractatione matri vis inferatur,
 sed, ubi res difficiliter procedit, balneis et cataplas-
 matibus emollientibus, abdomini applicatis, rarissime
 instrumentis, vtendum. Inter morbos infantum p. 246.
 febris semitertiana lymphatica praecipuus est, cuius
 accessus vehementior venaesectionem bis vel ter re-
 petitam exigit: emeticum nonnisi, cum vermium
 supicio aderat, Auctor Noster exhibuit. In infante, p. 248.
 subito mortuo, vermis, in glottide haerens, mortis
 causa inuentus fuit. Totam hanc considerationem
 morborum chronicorum tractatio de praecipuis
 causis morborum, eorumque exitu finit. p. 249.

Sequuntur obseruationes quaedam generales. p. 263.
 Adnatae omnes expositi sunt morbo grauiori, licet
 tempus anni, quo accedant, nationum ac tempera-
 mentorum diuersitas, vitae genus cet. hac in re
 multas varietates offerant. Copiosenos instruit CLAU. p. 267
 de seruis nigris, et quae in iisdem coemendis,
 ratione patriae, habitus corporis cet. attendenda
 sunt. Vt alii morbi verminosi, sic potissimum vena p. 271
 Medinensis communissimus eorum morbus est, adeo,
 vt in sui ipsius seruo plus, quam quinquaginta horum
 vermium ex cute egressorum viderit Auctor. Crebrius p. 273.
 sanguinis missiones in insula hac vituperat ob copio-
 siorem

fiolem perspirationem, et veneris abusus, et
 ctionem in pede illi in brachio antepone; quod
 circulus sanguinis, in hepate, plurimorum
 rum huius regionis fomitem praebente, respice
 p. 275. redditur. Nigri vehementiores euacuationes
 lius ferunt Europaeis; praeparatione tantum
 vtendi ordinis opus est. In nouis aduenis melle
 pia sanguinis, vna vel duabus venae sectionibus
 eta, praestat minori, per quinque vel sex vice
 Multum deinde de venae sectione deriuatoris
 vulforia disputat: iugularis sectionem saepe
 p. 291. toris antepone, quod haec lentius agunt
 etiam, homines, in quibusdam regionibus nati,
 nae sectionem non bene ferre, et non quidem
 praecudio, sed ex occulta quadam causa, con
 rente forsitan temperamento. De diebus criti
 de prognosi formanda, de selectu purgantium
 tuendo, de opii et corticis Peruuiani circum
 vsu multum agit; hunc vel inutilem, vel adeo
 xium in recidiuis morbi Siamensis expertus est
 pticam eius indolem martialibus correxit, et
 ctiones viscerum infimi ventris improvido
 vsui adscribit. Qui ex grauiori morbo conuulsi
 animi etiam mutationes felices subiisse videt
 quod potissimum in melancholicis et scorbuticis
 spexit. Vsui frequentiori sacchari magnam pro
 sionem in scorbutum morbosque acutos tribuit
 lixiniū alkalinum, quo idem depuratur. Cui
 in regionibus calidis non nisi eacheeticis et pituitosis
 conuenit, alioquin sanguinem et bilem nimis
 reddit. Tabaci abusus, tum fumando, tum
 rem naribus attrahendo, multis incommodis
 largitur. In fine generales leges, in cibo et
 seruandas, proponit.

Succedunt quaestio physiologica, an vita
 mechanice fiant? latino sermone excussa, quam olim
 in

Academia Remensi, pro obtinendo Doctoris gradu, Auctor proposuerat, et, totam hominis vitam a conceptionis initio ad mortem usque considerando, affirmare: duo diplomata, alterum, quo ipse medicus receptus in insula S. Dominici constitutus est, alterum ab Academia regia scientiarum in numerum corporum acceptus est: epistola eiusdem ad Patrem Abbatem DESPORTES, scripturis eius et variis corporibus naturalibus adiuncta, ac etiam extractum ex scriptis Academiae Triuultiensis, et historiae huius morborum insulae S. Dominici per hanc hodie fit mentio.

In tomo tertio, primo sistitur index alphabeticus T. III. plantarum huius insulae, viribus medicatis insignium, eodem ordine, ut purgantes, aperientes, uteriles, pectorales, anthelminticae, vulnerariae, desiccantes, resoluentes, ad usum externum refrigerantes, emollientes, adstringentes, porro febrifugae, cardiacae enumerantur. *Ipecacuanhae albae* substitui. p. 6. Radix speciei cuiusdam violae, caule erecto, foliis ovatis, violae officinalis similibus, sed minoribus, p. 6. p. 6. inferiori maximo, spatulae formam referente, reliquis minimis, intra calicem reconditis, radice fusca, nonnihil inaequali. *Tamarindi* minus purgant, p. 9. quae ex Oriente adducuntur, nihilo minus tamen morbis biliosis praesertim praestantissimi usus sunt in febribus. Praestantia pileorum, ex castoris pilis p. 17. confectorum, nonnisi ab intertexta lanugine, semina *Glycyli* arborei cingente, pendet. *PLUMIERIUM* Auct. p. 18. noster reprehendit, quod graminum fere nullam fructum habuerit. Plantae, quam Galli *Thym de Sa* p. 19. Auctor noster *Turneram* montanam, fantolice facie et odore, flore luteo, appellant, descriptio, parum recedere videtur a *Turnera* cistoide L. *porreae* fructus ab indigenis pro aphrodisiacop. 24. excellen-

- excellentissimo habetur. Absynthioides plantam
 stit, quae cum habitu, tum viribus ad absinthium
 proxime accedit, calice vero simplici, non squamato
 p. 28. ab eodem differt. Oldenlandiam corymbosam
 p. 31. lyfimachiam referri posse Auctor noster putat, sed
 mo quidam, qui diu in insula hac vixerat, urinae
 ultimo vitae tempore plantis inuestigandis operam
 dedit, et, licet principiis botanicis destitutus, tamen
 multorum simplicium detexit, et in manuscripto
 pto, non tamen adeo exacte elaborato, postea reliquit:
 in eius honorem planta quaedam, inter tamum
 et vitem intermedia, qua tamquam raro remedio
 vniuersali utebantur, *liene d'Almeida* dicta fuit.
 p. 32. Arbor, quam *sucrier* seu *bois d'arbre* vocant,
 cuius balsami superius in Tomo prima mentionem
 fecimus, satis insignem altitudinem attingit, folia
 pinnata externo impari, therebinthi similis, flores
 in thyrsis gerit, fructu subsequente compositi,
 mi, triangulari, coriaceo, nucleos tres oblongos
 cortice duriori obductos, amaros et oleosos continen-
 te. Balsami, ex trunco arboris stillantis, per vulneraria
 primum ex porcis, vulnera eo fricantibus innotuit,
 vnde etiam arbor nomen traxit. Alio nota planta iam
 a PLUMIERIO nominata
 p. 43. quam ipse *raisnier* dicit; indigenis *guyabara* seu
 p. 206. *liera* vocatur. Radix huius arboris tortuosa est,
 nihil amaricans et adstringens; flores in thyrsis
 racemo positi, quantum ex descriptione colligere licet
 apetalis, calice monophyllo, staminibus plurimis, pistil-
 lum cingentibus, inter se coalitis, pistillum sinuato
 mate, multis denticulis distincto, instructum, vnde
 calice abit in baccam mollem, succulentam, nucleo
 ovari, sulcato, acuminato foetum, qui semen eodem
 figurae includit. Folia sunt rotunda opposita,
 pediculo breui ramis affixa; tantae magnitudinis, ut
 p. 54. Americanis in mensa pro orbibus inserviant. Nomen
 diroba

Scoba, praecipue quoad fructum, quem vnicum in
 suo genere dicit Cl. Auctor, describitur, cuius semina
 non solum ab Hispanis sub emulsionis forma, aduer-
 sus febres intermittentes, in usum vocantur, sed etiam
 ex omnibus, quae in America exstant, antidotis, prae-
 stantissima censentur, quod peculiari historia Noster
 monstrat.

Succedit pharmacopoea Americana, seu colle. P. 59.
 hic formularum remediorum aduersus morbos in-
 abe S. Dominici, plerumque ex plantis indigenis
 compositorum, latino et gallico idiomate conscripta,
 et praemittitur introductio, de instituti huius ratio-
 ne, de modo diiudicandi vires remediorum, et de
 causis fortuitis, quibus vnum alterumue eorum in-
 erant, exponens. Chirurgus quidam vulnus sordi P. 174.
 album in malleolo interno, tendinibus denudatis,
 tammodo illud bene eluendo, et saccharum cras-
 sum aspergendo, sanauit. Arsenico etiam, aliis ta- p. 178.
 men mundificantibus et nonnisi in refracta dosi ad-
 ditum, ad vlcera phagedaenica depuranda vtuntur,
 quod tamen protinus auferendum est, cum effectus
 sortus sequitur.

Sequitur index generalior plantarum itidem al- p. 181.
 pheticus, sed latina simul, saepe etiam Caribensia
 nomina sistens, ita quidem, vt priorem indicem
 auct et illustret. Primo loco plantae medicinales
 omnes recensentur absque subdiuisionibus, supra ad-
 lectis. Tres species Quinquinae ad Trachelium, et p. 198.
 ne spuria ad pseudoacaciam pertinentes: duae Si-
 moneubae, altera ex insula Cayenne, altera ex insula
 S. Dominici, ad Euonymum relatae, alia spuria ad p. 208.
 Melpighiam amandata, et rursus alia incerti gene- p. 210.
 re, nec sufficienter descripta, praecipua ex hac
 classe visa nobis sunt, quae commemoraremus. Plan- p. 214.
 tarum venenatarum et maleficarum satis amplius est p. 218.
 numerus: breuius pertractantur antidota, aliaque
 remedia

- remedia alexipharmaca. Insignior est catalogus
tarum nutrientium, primum radiorum, postea
num, deinde olerum, ac tandem fructuum
rum, interspersis etiam nonnumquam com-
p. 252. rum nutrimentorum formulis. Succedunt
p. 260. ad tincturam idoneae, quibus subnectuntur quae
quae ad manufacturas possunt conuenire, et
finem praecipue Nicotianae et Xylorum
p. 264. commendat Auctor. Has excipiunt arbores
dificandum aliosque vsus oeconomicos com-
quarum ligna in incorruptibilia, quae diu
conseruari queunt, et mollia, quae a sole et
p. 280. bus defendi debent, distinguit, et prioribus
gummosa et aromatica subiungit. Multarum
borum mentio fit, nondum tamen accurate
ptarum: duae species, vel rectius varietates cultae
quae ab indigenis nomine Acajou insignitur, ab
p. 264. dio vero certe diuersa est, et ab Auctore nostro
pasia dicitur, adduntur, itidem tamen non
satis descriptae. A puluere seu scobe ligni
manes, cum illud ferre dissecatur, cauendum
monet. Liquorem gummosum, ex pinu, folijs
p. 286. ab eodem exortu rourn. commistum, cum
calabae, folijs citri splendente (quam Schimper
dixit BOEHMERUS), quod *balsamum del.*
indigenae vocant, balsamum Peruvianum
p. 306. nonnulli existimant. Ultimo loco plantae
communi nomine *Lianes* dictae, recensentur.
p. 311. Catalogum hunc excipit tractatio, de
thermarum scaturigine, in insula hac inuenta.
turigo haec est in ea parte insulae, quae *Mirbalis*
citur, in consiniis eius, quae *Artibonite* nomi-
p. 313. in regione multis viis profundioribus (*ruineae*) in-
cepta, et exit ex coaceruata inter se filicium aliorum
que lapidum congerie, qui, nonnisi mediante
facile separando, inter se cohaerent, neque
origine gaudet, sed pluribus fontibus minoribus,

eadem quidem caloris gradu praeditis. Neque
 rationem specificam, neque caloris gradus Cl. Auctor
 potuit, cum necessariis subsidiis destituere-
 tur. Etiam ratio experimentorum reliquorum,
 eadem instituendorum, fuit, ex quibus id tan-
 tum patet, paucissimam copiam sedimenti albidum et
 cum post evaporationem in balneo arenae,
 post distillationem in balneo maris, at in
 aqua plus, quam in priori, restitisse, quibus si
 calorem calorem aquae inhaerentem, et sulphureum p. 324.
 addideris, licet debilem, odorem, mane praecipue
 addendum, addideris, omnia ea habebit, quae
 naturam quandam promittere videntur. Anima-
 lae hanc aquam quam maxime appetunt. Pota ieiunio
 nonnumquam nauseam, imo vomitum exci- p. 327.
 tat, quod tamen indoli cuiusvis aquae calidae Auctor
 adscribit: interdum tamen vere aluum laxavit,
 et frequentissime per urinae vias egrederetur. Inde,
 materia, ad evacuationem apta, in primis viis hae-
 rens, nocere potest; nocebit itidem diu protractus
 et ob debilitatum inde primarum viarum conum.
 Haec ex eadem aqua erosiones cutaneas, saepe satis p. 328.
 malignas, producit: abstinendum ab his, ubi miasma
 venarum in corpore haeret; sedulo etiam cau-
 endum ne post eorum usum corpus refrigerio expona-
 tur, nec nimis subito cibis repleatur. Nocet aquae
 huius usus in obstructionibus inueteratis, et tumori-
 bus carcinosis: internus tantum ad expurgandam sa- p. 329.
 lutam pituitosam primarum viarum, externus ad
 nervos nervos, ubi copiosior transpiratio excitanda
 est, et cutaneos leuiore restringendus, et cum virtus
 dermatis debilis sit, aliis remediis, a prudenti medico
 adhibendis, adiuuandus est. In fine quaedam, quae p. 330.
 huiusmodi, in quo scaturit, incommoda corrigenda
 concernunt, consilia proponuntur.
 Huiusmodi totius operis commentarius de saccharo p. 335.
 factus, ex materia medica Cl. GEOFFROY deprom- p. 391.
 tus,

- P. 391. tus, cui Auctor noster supplementa et apertius
quasdam subnectit. Lusitani primi fuerunt
sacchari culturam ex Asia in Maderam, Canari-
que insulas, atque inde in Brasiliam inducere,
qua a Belgis expugnata, eadem primo ad Galliam
P. 394. postea ad reliquas etiam gentes transiit,
plantandi, quo in insula S. Dominici vti selet,
nihil differt ab eo, quem Cl. GEORFFROY
P. 396. set, et prolixo enarratur. Feliciorem vegetari-
sibi promittunt incolae, si plantas eo situ in terram
collocent, vt suprema parte Orientem respiciant,
plus autem in bona indole telluris positam esse
oportet esse superficiei, quantum fieri potest, esse
bene tractabilem, leuem, ex nigro cineris cin-
a duobus ad quinque pedes altam subiacente
fabuloso. Huius indolis multae regiones depre-
duntur, quarum fertilitatem inundationibus,
inde relictis partibus putrescentibus, humus
nam producentibus, multum adscribere con-
P. 400. Nimia aquae copia in profundioribus locis, pluviae
tempestate collecta per canales et fossas de-
Terrae, quibus, loco sabuli, argilla subiacet, sibi
P. 401. res reddi possent, si, aratro profundius ducto, ex-
P. 406. rentur. Runcationes plantarum noxiarum, sicut
incrementum quam maxime adiuvant, quae tem-
pestate pluviosa crebrius repetendae sunt; vbi
crucae plantulas iuniores sacchari infestant, de-
runtur, quia haec animalia lubentius aliis herbis
quam saccharo, vtpote durioris texturae, resistent
P. 407. Fuerunt, qui, ad evitandum operosum ac diuturnum
laborem, aratro vti vellent in plantando, sibi
ro: sed, licet plantae mirum incrementum capere
firmitate tamen radicum destituebantur, alioquin
paullo fortior tantum ventus easdem eradicavit. Sed
lum nimis pingue et recens, demum, cultum sac-
chari inferuiturum, plantas proferit insignis quidem

immaturitatem non consequentibus; quare in- p. 409.
 terrae his plantis, iterata vice resectis, et com-
 corrigenda est. Cauendum ab arundine, ad
 destinata, quas, quod in solo argilla-
 hae sit, vermibus corrumpitur, qui in eandem
 deponunt, et ab ea, quae ramulis lateralibus p. 411.
 utrumque vitium corrigi nequit, sed com- p. 412.
 eiusmodi arundines delendae sunt. Insecta
 gires etiam tam, cum resecti sunt culmi,
 quo stipulae comburantur, delentur;
 mirum in modum multiplicatur. Ignis p. 414.
 lenis et subtilis nimis exsiccat, quare
 est, stipulas quasdam putrefactioni per-
 no solum nimis exhauriatur. Ad molas,
 exprimendosque, circumagendas optimum
 aquae postum est, cuius defectum ani- p. 415.
 moli, suppleant. Ad depurandum
 lixivium praestantissimum iudicatur, ex ci-
 plantae sacchariferae et calce viua paratum, p. 422.
 proportione seruata, cui alii antimonium, alii
 addunt: sunt etiam, qui pro vario fine di-
 plantarum succos eidem admisceant. Ratio
 ex plantis praeparandi, pro diuersitate plan- p. 432.
 quae a tempestate et solo pendeat,
 quae in re ciuibz suis solertiam Anglorum
 Auctor noster commendat. Vari prae-
 tionis seu depurationis modi num saccharum sa-
 conuenientius reddant, dum partem oleosam,
 simili similem prorsus fere destruunt, sola fere p. 448.
 relictis, omnino dubitandum est. Spiritus ex
 sacchari per fermentationem paratur, *Tassa*
 melius in America, quam in Europa confi-
 neque vel largius potus adeo facile nocet, p. 451.
 suo iure pro remedio antiscorbutico habe-
 ternus etiam eius vsus in vulneribus et vice-
 eximius est, siquidem non adeo exsiccat et con-
 stringit,

stringit, melius etiam suppurationi fametur.
 P. 453. tum attendi meretur, ut empyreumatica
 indoles tollatur, quam cupreis vasis,
 praeparationi inferuentibus, multum tribuit.
 Auctor noster existimat.

P. 454. In fine editor horum scriptorum refert,
 Storem delineationes et proplasmata formae
 instrumentorum, quibus varia in insula haec
 indigeat, sibi comparasse: quas ergo delineationes
 instrumentorum, ad sacchari, coffeae, gomme
 pigmenti ex indigo praeparationem necessarias
 luci publicae propediem expeditum in spon-

ILLUMINATIE

Verhandeling over de schadelijke hoedanig-
 der lugt in de gashuizen en gevangenis-
 benevens deszelvs hulpmiddelen. Welke
 dubbeldeprys van de Koninglyke Academie
 der weetenenschappen te Lyons behaald is
 door ALEXANDER PEYRUS NAHUY, Meester
 meester der vrye Konsten, Leeraar der
 begeerte en Geneeskunde, midsgaderen
 het Bataavs Genootschap der proefkon-
 delyke Wysbegeerte te Rotterdam. Tota-
 lem by I. Bosch, 1770. 8 mai. pl. 17.

Differtatio de qualitate noxia aeris in nosocomiis
 et carceribus, eiusque remediis, quae
 pluri praemium Academiae Regiae scientiarum
 et artium Lugdunensis reportavit, Auctor
 ALEXANDRO PETRO NAHUY, Tota-
 lem typis Io. Bosch, 1770.

Dividit Cl. Auctor problema Academiae in duas
 partes, in prima de qualitate noxia, quam aer
 contrahat

in nosocomiis et carceribus; in altera vero
 in quibus haec qualitas possit, vel corrigi, vel au-
 gmentari. In prima vero parte vel causas,
 in sectione huic producendae idoneae sunt, confide-
 re, vel ex his causis investigare constituit, quoniam
 proprie loquendo qualitas illa noxia, siue natura
 est, atque illa sic detecta, per noxios ab eadem
 nosocomiis et carceribus observatos, effectus ulterius
 ostendit. Itaque haec in sectiones duas distinguit,
 prima causas, qualitati aeris noxiae produ-
 centes, complectitur. Cum vero haec in nos-
 comiis et carceribus sint variae, in duobus titulis
 hoc agit, eas considerat. Agit ergo in primo ti-
 tulo, causas, quae aerem noxium reddant in nosoco-
 miis, quae vero duplices sunt, vel producentes vel
 augentes, quas novem capitibus absoluit. Ad pro-
 ducentes refert 1. transpirationem aegrorum, eorum
 quibus haec evacuationio copiosa, colli-
 genda et foetens est. 2. Alui et urinae excretiones
 praesertim morbis laborantium. 3. ulcera
 etque sordida foetentia, gangraenas, magnasque
 excretiones. 4. immunditiam, quamcumque, quae super
 vulnera, ulcera, etque aegrorum sputa, urinam,
 reliquasque sorditates ab extus allatas,
 calorem in, quam plurimis nosocomiis praesen-
 tem, aegrorum numerum in eodem cubiculo.
 Causarum adjuvantium prima est nosocomiorum situs,
 altera eorum structura, tertia defectus curae pro mun-
 dificatione, et quo daret, morbi.

p. 12.

p. 13.

intra

- per habitum cutaneum excretas, aerem atmo-
cum, tanquam vehiculum eiusmodi particula-
ficere debere, patere. Excrementa alui et
hanc infectionem iuuare, ex eo constare, quod
lae familiaricae, iuxta lectos positaе, defina-
trium vel quatuor aegrorum excrementis re-
quorum nonnulli fluxibus ventri laborent, et
alium saepius, foetidissimamque deponant; quo-
rum numerus notabilis sit in cubiculo, ubi ma-
gri decumbant; quod cellae istae operculis
modo ligneis tectae sint, ad vapores exsur-
coercerendos haud aptis.
- p. 24. Vlcera quaecunque sordida, foetentia con-
ad infectionem aeris symbolam suam contri-
quod odorem exhalent maxime foetentem, et
magis noxium esse, quo peior sit viceris ipsius
litas. Immundities super pauimenta dispersa
rum catalogum Cl. Auctor exhibet, etiam
tione inficere aerem; Nec minus nimium
in nosocomiis praesentem, nocere probabile est
calor corpus debilitet, humoresque ad corrupti-
disponat, aerem vero insigniter rarefaciat, et
tum elasticitatis suae perdat. Nimum tamen
merum aegrorum, in vno cubiculo collocato-
fectionem aeris multum iuuare, ex superioribus
tere; ad haec et hoc accedere, quod principa-
lud vitale, in aere latens, ab his multis aegri-
citissime per respirationem consumatur.
- p. 36. Quis vero nosocomiorum situm inter adiuta
causas referre dubitabit? Locantur enim illa
bibus minoribus in centro vrbis, vel in malis
inter alia, et fortassis altiora aedificia, vnde nec non
sed iam particulis peregrinis inquinatus, atr
impurus vero diu remanet. Sed et quis nosocomia
ex structura sua aerem inficere negabit? Sine
cubicu

in istis arctiora, sine ianua latrum, in
aegrorum cubiculis reperiuntur species, siue
cubula ista interdum nimis extensa, ut plurimi si-
in iis decumbant, siue tandem areas istas confi-
inter diuersa aegrorum cubicula relictas, qui-
aeris accessus impeditur, facile de
feria. Nec minus puritas, quae nosocomiis P. 48.
neglecta hanc labem adiuvat: pauimenta
modo mundantur, nec lecti stragulaeque,
vaporibus perspirabilibus inquinata, eo, quo-
purgantur ordine. Plerumque enim fieri
ut aeger in eodem, quo alius pessimo, v. c.
morbis, extinctus est, locetur lecto, unde,
contamina noua et pura imponantur, non fieri
quin halitus isti peruersi, in stragulis occulti,
noceant.

Adhuc iam ad titulum secundum, causas P. 53.

quae aerem noxium reddunt in carceribus
incommoditates istas cum superioribus, quas in noso-
comiis consideratione recensuimus, fere contue-
adhaerentes etiam ex istis possunt declarari P. 63.
neglecta renouatio adhibere liceat,
respiratio libera impediatur necesse est.

Aggredior in sectione secunda de ipsa aeris
Qualitas aeris in nosocomiis ita
ut, vel principio suo vitali priuetur, et de-
elasticitatis suae patiat, vel particulis
aeris, aquosis, igneis, oleosis, putridis et salinis al-
impregnetur. Commentatur postea
in hanc mutationem, quam vero eo melius
possumus, quo clarius etiam ex semiotica P. 79.
et colligit tandem, leuiore exinde morbos
in nosocomiis in grauiore mutari, nouos interdum,
maxime exitiosos, generari, longamque de-
aegrorum reddi conualescentiam. Variolas
Vol. XVIII. Pars II. R enim

enim benignas, febres putridas, choleras et
terras, in vabe curam forte admittentes, in
muis vero letali redditas fuisse, experientia
tidiana confirmat.

P. 95. Qualitas aeris noxia in carceribus fore non
in nosocomiis differt, nisi, ut sit paulo gravior,
resque inde producat effectus. Renouatio
ris difficilior, aerisque humiditas longe maior,
lor non tantus est, qui hoc vitium emendare possit.

P. 101. Exponit Noster in parte altera remedia, quibus
qualitas aeris noxia vel possit corrigi, vel
auferrī, quae vero omnia huc rediri videntur
caussis, quae vel qualitatem aeris noxiam
causant, vel eius infectionem adiuuent, obuiam
ut vitia eius, quantum fieri possit, emendantur,
saltem evitentur: ut effectus tandem, ex
oriundi, ardeantur vel plane auferrantur. Quod
hoc melius efficiatur, duo requiri, nimirum
renouatio continua aeris, in nosocomiis, praesentibus
extinctio vero, vel correctio materiae inficiendae.

P. 137. Illud per machinas, hoc per remedia
litati aeris contrarios, optime fieri posse patet.
requiritur de tali machina, ut sit simplex,
physicis superstructa, semper agent, compacta,
pretiosa, omnibus locis accommodata, aegre
nocens, vsuque repetito comprobata. Hanc
omnes virtutes in machina Suttoniana inueniunt.

P. 153. Noster demonstrat, eamque, cum ventilatore
comparatam, eidem palmam praeripere posse.
et extinctio, vel correctio materiae inficiendae
tendi debet. Ex superioribus constat, materiam
hanc ex particulis ut plurimum oleoso putridis
nisque alcalescentibus componi: Hinc vapores
particulis contrarii, optimo iure commendantur.
acidi nimirum fossiles, vegetabiles, sulphureaeque.

inter quos tamen aceti vapor, et grato suo
et vili pretio Nostro maxime arridet. Suadet
ut singulis diebus portione quadam aceti pa-
ratum irroretur, vel ollae quaedam, aceto ple-
nitas imponantur.

Quae tandem de remediis, in carceribus qualita- p. 159.
tis noxiam corrigentibus vel auferentibus, di-
scitur, cum iis, quae de nosocomiis exposuimus,
conuenire videntur.

IV.

*Beantwortung der Frage, ob ausgetretenes Blut wie-
der aufgenommen, und dem Triebe des Herzens un-
terworfen gemacht werden könne? durch FER-
DINAND MARTINI, Regimentsfeldscheer
des Seldowigischen Infanterieregiments, unter dem
Befehle des Herrn Obersten von Lehmann. Ko-
penhagen, bey Rothen Erben und Profft 1770.
S. Seiten 54.*

L. e.

Quaestio, an sanguis, ex vasis emissus,
motu cordisque impulsui subici rursus
possit? Auctore FERDINANDO MARTINI.

Argumenta, quae quaestionem hanc adfirmant,
vel ex theoria, vel ab exemplis petuntur. Ut
salutatem eorum demonstret Auctor noster, sin-
gularius, et per partes examinat. Primum ar-
gumentum, quo ad negandum possibilitatem resor-

R. 2

ptionis

Idem hic tractatus, publicae olim disputationis causa
conscrip- tus, litteris mandatus iam exstat in scripto
periodico eiusdem Auctoris, cui titulus: *Beiträge
zur Verbesserung der Heilkunst. Erstes Stück. Settes,
1767. 8. c. f.*

- ptionis vitur, est coagulatio sanguinis, cuius localem, affluxum humorum tenuiorum, et impeditum contactum aeris opponitur.
- p. 5. Calor localis separationem cruoris rubri a serosis et gelatinosis sanguinis impedire non potest, sed huius potius coagulationem iuvat. Tenuiorum humorum affluxus cruorem rubrum penetrare non potest, quia eius partes, excusso sero, arctius cohaerent. Neque liberum accessum aeris ad coagulandum sanguinem conferre, Noster neque ideo eius defectui effectum contrarium scribi posse. Neque motus tantus, quantum ad coagulandum sanguinem requiritur, facile lo-
- p. 10. quum vel in aneurysmatibus sanguis coagulari apprehendatur.
- p. 14. Secundum argumentum Auctoris nostri est in defectu virium ac viarum, quibus res praestetur. Harum triplex esse potest generis: praevis tuborum capillarium, quae vero huiusmodi cari nequit, cum desit spatium vacuum in resorptioni destinatis, neque incrementum plantarum aut turgescencia corporum siccorum in aqua modo huc referantur: porro actio siphonis, in aliis corporis animalis actionibus aliena. Noster, hic autem, ob maiorem diametrum vasorum sanguinis, non respondentem diametro vasorum sorbentium, admitti prorsus non posse docet: nique vis impulsus per actionem cellularem, quae in pene quidem, et clitoride observatur, sed in aliis corporis nostri partibus, ubi alia est structura et conformatio, expectari nequit. Praeter haec neque lymphaticorum vasorum actioni resorptio quaedam tribui potest, et, si aliqua eius vestigia in illis reperta fuerint, id potius disruptis globulis quibusdam sanguinis, serum tingentibus, quam cruori ipsi resorptio

absorpto adscribi oportebit; Prorsus autem alia res p. 28.
 sanguis iam resolutus fuerit, sed tunc, non ut
 sed ut id, quod olim sanguis fuit, re-

Progredimur nunc ad obiectiones, ex experientia p. 32.

Sugillationes, quae discuti sese patiun-
 t, sanguinem, extra vasa missum, nequaquam osten-
 dent, sed eum in vasis ipsis stagnantem, aut per parie-
 tum vasorum extensorum, et cutim solito magis trans-
 euntem. Sic etiam sugillationes, post venaesectio-
 nem interdum ortae, et rursus disparentes, extra vasa
 sanguinem non arguunt, quin saepe a concussis
 et irritatis nervis, atque inde inducta debilitate
 pendunt. Maculae liuidae, scorbuticae non p. 37.

disruptis, sed etiam ab extensis solummo-
 di vasis oriuntur, ideoque intelligitur, cur inter-
 dum morbo sublato, sponte evanescant, interdum au-
 tem chirurgicis opus habeant. Sic etiam explicat
 Aulus noster, quare in vulneribus capitis superci- p. 40.

lugeant et lueant, licet ipsa laesa non sint. In
 oculis, adeo subito evanescentibus, sanguinem, p. 49.
 extra vasa missum, non esse docet, sed tantum in mi-
 noribus vasculis impulsam, adeoque spasmo, a quacum-
 que causa orto, minima haec vascula coarctante,
 sanguinem ex iis in maiora reprimi oportere.

V.
Verhandelingen uitgegeeven door de Hollandsche Maatschappye de Weetenfchappen
Haarlem XI Deel. I en II de Stuck. Te Haerlem
by I. Bosch, 1769. 2 Alph. 5 pll. 3 th.

Commentarii Societatis scient. Harlemer
XI. P. I. II.

Continetur in prima parte.

p. 3. I. **T**ractatio medica, de impedito alimentorum
phagum transitu, Auctore Cl. M. A. G. GRUNUS M. D. Groning. Est haec tractatio re-
moneta aurea coronata, ad quaestionem a (pro-
posita *); Quibusnam caussis impedita, et
grediens, semperque letifera deglutitio oritur?
iam frequentius ac olim occurrere solet? et quibus
remediis obuiam ei eatur, et medeatur?

p. 7. Ordo, quem Cl. Auctor persequitur, est
vt oesophagum, eiusque fabricam, functiones
partesque vicinas, quibus ille ad aegritudines
disponatur, perlustret; nec non mala praecipue
pathologis eidem attributa, cum observationibus
riorum scriptorum perstringat, et ex his delinea-
nem, accuratamque descriptionem eius morbi
dum signa eius et Symptomata, exhibeat: 2. de
deglutitionem impeditam sic delineatam, ex
proximis per observationes indagatam, in species
quasdam diuidat, et in grauitatem earum maiorem
noremue inquirat: 3. vt ex caussis praedisponen-
solemnitatem eius mali iam frequentiore de-
stret: 4. vt ex his ostendat, quatenam horum malorum
ri non possint, quaeque curationem admittant, et quae

*) vid. comm nostr. V. XII. p. 536. V. XV. p. 574-591.

...mediis obuiam eatur vel modestur: s; vt tan-
 observatione quasdam anatomico medicas;
 huiusmodi specient: communicet: quas vero, cum
 hinc sub aliquo modo recedere videantur, his
 adiungit.
 Consideratione oesophagi partiumque vici p. 39.
 anatomico pathologica absoluta, mor-
 bus nostrum sic definit, esse cum lente pro-
 pendentem, difficilem, vel plane impeditum
 transitum, ex oesophago in ventriculum ve-
 nit. Hinc ab angina, cuius vitium in
 hinc haeret, differt. Omne ergo malum, quod
 moribus inflammatoriis, abscessibus, ex contusione
 vehementi irritatione in oesophago, celeriter vel
 acriter natum, oritur, debet, cum morbo nostro
 differre; Si vero deglutienda difficile in oeso-
 phago, super trochleam quasi, vel per angustiam, cum
 quibusdam, transeunt, de tali malo non dubi-
 tatur. Accedit et hoc, quod, in progressu
 huius mali, in lento alimentorum et dif-
 ficili transitu maxima interdum salivae copia auge-
 tur, vt in hac multi signum eiusdem morbi pa-
 nomonice sibi inuenire videntur. In genere
 notetur, symptomata, pro constitutione aegri,
 aetate admodum interdum variare: malum hoc
 quoque sexus, aetati et temperamento convenire,
 hinc vero sequiori et senio proprium esse. Sedes p. 44
 huius mali et causa quoque variant: Solemnissima
 est in laeis et inertibus fibris tunicae oesophagi mu-
 titudo; Altera est spastica eorum contractio. Oriun- p. 48.
 his hinc, quarum prima in praeternaturali in-
 tentione glandularum oesophagi, earumque muci
 productione posita est, ex quibus arida via, et sicci-
 tas ducuntur, quae muci vehiculo iuvanda es-
 se, nascuntur, vnde oesophagus non solum con- p. 55.
 stricte, sed interdum coalescere solet. Angusta: p. 59.
 in hac via porro ex duris tumoribus, in ipsa sub-
 stantia

- stantia oriundis, sed et ex tumidis glandulis con-
tur, et quo profundius glandulae hae in pectus
ter asperam arteriam et oesophagum haerent, in-
tinacius et periculosius est malum, quod quidem
partem, asperam arteriam inter et oesophagum
ferit, tumidam reddiderit, musculatamque
arteriae portionem compresserit, semper fore letali-
erit. Non raro accidit, ut glandulae illae, in
cardiam conspicuae, hac tali induratione et ob-
tione afficiantur, mortemque comitem habean-
t.
- p. 66. Oesophagus porro comprimitur ab exorescentiis in-
ternis, indurationibus vel tumoribus, membranis
clufis, aneurysmate etc. Sic et ab internis
modi exorescentiis carnofo fungosis, tumoribus
fcessibus, in racochymicis, scorbuticis etc. oritur.
- p. 68. Raro evenit, ut malum hoc ex hac, velilla causa
lum oriatur, ex plurimis saepissime concur-
componi intelligitur. Ex observationibus veterum
ptorum haud obscurè patet, hoc malum tum
innotuisse, licet non ita accurate et speciatim
delineatum sit: nec ex silentio horum scriptorum
semper ad morbum, vel plane incognitum, vel
grassantem concludendum esse constat. In Belgio
prae reliquis Europae provinciis, in Frisia imprimis
hoc malum solemne esse. Causae praedispo-
generales huius mali ex mente Auctoris sunt
lior, tenerior et debilior constitutio corporum;
ciales, potus calidus, theae coffeae, spiritus
rum, et ex saccharo paratorum; ingestio gelidiorum
vel quae ad luxum spectant, aromaticorum, vinorum
defraudatio (mangonifatio) etc. errores dietetici
abusus solanorum. Omnia haec vi quandoque
chanica vel insito suo stimulo cardiam, valde
lem, irritant et ad contractionem disponere valent.
- p. 108. Non quaelibet huius mali species, autem
quorundam, letalis est. Modèlam Noster hic,

causis natis, accommodat variam. Medentur
 ex laxatione et inertia oesophagi orto, ro-
 mata et irritantia; spasticae eius contractioni, ca-
 antispasmodica, anodyna vel emollientia
 conducunt; compressio eius, ex siccitate oriunda,
 humidis, emollientibus et lubricantibus curatur, nec
 oesophagus stylo balenariorum cum capitulo ebur-
 neo vel ex fungo adaptato, caute dilatandus est; Si
 humidis vel obstructis glandulis mucosis ortum
 soluta soluentia; gummata, extracta, attenuantia
 interpositis euacuantibus laudantur; nec mino-
 ra laudem mercurius, et salia alcalia merentur. Si
 si glandularum tumores in scirrhus carcinoma-
 verunt, non nisi emollientia, frictio et so-
 locam habent, vel, si ratio et locus admit-
 extirpatio adhibenda est; Lenientia cum iis,
 in exulceratione indicantur, commixta ad de-
 et plenam curationem vlcerum, excre-
 fungorumque fungosarum maximi faciunt. Quod si
 oesophagus vere clausus est, angusta via, cum
 supra descripto, quantum quidem fieri
 dilatetur, quo aliquid nutrimenti ingeri
 vel iniectionibus, ex methodo Cl. MAU-
 adiuuetur; sin hoc fieri nequeat, clysmata
 applicanda sunt. Adiecit Cl. Auctor, quo
 suam firmaret, decem observationes, a
 et aliis institutas, in quarum prima agit, de
 transitu letali, ex tumoribus scirrhis circa
 cum induratione eiusdem tunicarum, in viro
 observatos; In altera intumescantiam et ob-
 glandularum oesophagi praecipuarum, unius-
 dorsi, sine difficili tali deglutitione, in
 vetula detestam pertractat. In tertio de letali
 oesophagi partis superioris contractione, sine carcinoma,
 indole vel induratione, in femina 50 annorum perspa-
 differit. Disquirat in quarta, compressionem et
 coangusta-

p. 116.

p. 116.

p. 123.

p. 133.

p. 138.

p. 143.

coangustationem oesophagi partis superioris dicitur
 crassitie eius et obstruere glandulis, in femina
 annorum. Sistit observatio quinta oesophagi
 intumescencia duarum glandularum, ab utraque
 tere compressam, quo femina 42. annorum, com-
 posset deglutire, materiamque purulentam eicere
 iret. Ostendit in sexta coangustationem et
 partis oesophagi superioris lentam, in femina
 rum feliciter curatam. Communicat in septima

P. 149. oesophagi partis inferioris, post iteraturum
 res, impeditam, in uirgine, ope decoctionum resolu-
 antimonialium et mercurialium curatam; Agitur

P. 157. de difficili oesophagi partis inferioris transitu, per
 curii usum in uirgine feliciter emendato. Siste-
 tur in nona variat huius morbi, melendi metho-
 aliis adhibita; et in decima alia observatio, quae
 vel ad hanc methodum spectent, vel theoriam Cl.
 Etoris huius morbi desclarent, inducit, in quibus
 eipue mercurium nec non cinerum succorum
 RUSSELLIO laudatorum, usum commendat.

His tandem tres tabulas aeneas, quarum
 priores primae observationi, tertia alteri accen-
 dantur, adiecit.

P. 179. 2) Ad eandem societatis quaestionem Cl.
 NAHUYs respondit. Disquirat Cl. An
 causas, in partibus, oesophago in vicinis, de-
 tes, vel in ipsa oesophagi substantia haerent,
 ex quibus difficilis vel impeditus alimentorum
 tus oritur, in principio parum vel non, de
 gressu magis conspicuus, quia immo tandem
 2. Ex his deinde causis ad tristem huius malum
 nostris temporibus magis, quam olim, solent
 concludit. 3. Palliativa tandem, vel curatori
 municat medicamenta, quibus hoc malum
 p. 187. veatur, vel, si adfuerit, aueratur. Causae huius
 meli

... sunt; vel *externae* vel *internae*. Ex
 1. Tumores magni in vicinia oesophagi. 2.
 Induratio vel excrecentia. 3. Glandula-
 rum obstructio et intumescencia. Internae. p. 194
 in substantia oesophagi fungoso car-
 cinoma scirrhi vel carcinomata 3. tumores tunicae
 aneurysmatici et varices. Ad internas por-
 tefit fibrarum tunicae oesophagi muscularis in-
 duratio, quae cernitur, vel in earum rigiditate, in-
 durate, et in ipsam interdum cartilagineam in-
 ter transmutationem; vel in earum laxitate vel pa-
 uore quasi statu. Ex quibus glandularum, oeso- p. 205.
 vicinarum, vel in ipso sitarum, corruptionem
 huius mali maxime solemus asserit. Oesoph. p. 207.
 Gl. Auctor instrumentis paulo ante descri-
 ptis disquisit, quo cum per partes perlustraret,
 eorum morbi causam intueretur, et deinde signa
 effectus causas proprias poneret, et ex his tandem
 eam quae ratio suaderet, concluderet. Tumor
 oesophago vicinus, difficilemque transitum
 faciens, cognoscitur tum, cum aeger, pectoris
 deglutitionem; dolorem quendam in pe-
 ctore, reliquisque interdum partibus, admodum ma-
 gnum sentit, cum gravitate et pressione diaphrag-
 matis, respiratione difficili et brevi, ex diversa ae-
 rum constitutione corporis aucta vel imminuta,
 quod suffocationis interdum metu: stylus im-
 mediatè resistentia quadam externa, quo minus li-
 berè per oesophagum possit transire. Signa, si ma-
 lus ex parte pulmonum indurata ortum sit, haec sunt:
 facilius difficultas spirandi, ex progressu indura-
 tionis aucta. Resistentia cum stylo sentitur, quae
 non cedere videtur, nec non singularis pectoris
 pulsus adesse percipitur; Obstructionem glandu-
 larum oesophago vicinarum suspicatur tum, cum re-
 spiratio libera, nec deglutitio cum dolore coniuncta
 sit,

fit, stylo vero resistentia quaedam, etiam
vertebram dorsi, se obicit, praesertim cum
pituitosis scaturis humoribus, aliisque
p. 217. fructis laboret. Si malum, ex fungoso
oesophago, in transitu alicuius
in oesophago cum magna difficultate, si praesens
solidior sit, absoluitur. Resistentia quaedam
terna, haud ita magna, stylo sentitur. Aeger
terea, ut plurimum, acrimonia scorbutica
Solit et corinoniam in esca esse videntur. Tanta
tas alimentorum fieri fere nequeat, nec stylo
vi penetrare. Vehementissimus dolor in
sistentia carcinomatosa corruptionem
p. 218. Tumores, tunica inclusi suspicantur, ex resistentia
stylo magis minaque obiecta, pro substantia
xiore vel strictiore. Cum scilicet vero et ex
tis fungoso carnosissimis confundi possent. Eius
sis *anaglystorum et variis* est, si aeger, post
res, calorem et pulsationem, in oesophago
ptos, magnam haemorrhagiam per os patitur,
lum vero, si resistentiam magnam superaverit,
dem haemorrhagia vomitetur, difficultas vero
glutendi pro magnitudine tumoris maior minor
cernatur, *fibras oesophagi musculares rigidas et con-*
laginatas factas fere a sereno et tumore adipositas
loerni nequeunt, laxas vero et paralyticas non
magnis doloribus stipatas, alimenta per se delin-
dere, cum aliqua irritatione, patiuntur, nec stylo
resistentia obicitur.

p. 216. Maior huius mali solennitas nostris de-
pendet a vita sedentaria, potu calido, spirituumque
abstractiorum, cibis farinaceis tenacibusque, et
morum acrimonia scorbutica. In methodo me-
di, vel ad ea, quae sanos ab hoc malo cauent, vel
p. 225. quae aegros ab eo liberent, respicit. Haec vero me-
thodo curatoria vel palliativa tantum absoluit, quae

...llas varias, ex quibus malum ortum sit, appli-
catum catalogum medicamentorum, cuique malo
...torem, adiicit, quem vero, quum ea non in-
...t sint, iure omittere nos posse videmur.

Observatio difficilis alimentorum per oesophagum P. 251.

... ex pressione oesophagi orti, Auctore Cl.
... OUPPE. Duae observationes Cl. Auctor,
... fufius refert, quibus sub finem annotationes
... observationes adiungit, quarum summa huc
... videtur; Femina caelebs, 60 annorum, ple-
... variis dietae erroribus, potu imprimis spi-
... et otu quodam, cum ebria effet, in ignem,
... dolores in pede sinistro, cum exulceratione
... in loco affecto, sentiens Nostrum an. 1764.
... emplastris vero iustis aliisque medicamen-
... bonis adhibitis, melius se habuit. Mense iul.
... difficultatem deglutendi ex impedimento
... sternum inter et cartilaginem thyrioideam,
... per sentiebat, cui Nostrer medicamentis aptis
... iuit, ita, vsq. ad 8 octobr. vsque omnia so-
... fluida melius posset deglutire. His ad finem
... ita continuatis, denuo eadem et peiora
... afficiebatur, nec his ad 10 dec. cessantibus,
... dulcem, vt saluatio excitaretur, adhi-
... Hac d. 19 ei prodeunte, et per totum men-
... malum non cessabat, vlcus siccum et
... erant, vt, medicamentis etiam bonis
... symptomata in dies crescerent, dolor in pri-
... regione epigastrica augetur. His, et im-
... praecipue deglutioni d. 9 jan. 1767. iterum
... aliisque occurrit, sed frustra; mala potius,
... martium in dies peiora facta, aegram d. 21.
... interficiebant. Abdomine aperto, diaphragma
... modum in abdomen descendisse videbatur.
... ventriculus cum intestinis, gangraena de-
... structa

struſſa, colore livido, caeruleoque cum
mo foetore conſpiciebantur. Hepar magnam
ram maculis flavis. Vesicula fellea parva
que erat. Ventriculus totus ſere, in latere
contractus; inteſtinum duodenum, circa pylori
flexum, ſupra corpora vertebrarum aſcendens
hepate, regionem ſere totam occupante epigastri
p. 271. gliscebatur. Ad haec etiam vertebratum
ſtatim ſub diaphragmate, tumor durus, ſub
ad inſtar oui gallinaei, conſpiciebatur, quod
aeque, ac ventriculo firmiſſime adhaerebat. Mi
minus viſcera abdominis praeter naturam
erant. Lien parvus, ſubrotundus, admodum
rus et gryſei coloris; Pancreas magnum, magis
induratum, et ad partem cardiae accretum, ſuper
terium multis glandulis obſtruſtis, bronchialibus
abundabat; Pulmones nigreſcentes, admodum
et in latere ſiniſtro pletur accreti. Cor valde
vum, in cuius ventriculo dextro et vena cava
guinem grumofum, et in ventriculo ſiniſtro
pum, ad arteriam aortam uſque ſe extendens
cum eodem ſanguine grumolo. Noſter in
Arteria aorta plana magis et collapſa. Pleura
cinia oſophagi paululum eminere videbatur,
vero incifa materiam quandam, puri ſimilem
debat: ſeptem poſtmodum vel octo glandulis
duratas, albeſcentes, ad nucis avellanae magni
nem, oſtendebat, quarum quaedam ſolae
teria ſimul in cauum peſtoris cadebant; circa oſo
phagum, cartilaginem thyroideam inter et
tionem aſperae arteriae, glandulas bronchiales
modo induratas tot. detegebat; Nec minus inter
furcationem eadem ad diaphragma uſque repa
bantur. Cum vero vlcus, quod in oſophago
ipſum abiret, deprehenderet, totum oſophagum
ventriculum, pancreas cum parte diaphragmatis
ſcindebat,

...bat, vicusque domi examinabat. Tumor ipse p. 274.
 lateri dextro cordiae, ventriculi, eiusque cur-
 vaturae parvae accretus, membrana ventriculi ex-
 terius tectus, in membrana oesophagi muscolari,
 ad digitos supra diaphragma oriebatur, et quatuor
 digitos supra oesophagum ascendebat. Maius erat
 in membrana musculosa, quam in interna.
 tumida, non ita dura in medio ad digitum a se
 elevant, ita, vt tertia fere pars oesophagi deficere
 videretur, vbi pleura transitum alimentorum impe-
 dit. Vlcus ipsum, in tota sede, cinereo colore
 conspiciebatur. Oesophagus supra et digitum infra
 non mutatus erat. Reperiebat in ventriculo
 decem uncias materiae tenuis, non pelluci-
 dae, flauique coloris, cum pure mixtae, acidique
 saporis. Cardia clausa vere videbatur.

Vir 50 annorum; abusu spiritus iuniperi, et p. 277.
 sedentaria variis incommodis abdominalibus,
 praecipue, in regione epigastrica sinistra
 afficiebatur, quibus tandem difficilis deglutitio
 accedebat. Impedimentum huius circa cartilagineam
 sentiebat. Hepar Noster sub costis spu-
 rans, totam regionem epigastricam occupa-
 bat, nec non valde durum persenticebat. Medica-
 mentis eadem variis frustra applicatis, accedente tan-
 ta febre lenta, cum diarrhoea coniuncta, morieba-
 tur. Aeger, 60 annorum, abusu potus theae male p. 278.

abdomine afficiebatur, vt tandem ingesta diffi-
 cili deglutiret, solidiora vero per os rursus eiiceret.
 Mense augusti anni 1766 medicamentis iustis,
 purgantibus soluentibus, laudano, cicuta cet. huic
 oppositis, ad mensem vsque maii 1767 aeger
 melius, modo peius se habuit, vsque dum
 symptomatis auctis, malum ita augetur, vt d. 31.
 exspiraret. Cum Cl. Auctor descriptionem ca- p. 294.
 dissectionis anatomicam paulo fusius exhibeat, breuiore
 forte

- forte erimus, ne, longo earum partium, quae ad malum hoc non ita immediata causa a scopo nostro aberremus. Eni eius epitomatum abdominis, etsi omnes fere a naturali finem aberrasse viderentur, ventriculus et hepatis nem quandam merentur. Ille enim magnus, distensus, versus pectus, et ab hepatis lobo in latus sinistrum, pressus erat, ita, ut pylorus, magis inferius, super vertebrae positus, ceretur. Tunicas eius in posteriore superficie, et ad partem superficiei anterioris, cum minorem et pylorum, et ad cardiacam foras, crassiores durioresque inuenit, quae, durities, ad diam totam inuoluens, ad diaphragma tumorem rhosum mentiebatur. Secta hac parte, dolorem quidem, cum odore foetido, sed absque graenae vel fecum vestigio detexit. Quatuordecim circiter uncias mucis tenacis, flauescens, ventriculus versus pylorum praecipue, replentis, inuenit. In loco tunicae internae ibi tubercula quaedam, siformia, albida, mollia, pressuque liquoreta, p. 302. flauum fundentia, cernebantur cet. Hepatis, dum, inprimis in lobo sinistro, magnum, in superficie eius conuexa multas maculas, ex albo paululumque eminentes ostendit. Superficie concava fere omnis, praeter vesiculam felleam, p. 311. fuit, maculae materia albescens repletae erant. Materiam hanc igne Noster examinans tenuiorem, lucidioremque, cum calefieret, vidit, gradum maiorem in placentam confluere, parte quadam euaporata; placenta vero, prunis imposita, albam pinguedinemque redolentem, a se sparsit, p. 296. Pulmones et cor, si minorem eorum formam, et si naturalia erant; in cordis cavo dextro, et in caua concretionem quandam mucosam cum gaine grumoso; in sinistro polypum; paruumque

quas vero deglutitionem vix impeditrent;
 Oesophagus ipse admodum tenuis erat et
 intestinoque tenui simillimus. Pater ex his, P. 312.
 proxima huius mali in tumore chronico,
 lente, absque irritatione indolente, et duro, ex
 hypertrophia glandularum mucosarum, inter tuni-
 cularum oesophagi et ventriculi circa cardiacam positarum,
 oesophagi glandularum externarum, dorsalem
 oesophagium cet. oriunda, positam esse.
 Comparantur hic et aliae causae, nimirum morbi
 mali, fungi, vitia cartilaginea in oesophago
 cardiacam; spasmi et paralytica; Vel ea, quae
 deglutitionem ab extus possint impedire, ut copia
 alimentorum, tumores scirrhusi vel noduli pulmo-
 narii, aneurysmata, arteriarumque tunicarum indu-
 ctiones, convulsiones diaphragmatis cet. Cassam, P. 314.
 tumores iam frequentiores inuenian-
 tes, scribit Noster diatae, minus bonae (laxae)
 et adeo nutrienti. Eminent inter haec fre-
 quenter fructuum acidorum horarumque, et po-
 tui calidi, nec non potus iste calidus, qui so-
 litum, observatione in culpa esse videbatur.
 cum remedium contra hoc malum non datur, P. 318.
 usus aquae marinae, vel, quae in quatuor ma-
 gis continetur, secundum methodum Cl. Ruy-
 schii, non infructuosus fuit. Nec minus cicuta com-
 muni meretur. Dolores in hypochondrio sini-
 stro, quos aeger vitimus, ante difficilem transitum
 alimentorum, senserat, ex scirrhoso tumore in super-
 iore ventriculi Noster deriuit. Prout, P. 320.
 Cl. Auctor, ad tractationem quandam, de
 benignis, a se editam, vbi exemplum eius
 infert, in quo, ex usu extracti cicutae, bonum
 eventum. Querit tandem Noster, numine P. 322.
 talium tumorum lenis vomitoria, inter
 leponacea, incidentibus, resolutibus sti-
 mulantibus, et S. malantibus.

mulantibusque cum cortice Peruviano possit
beri? Commendat porro cineres spongiae;
vero dilatationem oesophagi cum tubulo balneo
vsumque mercurialium, purgantium drasticorum
aliorum irritantium.

P. 324. 4. *Examen pulveris corruptionem arcentis*, a
co-Gallia inuanti, a Cl. ION. GOTTL. LEHMANN
latino translaturum. Pulveris huius arcentis
HERISSANT auctorem habet; quantitatem
ab Abbate CHAPPE D'AUTEROCHÉ, ex
Sibirico reduce, accepit. Pulvis ipse est molli
loris flavi sulphureique, saporis salis communis

P. 334. risque ambræ similis. Partes eius constitunt
quas dicunt, examine chernico, varis
detexit: ex quibus patet, libram huius pul-
componi ex uncis tribus, drachma vna
pulo vno et granis sedecim salis communis
cuius quatuor et semis, granisque sedecim florum
phuris; drachmis duabus et granis octo ambræ
cuius demum octo ochrae. Loco ambræ addita
titas florum sulphuris potest adhiberi.
Cl. Auctor hic vsum huius pulveris, præcipue
seruationem integumentorum auium, cuius
riam encheiresin adiungit.

P. 337. 5. *Brevis commentatio super originem
magneticæ (zeilsteen-zand)* Auct. EOD. E.
tino translata.

Arena magnetica est scoria vel arena, figura
plurimum irregularis, grani nunc maioris nunc
noris, nigrae vitrescibilisque naturae, ad litora
ris vel ad margines ripasque lacuum, vel in
terra continenti reperiunda, et a magnetè admodum
attrahenda. Enumerat Cl. Auctor loca ex præci-
pua ubi arena magnetica inuenitur. Est specia-

P. 343. scoriae martialis (lava), ex igni subterraneo, vel mon-
tibus

igniuomis producta. Differt haec ab alijs are-
is in eo, quod a magnete attrahatur. Componi-
tur ex ochra martiali minerae martis lacustris, ex
minerali fixo, et ex terra fixa bituminosa. Pot-
est eiusmodi arena produci, si vna pars ochrae mar-
tialis lacustris; duae partes litanthracis purissimi, et
massa atram spongiosam, ope ignis, mutati; et
partes alcali mineralis fixi, ex sale communi, ad
modum Cel. MARGRAAFF parati, commiscen-
tur in crucibulum deinde committuntur, et duas
horas in furno anemio continentur. Conspicitur
massa nigra splendescens, quae contrita, aqua
et deinde exsiccata, arenam offert, arenae ma-
gneticae ex omni parte similem. Succinum quoque p. 346.

litanthraci substitui. Obiectiones quasdam
in confirmatione magnetis, et de minerarum ferri,
et phlogisto, in magnetem commutatione, ipse
autem, nec non eam diluit, ubi dixit, se alcali mi-
nerale fixum, arte paratum, ad praeparationem hu-
ius arenae adhibuisse, nec tamen constat, unde na-
tus eiusmodi sal, arte productum, obtinuerit? Or-
dinem arenae huius, eiusque in frusta minora com-
positionem (*Gefchiebe*) declarat, eundemque mi-
nerae magneticae, Achatu Islandico, lapidi Obsidiano,
et variis alijs arenae Americae speciebus tribuit *).
Eandem in arenam magneticam, quae in terra
occidentali reperitur, inquit, eandemque ex soli-
tatione v. c. inundatione deriuat, nec non, ignem
subterraneum eam huc deposuisse, sibi improbabile
putat. p. 348.

Animaduersiones in contagium bouinum, adie-
ctis methodo contagium hoc eradicandi, vel progressum
evitandi Auctore Cl. SALOMON DE MONCHY.
S 2 Polyatro
p. 351.

vid. eiusd. Comment. de vitro fossili naturali in nouis
commentariis Petropol. T. XII. p. 359. Comment. nostr.
Vol. XVII. p. 701.

Polyatro Roterodamensi. Disquirat Noster hic
nam nomine hoc contagium sit insigniendum
semper vnum idemque contagium sit? quibus
causis oriatur et promoueatur? quid in
medendi sit considerandum? quatenus Aus-
tor eius consideratione progressi sint? an eiusmodi
medicamentum, quod omnibus satisfaciat, certo
expectari? Omnis aliorum auctorum deno-
tationibus, Noster hunc morbum appellat, *bre-
m putridam*: Morbus hic contagiosus in
bestiis varius videtur, sed est vnus morbus
idemque causis oriundus, ad quas Cl. Engelmann
et dispositionem corporis ad contagium
pertinendum, illudque ipsum, corpori
applicatum, quae conspirare debent.

p. 362. Methodum medendi ita format, vt ex
dispositio corporis brutorum ita mutetur, ut
contagio grassante, non oriatur, aut non
multo minus letalis fiat, vel eiusmodi
plane auertatur; ex altera parte, vt materia
contagiosa externa emendetur, progressus eius

p. 363. tur, vel denique contagium prorsus destruat
medium specificum, contra hunc morbum
nondum detectum fuisse, ingenue fate-
retur, nec vllam fidem tribuit medicamentis
alii Auctores, in hunc finem, communicati-
magis fidei insitioni huius materiae contage-
vitulis praecipue, a Cl. ENGELMANN
praesertim cum ab ipsis postea Ordinibus Hol-
landiae et Westfrisiae praemium tale remedium

p. 367. communicaturo propositum sit. Ex his itaque
conclusis, quas dicit, veris concludit, nullam
spem, qua eiusmodi medicamentum specificum
possit expectari, vel, si etiam inueniatur, ser-
uati id potius, quam ingenio perscrutationique ho-

nam tribuendum esse; vel naturam ipsasque forte
viam nobis demonstraturas esse, qua tuto ob-
iis eatur. Commentatur postmodum in me-p. 368.
suum curatoriam, quae maximam partem
medicinam forensam spectat. Omnia verò huc
ant, ut praecepta exhibeat, quibus oeconomia
rum sit instituenda, et contagium hac cura sit
adum. Adiecit tandem, quae a Cel. LAN-P. 379.
do?) commendantur ad imminuendam hanc po-
vel, quod in Brittania in hunc finem Regia
tate diuulgatum est edictum, bonum, omni-
plura dignum Nostro videtur.

q. *Annotationes super crustam inflammatoriam* in p. 385.

ex venamisso Auctore Cl. IAC. VANDER
Sanguis in genere inflammatus dicitur, si
missus, in patinam collectus, et frigefactus
culam in superficie albam, caeruleam vel viri-
tatem, valde tenacem, adipisque ad instar, osten-
in tenui flauo viridescente sero innatat. Quo-
taeque eiusmodi crusta conspiciatur, toties de
quino vere inflammato eam testari; neque vero
absentia ad absentiam inflammationis in san-
posse concludi asserit Noster, cum variae sint
tae, quae eius formationem possint impedire,
gradus varius caloris et frigoris, ubi fallacias
ipse Cl. Auctor in experimentis expertus est.
Coll. viri SYDENHAM, VAN SWIETEN et p. 391.

de crustae huius genesi persuasi satis
Audiamus, quae Cl. Auctor in experi-
suis observavit phaenomena: Sanguinem in-
tum, flumine forti vel etiam lento, perpen-
dulari in vase amplo, lato et admodum frigido
statimque frigori summo expositum, non
S. 30 solum

Diff. de bouilla peste, ex Campaniae sinibus anno
1713. Latio importata. p. 5.

solum crustam hanc non formasse, sed potius
massam valde tenacem, intus rubram, confusam
rumque vel nihil feri in superficie ostendisse; ⁱⁿ
vero in vas paullo profundius, minusque frigido
temperatiorique tempestatu expositum, ita ^{con-}
sum, ut flumen semper vnum locum, centrum
mirum, tangeret, et ita calide maneret, formam
dem eandem, quam superius asseruit, in magna
sed in medio crustam maiorem vel minorem in-
matoriam se obseruasse; sin autem flumen durus
triumque vltimarum vnciarum alia loca attingens
iisdem easdem crustas deprehendisse, experiri

p. 393. Noster. Obseruauit porro in tali sanguine, flumen
forti, in vasi profundo, angusto et valde calido, colo-
cto, eoque sensim in loco ad 40, 50 vel 60 gradus
scalae Fahrenheitianæ calido, quiete frigescente, crassa
crustam inflammatoriam, in magna copia feri tenuem
pellucidi, flauoque grisei innatantem, generari. Ad
nesin itaque crustae inflammatoriae sanguis sensim

p. 394. paulatimque frigescat necesse est. Eiusmodi enim salu-
cias egregie detexit, cum sanguinem ex aegro re-
pleuritico in cyatho ad distantiam trium digitorum,
in altero 18 digitorum, in tertio trium fere pedum,
et *) in vase lapideo amplo, frigido, 8 vncias eiusdem
sanguinis colligeret, et altero die, in primo egregiam
et in multo sero natantem crustam, in secundo mi-
norem, in tertio tenuem tantum pelliculam, et in
quarto ne vestigium quoddam crustae conspiceret.

p. 266. Sanguis ergo vere inflammatorius, si tempore hye-
mali ex vena in patinam satis amplam immittitur,
frigorique tunc exponitur, crustam inflammatoriam
vel non, vel paruam, non obstante flumine forti, in-
hibet; Sin eiusmodi sanguis ad ignem reponitur,
caloremque 50 vel 60 graduum experitur, statim
in latere, igni aduerso, crustam cum sero, a sanguine

separato

*) Conf. Cl. SCHWENKE haematologia p. 266.

separato; in auerso vero latere cohaerentiam, dilute
rubram, sine sero et crassa ostendit. Inuersa pla-
cata discissa in latere, igni aduerso, ad crustam usque
sanguinem nigrum, grumosum mollemque, in altero
vero rubrum, tenacem, magisque consistentem of-
fert. Colligit tandem Noster, se in regione sua fri- p. 399.
gida, ubi inflammatorii morbi solemniore sint; in
aestate plures, obseruasse crustas inflammatorias,
quam hyeme, ubi sanguis per frigus rubicundior
consistentiorque conspiciatur; Sanguinem ergo in-
substantum, ubi crusta non generatur, aestate, ex
colore obscuriore, molli, tenaci vel gelatinosa for-
tis; hyeme vero, ex colore clariore, consistentia ma-
iori, paruaque separati seri copia cognosci affirmat.

Insunt in altera parte.

1. Responsio ad quaestionem, a societate pro- p. 1.
positam: *Quid hactenus ex scriptis auctorum de histo-
ria naturali patriae constat? quid iam desideratur? et
quo iustissimo modo historia haec potest condi?* Auctore
C. CORNEL. NOZEMANN, *) cui praemium
monetae aureae d. 21 maii 1769. addictum est.

2. Responsio ad eandem quaestionem Auctore Cl. p. 61.
FLORENTIO MARTINET, qui praemium
monetae argenteae eodem die reportauit.

Adduntur observationes Zwanenburgenses ad
annos 1767 et 1768.

*) v. Comment. nostr. Vol. XV. p. 357.

IV.

ANTONII DE HAEN S. C. R. A. M. D.
 Consilarii et Archiatri Med. Prof. Prim.
 Pars tertia decima rationis medendi in
 socomio pratico Viennae Austriae, sum-
 mus Hermanni Iosephi Krüchten 1769
 pagg. 278. Pars decima quarta ib. 1770
 p. 432.

T. XIII.

Ac sic quidem partem decimam tertiam, quartam, cum Ill. Auctore, pergimus nostris Lectoribus tradere, qui hac decima quarta parte huc usque continuatum, opus finit. Id quod tam aegrius vidissemus, quanto vtilius hoc est institutum, nisi nobis constaret, Cl. DE HAEN, praeter nolle suarum observationum medicarum vulgarium, sed solummodo huius continuati operis curare. Vidimus enim iam rationis medendi continuatae partem primam, cuius summa proxime cum Nostris Lectoribus sumus communicaturi.

p. 1.

In capite primo agitur de *methodi Hippocratis praesentia in morbis acutis*, quae cernitur in symptomatum mutatione, in aegrorum separatione, lectis, aeris puritate atque temperantia, aegrorum vestitu atque tegumentis, in lectorum bis de die sibi reparatione, in impedienda aegrorum excoarctatione, atque doloribus arcendis, in alimenti ac potulentis modo praescribendo, in medicamentis in et externis adhibendis, et missionis sanguinis tandem cautionibus.

p. 32.

Atmosphaeram exhalationibus et vaporibus graviorem fieri probat, eamque noxiam aegris et sanis iudicat omninoque de aeris humiditate et gravitate

pectoris praesertim morbis generandis infer-
disserit, atque hoc aliorum partim exemplis,
sua experientia confirmat.

Sedores non arte promouendos, vti alii ar- p. 58.
sunt, minime vero omni omnino tempore
promouendos esse Noster censet. Sanguinis missio-
nem in morbi cruditate interdum, et saepe in his
morbis acutis iteratam instituire oportet. Caete-
rum in nosocomio suo Cl. Auctor methodum me-
dendi lenem atque refrigerantem adhibet, aegri-
que lectotam diu quotidie sunt derelinquendi, quam-
vis possunt, ac iuscula carniū propinat.

Hanc methodum Cl. Auctoris et exteris placere p. 58.
hic secundo exponitur, caussa reidita, cur methodi
a Cl. MACBRIDIO laudatae, explicationem ae-
re physiologicam, quam pathologicam admittere non
possit; quae ipsa caussa, utpote ad plures quæstiones
theoreticas pathologicas, atque clinicas spectans, neces-
sario reddit earum quæstionem pertractationem. In
sequendo hic potissimum Cl. MACBRIDIO Noster
notatur, qui varia instituit experimenta, ad princi-
pium cohaesionis in corpore animali definiendum at-
que demonstrandum, quomodo illud ipsum in cor-
pore oriri, conseruari ac restitui queat, *) ac cerni-
tur hoc ipsum cohaesionis principium Cl. MAC-
BRIDIO in aere fixo, vt vinculo.

Cl. autem MACBRIDIUS Nostro videtur pu- p. 96.
trationem ac fermentationem confundere, quo
ab Ill. DE HAEN probato, explicationem, dige-
stionis negotium in corpore animali concernentem,
et inde a Cl. MACBRIDIO deriuatam, non largi-
tur. Nec minus solo vinculo aereo elementorum
corporis

S S

*) vid. ERUSDEM experimental essays on the follo-
wing subjects: London, 1764. 8 mni. comm. nostr.
Vol. XVI. p. 336.

corporis animalis Noster cum Cl. MACBRIDII omnem omnino vim cohaesionis efficiendas sed cum Cl. BOERHAAVIO atque HALLERIO gluten, quod terrestres particulas inter se cohaerent, in auxilium simul vocat, vtrumque ad cohaesionem particularum, in corpore animali praestendam, summe necessariam esse monstrat. Quapropter quoque Noster negat, carniū putrefactionem, quam, aereo solidarum carnis fibrarum vinculo desistente, ex sententia Cl. MACBRIDII oriri oporteat, inde fieri.

P. 111. Pari modo refutat Cl. Auctor Cl. MACBRIDII nouum systema, de fermentatione vinosa, acida aspidotrida, nec vllam plane fermentationem in partibus animalium viis fieri posse, demonstrat, etiam in initio videatur digestio esse fermentationem.

P. 132. Scorbuti cura, a Cl. MACBRIDIO proposita, a Nostro refutatur, ac aquae calcis, calculosis praeparatae, multis ideo a Nostro cum calculis extra corpus humanum institutis experimentis, tributa emolliens ac symptomata, his aegris communia, non vans effectus, non autem soluens. Quamquam ponit Cl. MACBRIDIUS aquam calcis non cum lacte, nec omnino vllis fermentantibus coniungendam, sed asserit liquoribus, quoniam haec aqua, ex methodo Cl. MACBRIDII arripiendo aerem fixum h. e. vinculum cohaesionis, in calculo destruendo agit, illaque, lacte addito, impeditur, tamen combinationem lactis cum calcis viuæ aqua laudat Noster ac fudet.

p. 190. In capite tertio differitur de auxiliis praestandis his, qui aut in aqua, aut aliis de causis suffocati, sine morti propinqui videntur, siue veram mortem simulant. Ac primum quidem hic adduntur rationes, cur per totam propemodum Europam merforū resuscitandorum habeatur cura: dein enarrantur experimenta,

menta hac de re instituta, auxiliaque adhibita. Tum
 continuauit Cl. Auctor haec experimenta, iussu Au-
 gustissimae Imperatricis excitatus, *) in canibus
 quiddecim, ac nonnullis submersis hominibus ac
 huius rei varias obseruationes, vitae gradus, eius ac
 mortis in merfis signa, regulas submerfionis, diu-
 ruitatem, auxiliorum iis praestitorum, rationem ac
 ordinem attinentes, hic colligit, aliorumque, hac de
 re sententias examinat ac exempla addit. Ex cani-
 bus unum, qui sponte vitae signa dedit, ex homini-
 bus autem nullum liberauit. Qua occasione de aqua
 deglutita a submersis, ac ad ventriculum aequae, ac
 pulmonibus delata, nec minus de epiglottidis ac
 glottidis in merfis mutatione Noster disputat.
 Aquam autem merfos non deglutire posse, putat, ac
 glottidem in omnibus inuenit apertam, tamque negli-
 genter epiglottide tectam, vt facili negotio tubulus
 in illam immitti posset; cum alii asseruerint, glottide
 in compluribus spasticæ contractam, ac epiglot-
 tidem rigidam reperiri, ideoque bronchotomiam,
 quam Cl. Auctor quidem etiam fecit, non tamen
 magno opere utilem iudicat, ad merfos vitae restituenda;
 summe in merfis necessariam esse. Spumam
 marinarumque et copiosam non iudubium mortis
 esse signum in merfis, tribus exemplis probatur.
 Tandem et eadem auxilia adhibenda esse iis, qui p. 269.
 variis vaporibus, laqueo, spasticis insultibus, et id ge-
 neralia usque ad mortem tentantur, Cl. Auctor
 putat, aliorumque exemplis illustrat, ac de praema-
 tura sepultura eiusmodi hominum obseruationes
 addit.

In decima quarta parte haec leguntur.

In
 *) Comment. nostr. Vol. XVII. p. 353. ib. Vol.
 h. p. 174.

T.XIV. In capito primo primae sectionis de ar, qua

P. I. *medicina nonnunquam improvisa contingant, ac celestis legibus contraria disputatur.* Id quod iam ANTOCRATES *) dixit, ac Noster exemplis nonnullis confirmat. Ac primum quidem hoc probatur exemplo peripneumoniae, quam sequebatur inflammatio ventris imi sine febre, dolore, tumore, duritie, vomitu, aliisque inflammationi intestinali communibus symptomatibus. Mortuo aegro, peritonaeum tumens erat inflammatum cum integro propemodum coelo colo ileoque. Nec minorem inflammationem predebant omentum, ad duodenum adnexum cum maiori terii felleaeque vesiculae parte.

p. 25. Dein duo pleuroperipneumoniae letalis exemplum enarrantur. Cementarius triginta duo annos violenta ac propemodum suffocativa tussi, postquam pleuritidem, quae sinistram latus occupauerat, ante nouem annos passam, relicta, laborabat ac anno pleuroperipneumonia in eodem latere eodemque loco, quo ante nouennium dolorem pleuritidis cum senserat, tentabatur. Sexto die dolor per medium inuadebat, paulo post latus dextrum, ac fortissimo sola praecordia. Sanguis, qui nonies e retractor missus est, ac nouem cum dimidia libras medicum ponderabat, crustam semper densam turgentemque habebat, ac rubram partem compactam, compactiorem autem in vltima venesectione.

p. 28. Mortuo aegro ac secundo cadauere, abdomen non
nihil tumidum, nulla vero inflammatio percipiebatur
nec multae aliae praeternaturales mutationes. Am-
plitudo ventriculi, post ac subter hepar locati, erat
tanta, vt libras vndecim ille caperet, nec non sa-
lea vesicula vacua. Forte dudum Noster putat, quod
etiam ne minima quidem flauedine tinctae erant vi-
ciniae partes.

*) v. aphrisma. Sect. 2. n. 19.

Serno reclinato, ingens ac crassum pericard. p. 30.
deprehendebatur, et ad ingulum firmissime cum
pleura connatum, interneque inflammatum, atque
phlogistica membrana cinctum. Ultra nouem un-
guis liquoris turbidi ac subalbidi illud continebat,
ad igni impositum, crassam ac flauam materiem
reliquit. Cor quoque inflammatum erat, ac arteria
pulmonalis polypum flauum et perquam ramosum
manifestabat. Dextri pulmonis lobus inferior, trans-
secto ibi materia phlogistica, cum pleura vnieba-
tur. Similem partim concretionem, partim diuer-
sam sinister pulmo habebat. Dexter pulmo tabe
maligna magis, quam sinister affectus erat, vter-
que autem superficie posteriore niger. Hydrops,
pericardii liquori similis, totum thoracem occupabat.
Pleura ruberrima, et ibi, vbi diaphragma atque il-
lus tendineam partem inuestit. Pons copia inter
lobos mediastini erant prope thyrium, vbi peri-
cardium accretum fuerat. Cerebri meningis natu-
ra, eiusque ventriculi superiores siccissimi, plexus
choroidei flaua surgebant materia.

Itaque a morbo hoc profecto acutissimo ac p. 32.
longe inflammatorio ante septimi diei finem aeger
expiratus. Ac cum omnes fere thoracis partes ef-
frent inflammatae, nonis missum sanguinem semper
inflammatoriam crustam prodere, pulsus perse-
tuum duritiem ac febris continuationem adesse de-
buisse, Noster arbitrat. Iam huius exemplo Noster
addit simile viri triginta annorum, nec variolas mor-
billosae, nec ullum acutum atque sanguineum passi-
um, ac, cadauere etiam explorato, magna-
que similitudine huius, cum illo, animaduersa, horum
morborum similium causas, symptomata
itaque inter se comparat, atque per quaestiones
addit Cl. Auctor, quae respirationem, tussim, spu-
tum puri in thorace similem materiam, pulmonis cum
pleura

pleura arctissimam concretionem, alui rursus virium pulsusque vehementiam viriusque attinent.

- p. 47. Quamquam causa Nostro est ignota, cur interdum concretionem pulmonis cum pleura rant, sine ullo incommodo, interdum acrius feriant, tamen ex observationibus anatomico practico hanc non solum esse frequentissimam, sed non semper in aegris vnas, easdemque morbi creasse.
- p. 51. Pulsus peripneumonicorum tum debilis ac velis deprehenditur, quando non nisi copia longior cruoris per inflammatum pulmonem transire potest.
- p. 53. Antequam Cl. Auctor ad membranarum inflammationem progrediatur, exempla quaedam hanc ipsam rem illustrantia, ex quibus quaedam dicemus. Hepar feminae cuiusdam venarum signem habebat magnitudinem, ut ventriculus solum in media parte comprimeretur, sed et in quibus intestinis sese expandendi atque explicandi locus daretur. Mesenterium summe adpositum. In eius thorace inuenit Noster hydropem vtriusque pectoris cavi ac pericardii, pulmones cum pleura connatos, vomicae continentes, ac tuberculis impletis diramque tandem diaphragmatis, nec non pleurae inflammationem.
- p. 64. Cementarius octodecim annorum, a puero vtrius ac vermium molestias sentiens, qui et maximum fasciculos integros, sumto ignoto, quodam puluere, euacuat, a quo tempore tumiditas domum concidit, ac incommoda verminosa quaeque siluerunt, praeter morbillos, variolas febremque tertianam huc usque nihil passus, quem haemorrhagias narium crebras, in sylva quiete obambulabat, domumque reuersus per horam totam insigniter horrebat.

et adein aestuabat, pungentemque dextri lateris
 costarum dolorem experiebatur cum siti, magna
 molestia ac respiratione dolorum. Sanguis, e
 aliquoties missus, quamquam summam prode-
 inflammationem, die decimo quarto morbus iu-
 vatus videbatur diarrhoea critica cum quinque
 scibris. Die vero decimo octavo haec febris, re-
 lictum dolore et reliquis symptomatis, venae-
 sectio tamen facta, aliisque remediis adhibitis, miti-
 gata rursus febris, ac aeger melius sese habere in-
 cepit, usque ad trigessimum septimum morbi diem,
 in optimo somno sponte expergefactus, nec so-
 mni vitio appetens, cum vicinis collocutus, inopi-
 tantum pedumque spasmum ita vehementem
 cum respiratione valde anxia ac dilatatione pu-
 monum. Nostro quoque inter signa verminosa tele-
 opae quam edularet. Suppositorio applicato,
 et copiosa cum duodecimo lumbrico in hoc mor-
 bo adhibebatur, ac, cum dein ad sedandos dolores
 enemata iniiceretur, tanta animi, quem antea
 cannula aegre intrabat, amplitudo reperie-
 retur, ut et ipsi adstantes mirarentur. Nihilomi-
 nus aeger maxime inquietus ita spasmis ten-
 deretur, ut eum conficerent.

Corporis aperto, inter alias mutationes in abdom. p. 71.
 prehendebantur voluuli atque contorsio-
 nes intestinales, inflammationes leues ac sex lum-
 bales. In thorace pulmones sani quidem, purpu-
 rescentes tamen dextri inferior pars, qui cum pleura pa-
 ra non fortiter cohaerebat, magis vero cum septo
 costali. Vtrique cavitati thoracis inerant lymphae
 nonnullae unciae. Pleura dextri lateris in-
 flammata. In cordis superficie ventriculo sinistro
 signa reperiebatur, a parvo abscessu ibi or-
 ginate relicto. Cordis substantia erat pallida.
 Morbus consueto morbi decursus.

In

p. 78.

In capite secundo sectionis primae de
notandi exakte viscerum in cadavere situm, siue
siue a morbis natum, disputatur. Iudicat hoc
me necessarium Cl. Auctor, quoniam rife-
rectore loci peccant, indeque errores, sine
contemplatione in determinandis morborum
non possunt evitari. Hoc probatur a Nostro
emplis hepatis, lienis; mittimus alia.

p. 83.

Quibus praemissis, in capite tertio
tionis Cl. Auctor inflammationem ac dolorem
narum expendit. Cum enim Noster
vere direque inflammatas viderit; pleuram
vbi costas earumque musculos tegit, et vbi
ma inest, atque mediastinum format; peritonaeum
in et externum, peritonaeum ac mesenterium
que non potuissent inflammari, nisi vasa ad
minis recte eas ex complanata cellulosa
tus, aut propemodum vasis destituta, complanata
asseritur. Quapropter a Nostro omnes membra
esse vasculosas, ac inter eas pleuram pleuram
habere; earumque sensibilitas simul ex Auctore
demonstratur, qua occasione dissidium Nostro
Ill. HALLERO denuo tollitur *), ac epistola
HALLERI hic inserta legitur, vtriusque
additur. Ac tandem in membranas maxime
les inquit Cl. Auctor, easque insensibiles
esse probat exemplo ventriculi, diaphragmatis
matris, intestinorum, nervorum, articulorum
lis incumbendum.

p. 102.

Largitur quidem Noster pleuram, peritonaeum
peritonaeum et mesenterium, articulorum
ligamenta ac tendines esse insensibiles, nulla
modo id inde consequitur, ut omnia, quas

*) vid. rat. med. Part. XII. p. 263. comment.
Vol. XIV. p. 512.

interdum sublecuta morte ab anatomicis et
 pathologis sunt dicta, veritati officiant. Nam
 ligamenta tendinesque possunt videri
 quando subito pericinduntur. Quod
 subito secantur, seu rotantur, seu distrahun-
 tur ex parte tantummodo laeduntur, maxime
 esse queant. Porro si ibi, ubi pars laesa est,
 nullumque etiam adesse posse
 in ipso est.

Si haec ratione de reliquis, quae omnia, per insti-
 tutionem, non nec excerpere, concludit
 inflammationis ventriculi, intestinorum,
 ventri, diaphragmatis et pleurae, signa tam-
 en omni exceptione maiora saepenumero
 ut ex febre, dolore ventris, tumore, alio clau-
 sonis vario, aliisque indubitato possit elici;
 contingere tamen non raro, ut horum omnium in-
 flammatio letalis, vel vno, vel pluribus, omnibusue
 signis absentibus, obleruetur indeque HIPPO-
 CRATIS sententia confirmetur. Ex exemplis enim,
 nostro hic propositis, patet, inflammationem,
 tumorem, et dolorem non semper esse coniuncta, sed
 inflammationem posse oriri, ac letalem fieri, sine do-
 lore et febre.

In capite quarto sectionis primae febrem vermi-
 um Cl. Auctor persequitur. Ad eam perquiren-
 dam illud, a Cl. Auctore supra narratum,
 exemplum iuuenis, octodecim
 annorum, quorum duodecim per morbi
 sunt effecti, et sex in cadavere reperti, ad,
 breuiter vermium signis atque natura fe-
 bris verminosae, mortis huius causam explorat.

Lumbrici

641 com. h. c. vol. p. 286.

Vol. XVIII. Pars II.

T

p. 142. Lumbrici et intermittentes generant, et necesse
febres, nec raro malignas. Observatur quoque
dact. intermittentium verminosarum genus, quod
tum prorsus ac pertinacium cum symptomatibus
continuarum febrium. Signa verminosa, quae
ultra sexaginta numerantur et in frequentiora
riora atque rarissima dividuntur, minime
Nostro semper certa iudicantur, sunt cephala
lingua flosca, crassa subpingui halituique oris foetida
dolor lateris, pleuritico similis, frequens
tussis, pulsus inconstans, remittens, intermit-
tens, sudor subfrigidus, exanthemata petechialis, et
tota, alvus mucida, urina limosa, iumentorum
instar, dolor vagus lateris aequus ac infimus, non
acerbus, spasticus, faciei liuor, oculorum con-
tatio, mittimus reliqua.

p. 143. In hoc iuvene signa perpaucula erant, pleuritis
eius dolor non erat spurius, sed verus, id quod
cadaueris sectione patet; arbitratur tamen Cl. A.
Etior, cum non pleuritide, sed lumbricis inter-
fuisse. Tussis verminosa hic primis novem diebus
aderat sicca, in reliquo morbi decursu nulla. Pleu-
riticus verminosorum dolor Nostro videtur pectus
scilicet ex coli intestini tractu transverso, tanta saepe
tritis altitudine collocati, ut utroque suo flexu
nam imo sextam usque ascendat costam, seu
utro in latere seu in utroque. Quam rem in dis-
candis cadaueribus saepenumero detexit.

p. 191. Non adeo pathologiam verminosam et pleu-
ritiam animatam priscas medicinae patribus tribuen-
dam esse, Noster ex vera et propria significatione per-
bat, docentibus HIPPOCRATIS, GALENI
ARISTOTELIS. Qua occasione Noster longe perfectiorem
rem historiam naturalis largiendam esse Cl. Auctor
not, quam ARISTOTELI, cum hic docente etiam
GALENO ex putredine vermes gigni, ille ab eorum

infectorum, illos nasci censuerit, ac laudat Cl.
RAY*), qui hanc ipsam in rem accurate in-

Resutantur tum, qui omnium omnino morbo-
casas animatas esse contendant, ac omnibus
medeantur remediis anthelminticis; magnam-
cautionem adhibendam esse suadet, in legendis
modi libris, in quibus de pathologia verminosa
tractatur. Inter plures, a Nostro commemorata
Cl. virorum PLENCITZ**) atque VAN DEN
HOEY***) hic modo mentionem facimus, quo-
rum hic pathologiae animatae valde fauet, ille

In sectionis primae capite quinto et ultimo ap. 198.

Auctore agitur de determinando tempore, quo
inflammatio non modo solet, sed et possit.
Inflammatio propemodum vniuersalis in verminoso
supra commemorata †) et post diem trigesi-
mum septimum morbi reperta huic quaestioni dedit
responsum. Dies quartus saepe inflammationem
trahit. Non certum autem esse hunc diem, in-
flammationemque saepenumero quoque trahi, imo
per viginti dies in corporibus saeuire, veteres
nonnumquam accurate iam annotarunt, sed et indica-
tiones naturae hic oberranti conuenientes formarunt.

HAARVIUS quidem hunc diem quoque
T. 2. constituit

*) vid. de vermibus in lepra oboliis, iuncta leprosi histo-
ria et de lumbricorum setis observationes reg. soc.
Göttingensi praelectae cum figuris aeneis Götting.
1769. 3. p. 29. comment. nostr. Vol. XVII. p. 239.

**) Opera physico medica Vindobon. 1762. 3. Tom. I.
comment. nostr. Vol. XV. p. 126.

***) vid. Historiam constitutionis epidemicae verminosae
et. L. B. 1769. 3. mai. comment. nostr. Vol. XVII.
p. 212.

†) p. 298.

constituit inflammationi, aliis tamen in locis
de acrisiis et discrisiis morborum tractant,
ceptiones etiam notauit.

p. 211. Altera sectio huius tomi decimi quartam
complectitur, ac in primo eius capite, *de peste*,
de illa scribendum sit, disseritur. Quamquam
Auctor partim pesti non interfuit, partim
graues viri, luem hanc vel ipsi experti vel
aegros tractantes, eam accurate tradiderunt,
rum quoque mentionem fecit; tamen rationibus
que grauissimis, cur ei de peste scribendum
desitutus, easdem hic communicat. Ac
quidem impulit Nostrum fallacia atque incertitudo
huius morbi: dein magna in consiliis experientiae
constantia, in obseruanda peste diuersitas,
praesidiis discrepantia: tertio auditores Cl. Aucto-
ris, qui publica auctoritate ad confinia, quae
striaea regna determinant a Thraciis seu Turcis
stem, ibi crebro orientem, obseruandam elique
dum, mittuntur, vt habeant quae legant, et
et ideo scripsit Cl. Auctor de peste, quod, occasione
Russici et Thracii belli, ad imperii Austriaci magis
lues haec sese manifestauit. Ac cum hoc opus
lum esset festinandum, omniumque Auctorum
peste obseruationes, posteritati relictas, et non
non legi potuissent, plerorumque saltem catalogum
addidit, ex quo vnus solummodo mentionem im-
ciamus, IOSEPHI FORNES nimirum, qui
gnae illi Massiliensi pesti interfuit, eamque accuratè
obseruauit in singulari opere *).

p. 225. In sectionis secundae capite secundo in *diffinitio-
nem pestem interstinguendi ab alijs confinisibus* illa mor-
bis Cl. Auctor inquit. Pestem definitu esse diffi-

*) quod prodiit Barcin. fol. 1725.

Noster probat singulis huius morbi historiis, quibus patet, saepe falli medicos, quod creber-
signa pestis defunt. Quapropter saepe pestis
negatur, vt domari nequeat, et magistratus pro-
prie incipiente morbo, pestem referente, quid fa-
ciendum, quid omittendum sit, nesciat.

In sectionis secundae capite tertio ad *pestis defini-* p. 239.

Noster venit. Quemadmodum plurimorum
morborum, ita et pestis definitio multis premitur
causis, qua a quocunque alio morbo diffe-
ritur. Quam ob causam, ad hanc ipsam rem eo me-
rito in capite sequente persequendam, Noster omnes
rationes seu descriptiones, quae ab antiquissimis
aetate temporibus ad nostra vsque sunt traditae,
recensuit. Ac legimus profecto multa cum volu-
ntate hanc assiduam, raram, et ad historiam litera-
rum huius partis vtilissimam collectionem, nec non
omnes quoque nostros Lectores ad ea legenda,
et cum instituti nostri ratio horum amplio-
rum collectionem non ferat.

In sectionis secundae caput quartum continet *ea*, p. 298.

In capite secundo et tertio concludi oporteat. De-
finitio pestis adhuc desideratur ac difficilis est, cum
causae variant, initia huius morbi diuersa sint, ac
signa pathognomonica prorsus interdum defunt. Vt
ergo medici sibi consulant atque prospiciant, nec
negligent, si sint in disquirenda pariter peste, quam
in consiliis publicis capiendis, ac cum regnantibus
de re communicandis, vndecim canones Cl. Au-
thor hic tradit, obseruationibus confirmatos, atque ex-
perientia stabilitos, quos quidem ob breuitatis stu-
dium hic non repetere possumus. Pestis falso de-
finitae exempla rarissima esse, negatae autem verae
certissima, probatur, et ii medici, qui pestem ve-

ram negant, a Nostro reprehenduntur. Nos
nus nosocomiorum publicorum ratio est habenda
quorum coacta noxia, libera salubriora iudicantur.
ab eorum constitutione huc usque pende-
succumbentium magnus numerus.

P. 320. Sectionis secundae caput quintum competi-
tur *petechias, et sudatoriam in peste curam*. Petechiae
ab aliis Auctoribus salutares, ab aliis letales
dicuntur. Quapropter in hanc rem inquit Cl. Aucto-
r, ac cum potior pars petechiis pereat, earum
litem primum expendit, eamque non negat
monstrat, dein multa notatu digna, petechiarum
stantia, ex Cll. CHENOTO, DIEMERBROECKE,
MURATORIO, SYDENHAMO commemorat.
Auctor enim semper observavit exanthematum
ptionem symptomaticam, nec unquam criticam
que inter signa mala, summam debilitatem et
insigniter fractas indicantia, refert. Ceterum
rum et in morbis acutis usque malignis, tantam
tauit infrequentiam, ne vllas in nosocomio
Viennensi, trecentis aegris ad minimum, hoc
dem morbis laborantibus, Cl. Auctor videtur pe-
techias.

P. 338. Dein venit ad Cl. SYDENHAMI methodum,
pesti medendi duplicem, antiphlogisticam scilicet et
sudoriferam, qui antiphlogisticam praefert sudato-
riae curae, idque experientia confirmat, et largitas
que repetitas sanguinis missiones, cum reliquis anti-
phlogisticis medicamentis suadet. Arcetur enim
hac ipsa curandi ratione petechiae, vibicesque, sudato-
rioris vero adhibitis remediis, promouentur, nec
non ipsa phrenitis inducitur.

P. 348. Sudorem in peste criticum, habuerunt multime-
dici, omnemque ab initio operam navarunt eum
promouendi; alii e contrario cautius in exhibendis
sudoriferis

verfati sunt, ac inter hos refert Noster
Omnino autem sudorifera Cl.
non laudat.

His perpenfis, fectionis secundae capite sexto p. 352.

de venae fectione in peste speciatim, quam
multi damnarunt, tumoribus petechiisue nondum
apparentibus, non pauciores, iis propulſis, lauda-
runt. Alii poſt inuafionem primis horis, alii quo-
dam morbi die. Hi largitor, alii parce eam in-
ferunt. Collatis inter ſe vtriusque partis exem-
plis, plures periſſe apparet, vena, non aut non largi-
ſſe, quam ſanguine largiſſime e vena miſſo.
Haec diſcordiam medicorum a GALENO repetit
Quaſtor, et FELICEM PLATERUM meticu-
loſum appellat, qui venae fectionem reſicit, nec
quidquam noui CL. SYDENHAMUM in ſua metho-
do peſtis medendi excogitaſſe, indeprobat.

Receſſitis Auctoſibus, qui phlebotomiam in p. 370.

proſcripſerunt, tres quaſtiones Cl. Auctor
ponit. Ac primum quidem: num a varia morbi
deſunt hora venae fectionis commodaincommodaue
pendant? dein num a natura, cum nationum, tam
temperamentorum, nec non a morbo nouo, peſti
eſſe huius auxilii diuerſitas ſit deriuanda? Num
tamen varia peſtis natura, diuerſusque eius genius,
omnis huius remedii praefitet effectus. De ſingulis
non videre poſſimus, hoc ſaltem addimus, ex
his trium quaſtionum propoſitarum elaborationi-
bus, phlebotomicum auxilium, vt inquit Cl. Au-
tor, nec exponi nec componi poſſe, nec quidquam
reſtare, quam vt medici in peſte, MURATORII
ſibi conſilium ſequuti, experimenta haec accu-
rate examinent, et Cl. SYDENHAMI methodum
T. 4 antiphle-

vid. XI V SDEM traſtatus de peſte Vindobon. 1766.
8. p. 96. comm. noſtr. Vol. XVI. p. 689.

antiphlogisticam, vel sudatoriam, vel utramque
 istam sedulo imitentur, quo elucescat, utrum
 pesti medendi rationibus sit praeferenda, an
 nenda. Sudatoria methodus ab omni aeu
 puas in peste egit partes, venae sectio raro
 habuit, rarissime composita ex his duabus
 HAM I methodus. Interea numerus mortuorum
 pestiferorum huc usque sat magnus fuit.

- P. 383. In sectionis secundae capite septimo, prae
 tur Noster ad *scarificationem pestiferorum*. *Contra*
 hoc caput animaduersiones in omnes propo
 medicos, qui, venae sectionem in peste repulsi
 scarificationes, nec non haemorrhagias nasales, he
 morrhoidales et uterinas, fonticulos maiorem
 dum laudarunt, horumque omnium summam
 tem posteritati in suis scriptis reliquerunt. Pater
 enim, venae sectione a peripheria ad centrum
 quida duci, eam porro augere debilitatem, ac
 ad expellendum venenum per cutem infringi
 minime autem hoc fieri scarificatione. Inde
 cidit, ut vix duo tresve de peste Auctores deprehe
 dantur, qui dubii de scarificatione scripserint, plu
 rimi e contrario de venae sectione. Eadem ratio
 ius controuersiae videtur Nostro esse, quam
 sectionis in variolis ac morbillis, ac putat quod
 venae sectionem eandem utilitatem posse afferre
 P. 397. quam morbillis et variolis affectis, ac maiorem
 dem pesti, quam variolis ac morbillis. Statuit enim
 Noster pestem veram imbecillitatem non inducere,
 sed eam modo mentiri, cum illa sit morbus, in quo
 vel a rarefactione, vel a mole, plethoricisq; humores
 efficientibus, proficiscatur debilitas, ideoque sangui
 nis missionem abundantem, frequentem et adilem
 men usque aegrorum iteratam, palmarium indicat
 pestis praesidium.

In sectionis secundae capite octauo *hydragoga* p. 401.

Methodus consideratur. Ac, cum constet, alleclis
sive sudoribus, longe maximum infectorum per-
num, metodo autem antiphlogistica lon-
gissimum seruatum fuisse, damnanda Nostro
hæc methodus videtur. Opium nec arcere, nec
curare pestem, probat. Noster exemplo Turca-
rum, qui hoc remedium adeo amant, minime ta-
men ab hoc morbo immunes sunt, ideoque Cl. HEC-
QUET sententiam, de opio in peste, non verisimilem
iudicat. Finit hoc caput Cl. MORTONI con-
siliū de cortice Peruuiano in peste adhibendo, quem
Cl. CHENOT *) suasisit.

Sectionis secundae caput nonum atque vltimum p. 414

varias quaestiones et opiniones circa pestem recenset et
examinat, quae eo redeunt: Num pestis immediata
sua poena? num in Africa ac potissimum in Ae-
gypto eius natales? num citra contagium affici peste
homo queat? num alios peste laborans semper in-
fectat? An nasci possit a brutorum peste ea homi-
num? num a solo metu ac quidem sic, vt ne feriat
immodicos? Tandem an a sordibus vrbiū aedium-
que? Non possumus autem non, his solummodo
contentis, quoniam iam longiores fuimus, hic finem
ponere.

*) vid. libr. supra laud. p. 142, comm. nostr. Vol. XVI.
p. 690.

~~Methodus consideratur.~~

NICOL. IQS. IACQUIN Observationum
tanicarum, iconibus ab Auctore deline-
lustratarum Pars II. Vindobonae ex
Krausiana 1767. fol. plag. 8. tab. sen. 24
P. III. ibid. 1768. plag. 5. tab. sen. 25. 26
et ultima ibid. 1771. plag. 3. tab. sen. 27

Ex prima operis huius parte praesentiam
culenter cognovimus *), hinc et nunc
quas, licet diverso tempore prodierint, sum-
mare volumus, inprimis cum nullas amplius
etare debeamus, potius aliis officii sui
occupatus Cl. Auctor, delineationes stirpium
sterum suscipere minime possit, hinc et ipse
paucas esse in Part. IV. delineationes propo-
sitorum alibi vllas in posterum, nisi suas, verba
sis, notaverit. Excerptamus, vt in Part. I. nota-
quedam, notatu maxime digna nobis vllas
brevitate coacti, omittere debemus.

Part. II. *Beureria succulenta*, quam ad *Electionem*
P. 3. LINNAEUS, folia neq. ovata semper, nec
tuo laevis gerit, hinc characteres, mox non omnes
tes, calicis autem glabritiem huius et congestam
communem esse, monuit. *Asgiphila martinii*,
nouum genus; fruticis huius ramos et folia circa
inprimis auido appetunt, hinc ab incolis *bol* *Col*
dici solet, quod nomen graece vertit Cl. Auctor.
Characteres sunt: Calis *monophyllus*, campanu-
tus, persistens, ore quadridendato, corolla in-
dora, albida, monopetala, tubo cylindraceo tor-
erecto, limbo quadrifido, laciniis oblongis, tubo
aequalibus, patentissimis: filamenta quatuor capi-
laria, corollam superantia, ex inferiori tubo oris
antherae

*) v. Comment. nostr. Vol. XIV. P. II. p. 245.

lobatae quadratae, incumbentes; germen in fundo
corollae, stylus capillaris, longitudine corollae, so-
lidus, stigmata simplicia. Bacca pilo maior,
sauro rubens, subrotunda, unilocularis, pulpa
parvi, et seminibus magnis, forte quatuor, re- p. 4.

Convolvulus dissectus, nova species America-
na, petioli vnum alterumque pollicem longi, pilosi,
folia sustinent profunde palmata, glabra, lobis se-
ptem lanceolatis, per lacinias sinuatis, varie disse-
ctis, pedunculi alares, flores solitarii, corolla pa- p. 6.

alis alba; stigma globosum didymumque. *Psidium*
guajana fructus saepe phares comedit Ill. Auctor in
Americis, inde vero nullam noxam expertus fuit.
Crescit in Insulis Caribaeis copiose, et facile multipli-
cat seminibus, quae, a vaccis cum fructu deuo-
runt, immutata iterum per anum exeunt. Ab hoc
guajana imprimis differt fructu colore pallidiori,
saphureo, qui in pulpa aequae ac cortice adest, et p. 8.

acore acido vel nullo. *Iusticiam hirsutam* et *nitidam*
lintheram dixerat Auctor, in suis vero aduersariis
inuenit, stamina etiam sterilia duo vitra fertilia ad-
esse, hinc utramque ad *Barleriae* genus amandauit.
Elepiadis quadrifolius, quae et foliis ternis variat,
et in infima simplicis caulis parte opposita gerit, a
CRONOYIO Filio sicca accepit specimina, a CLAY-
TONO Patri missa; ab Eodem etiam obtinuit *Geum*
orientale rotundifolium supinum flore aureo TOURN.

Plantae, ut videtur, a congeneribus Linnaeanis di- p. 9.
finita, dixit eandem *Saxifragum foliis radicalibus ra-*
misque quinquelobis, septemlobis, summis integerrimis p. 10.

Psidium caule ramosissimo, basi procumbente. *H-*
istis subdariffa, in hortis Caribaeorum colitur, et
eodem calycibus sanguineis, et ex viridi albescentibus
variare solet. Geminatus hic calyx carnosus et fra-
gilis, grato acore praeditus, in usum trahitur, eo
imprimis tempore, quando fructus summum incre-
mentum

mentum acquisiuit. Non crudus, sed in aqua ter coctus pro condimento adhibetur, et *Lappacea* Europaea imitatur. Ius concretum durissimum, quod Europaeum translitum fuisse corruptum. Succus fermentatus, addito saccharo vinum praebeat gratum, et vix mensem durat.

- p. 11. *Begoniae obliquae* etiam iconem exhibuit, quae et haec acetosa sylvestris ab incolis dicitur: folia sunt succulenta et acida, et, *Acetosae hortensis* in modum, in cibis adhibentur. *Hibiscus* *ajacis* fructus fert decem sulcatus, villosos, ad duos pollices longos; immaturi, aqua cocti, et leniter exsiccati, cum aceto, oleo, sale et pipere conditi aestimatissimum incolis, nec Europaeis tam acerbum praestant. Est vero inusuetis quodammodo nauseosus, quia glutine lentissimo refertur.

- p. 12. *maea Eustachiana*, noua species, inter opuntias Insulae St. Eustachii proueniens, *Ipomaeae trilobae* multum quidem similis, pedunculos autem geminos non trifloros, et corollam saturate purpuream, vel violaceam. *Cecropia peltata* ad altitudinem 30 vel 40 pedum increscit, truncus et rami externi annulis per intervalla circumscribuntur, qui septis membranaceis respondent transuersis; inter haec illi prorsus caui sunt, omnique medulla destituti. Folium quodlibet ante expansionem membranacea, latere longitudinali dehiscens, et caduca erigit; folia ipsa scatent succo aqueo, ad aeris attractionem nigricante, et lintea foedis maculis tingente. Sculi minimi et densa eorum compages, fructificationem cognitu difficillimam reddunt. Femineus character forte sequens est: pedunculus axillaris pendulus, amenta 4 vel 5 dense imbricata sustinet, quae inuoluuntur spatha communi, monophylla longitudinaliter dehiscente, decidua; calix proprius infundibuliformis, apice bifido, corolla nulla.

corpuscula duo subrotunda minima,
calicis incisuris insidentia, caduca, in an-
theris an filamenta? germen ovatum unguiculatum;
stigma, stigmata simplicia. *Loasa brevis*, Vieni. p. 15.
annua planta, sculis rigidioribus vitice
ventibus videnturque oblecta, folia gerit pin-
natis, lacinis ipsis pinnatifidis, dentato serratis,
inter folia tantum sinuata sunt. Flores in-
ter, caractere proprium sibi vindicant genus, quod
dixerat ADANSONUS. Cuius est penta-
phyllus superus, foliis lanceolatis, lacinibus reflexis;
petalis sunt quinque flava, magna, cu-
m in ungues attenuata, patentissima, calidum
reflexa. Cum petalis alternant foliola quinque
punctis rubris viridibusque, variegata, in confum
luculentia, lanceolata, antice filamentos duobus
lobis stipata singula; haec nectaria dicit ill. Au-
tor, licet ADANSONUS eadem petalorum no-
mine descripserit et decem numeraverit, stamina
monocera, nectario longiora, primo erecta, dein
reflexa, germen pilosum semi-inferum, stylus fili-
formis, stigma obtusum. Capsula turbinata hirta,
apice marcidis lacinis calycinis circumdata, vi-
bularis, apice tritralis, receptacula tria sunt li-
brae longitudinales, ex fundo capsulae ad incisuras
villarum excurrentes; semina ovata, plurima, parva.
Ex qua descriptione patet, Cel. Auctoris plantam
ad Adamsoniana specie diversam esse. In *Rhamno* P. 44
pentaphyllo petioli tria vel quinque sustinent foliola
uneiformia, longitudine inaequalia; specimen sic-
cum, a BOCCONI collectum, possidet ill. Auctor
eius iconem quoque dederat in Sicul. T. 21. *Zinnia* p. 19.
eiusdem elegantem iconem Tab. 40. exhibuit, am-
pliusque descriptionem addidit, quae eo gratior
est, quo copiosior eius esse nunc solet in Europaeis
hortis proventus. *Trifolium panachicum*, *spiraea* p. 22.
lofs

- lobis longis, corollis monopetalis, foliis integris
 cauleque caespitibus villosissimis, nec non Sida
 liis cordatis, capsulis multilocularibus, in la-
 psideformibus procumbentibus, et Sida multiloba
 oblongo lanceolata, dentatis tomentosis, cap-
 sulis multilocularibus depressis, novae sunt species.
 p. 26. *Sida* *rossorum* Sic tab. 33. delineatur
 novae sunt *Sida* *rossorum* calice imprimis diffin-
 ditur. *Allochlaia* in Americis non est descripta, a
 p. 27. *Sida* *rossorum* plane diversus est. Praeter *Pala-*
catu *rossorum* *etiam serrulata, foliis*
serrulatis, petiolis in medio glandulosis, et
lobis trilobis glabris, margine villosis scabris,
 p. 27. *lobis ovatis acutis* exhibentur. *Cinchona* *rossorum*
 florentem ramulum nunc delineavit Cl. Aucto-
 ritque in omnibus fere cum officinali specie
 nire, et pedunculis unisporis modo differre, non
 cum diversum esse, quem LINNAEUS in
 nali, contra veritatem, subrotundum et a basi
 sus apicem dehiscentem descripserat; hinc et Cl.
 Auctor coniecturam addidit; annon et huius
 in usu medico eadem fere virtute pollent, quae
 officinali adesse novimus. *Antirrhinum pilosum*
 liorum villositate a *Cymbalaria* vulgari diffin-
 TORNEFORTIUS, et *alpinam* dixerat,
 est, sunt enim procumbentes caules filiformes
 losi, et folia vltima subrotundo reniformia,
 bos densa, vtrique pilosissima, pedunculi
 solitarii quoque pilosi, calix quoque pilosus,
 polycarpus in locis saxosis Insulae Curacao cre-
 bitu et foliorum volumine oleam mediocrem
 truncus comam sustinet, ex ramis compositum,
 nullum radicem emittunt, et fructus pisco duplo
 iores, rubelli et dulces, apud barbaros edules
 tos densissima ramulos obducunt. *Ficus caribaea*
 rupibus aliisque arboribus parasitica, foliis

caeterum onata, in breue acumen ab-
 imineque insipida, diametro pollicem ae-
Hieracium, juvenile, caule ramoso glabro,
foliis linearibus lanceolatis acuminatis dentatis, ra-
mis pilosis; ab *Hieracio maritimo* foliorum
 angustia et glabritie, a *perrifolio* autem
 se dentibus discrepat. In *Alfiae mucro* p. 31.
 constanter stamina decem fertilia
 Cl. Auctor, eo ordine, ut alterna quinque
 terminant circumstarent reliqua quinque patula
 subumbrent; hinc ad *Artemisia* demum re-
 vertitur planta.

De *Brachynae foliis ternatis, foliis lanceo-* P. III.
 Cl. Auctor, hinc et quae sequuntur p. 1.
 aliis, nouis, vel a *LINNAEO* non
 plantae, ex herbario Gronouiano acce-
 perumque icones et descriptiones ad ficas
 exhibuisse, quarum modo nomina repetamus.
Volubilis, pedunculis subracemosis, foliis
lobatis. *Ragena pedunculis unifloris, foliis*
obtusissimis. *Chrysophyllum foliis obuerse lan-*
ceatis, obtusis. *Hypericum floribus monogynis, sta-*
mentis corollae longioribus, calicibus coloratis, caule
terre. *Dolichos volubilis, leguminibus racemosis*
diffusis, foliis rotundato oblongis subca-
ulis. *Convolvulus foliis oblongis obtusis, cum acu-*
minato stipulacro, nudis, pedunculis ramosis multifloris;
raminibus caulis, pedunculis, foliolisque utrin-
que lobatis, ramis petiolisque aculeatis. *Ranifera, fo-*
liis longis, obtusis, rigidis, racemis terminalibus. Pa-
lorum floribus ostendris, et trigynis? axillaribus,
lobato linearibus, stipulis setaceis laceris, cauli-
bus stanscentibus; et *Polygonum foliis angustis lan-*
ceatis, serrulatis, caule procumbente; denique *Com-*
posita subia spathis unifloris. Accedunt his aliae
 plurimae in speciebus Linnaeanis iam occu-
 runt,

- p. 10. runt. *Brizae maximae* glanulo, vides concavos
quidem leviter protuberant. spicula vero
cum *Linnae* & *Sicore* notat. Cl. Auctor, *Brizae* medicae spiculis, quoad basem figurat
similes, quare rectius ovatas dicitur. *Brizae*
flosculi in eadem spicula a quinque ad quinque
sunt, hinc *monosperma*, a *5* & *5* & *5* & *5*
specie vir differre videtur. Spiculae pedunculis
pilaribus propriis simplicissimisque alterna-
culmo oriuntur, ramulis parvis binis, tri-
geminis, quae nota a congeneribus facile dantur.
In *Briza minore* pedunculi inferiores semper
vel trifidi, in reliquis speciebus multo magis
Tab. 81. et 82. *Psallidium*, quae novae
folia delineavit, quo ex illis species recedunt
singuli possunt. Tab. 83. *Symphitum tuberosum*
Modique ab *officinali* facile quidem distinguere
facile discrimen verbis exprimere potuit.
p. 137. *beroso* folia saepe per caulem decurrunt, et
officinali aequae crebro opponuntur, quam
in *tuberoso* alternantur. Verum et contentum
men in flore tempore, in solo natum, et
habitu, et imprimis in radice invenit. In *Auctor*
et *tuberosum* Mito, ita, ut sub finem Junii
plus flores occurrant; locum umbrosam
dumque amant ambo, aut *tuberosum* praecipue
vatica et fraticosa occupare solet; habitus
nerior, statura minor, folia, rariora, flores
les ramisque pauciora; radix denique est
longum, ramosum aut simplex, fibrillis
ductum. *Trifolium alpestre* in Austriae et
pratis montosis sylvaeticis, cum montano
mixtum vegetare solet, hinc *alpestre* nomen
recepit. In *Panico aliformi* rachi triangulari
serpentino ductu tota necitur et quolibet
nante eiusdem denticulo flores locantur.

supra hunc peduncello proprio non ad-
 clatus alter. Hi peduncelli iam infra ra-
 chidem partem caules saepe geminos rac-
 emant, infini ternos quaternosque, et cum
 pediculis loco floris sessilibus, pedunculus biflorus ul-
 timo nro spectatur: unde hic claudicare Lin-
 naeus determinationem, quae in rachis partem
 caulem solum perpetuo quadrat. Q. Auctor mo-
 do *Stipita lanata, floribus sessilibus, verticillato*
fructibus, vasis longitudine calycis, foliis infe-
rioribus sessilibus, superioribus sessilibus, ex seminibus
prostratis, nro missis, in horto enata, noua
specie, radice quoque tuberosa, foliis ex cor-
ollae longe, utrinque villosis, corollae labiis le-
uiter purpureiscentibus, fauce pallescente, ad ori-
entis barbas punctis purpureis, paucisque villis
caule, laciniae non reflexis, sed patulis et
conuatis, a reliquis distinguenda.

Part. IV. denique, et alias, a LINNAEO Pars IV.

speciebus, vel in Mantissa memoratis, et alias
 nouas describuntur, et iconibus illustrantur.
 Anteriores *Cleome gigantea, Stachys aethiopica, Se-*
aethnensis, Cotula grandis, Crotalaria incana,
Matthiola altissima, Verbena samarcensis et indica,
Hyssopus tenellus, Chrysanthemum balsamita, serotinum,
graminisfolium, monspeliense, et Myco-
sis hirsutus, Cucubalus italicus, Atropa phy-
lloides, Carduus virginianus, atque Scorzonera gra-
minifolia: ad nouas pertinet Gladiolus parviflorus, fo-
lulis ensiformibus, caule simplicissimo, floribus spica-
tim plantam ex Herbario Gronouiano accepo-
it. Auctor. Scapum gerit foliis duplo breui-
oribus, et flores paruos, quorum petala tria inferiora
obtusius sinuata, et apice bifida sunt; Cichoreum
parvifolium, floribus sessilibus, radice anana; quod-
dammodo diuersissimum videtur. Borragina ca-

ribosa, caule diffuso procumbente, floribus
 a diffusa LINNÆI diversa est, habetque
 corollas quinquefidum, laciniis emarginatis
 coctis, et cum aliis oleribus mixta in vsum
 rem trahitur ab incolis; *Clinopodium* *pyrenaicum* *Thymi*
Thymi floribus verticillatis, pedunculis
 libus ramosis ascendentibus, foliis subsessilibus
 sum pyrenaicum *Thymi* nomine *Cord*
 foliis decurrentibus, oblongo lanceolatis, serratis
 et spinosis, utrinque tomentosis, *Thymi*
 bus repetit. *Cucumeris* *aridi* descriptione
 mo loco, sine icone, adposuit; est habita
 sativo simillima planta, fructu eadem
 Aequat magnitudine sativum, etiam rotundus
 villis fulcis aculeisque glaberrimus, et
 forma oblonga, versus basin paulatim
 tufissima. Interne *Melanc* refert, aliis
 pore est acido, seminaque continet alba, dupli
 nora, quam in *Cucumeris* sativi fructu
 voluminis.

—————

Construction of Timber from its early Growth: Explained by the Microscope, and proved from Experiment, in a great Variety of Kinds; in five Books. On the Parts of Trees; their Vessels; and their Encrease by Growth: And on the different Disposition of those Parts in various Kinds; and the Particularities in their Vessels. With Figures of the various Appearances; of the Instrument drawing them; and of the Microscopes by which they were viewed. By IOHN HILL, M. D. London: printed for the Author, and sold by R. Baldwin, I. Ridley, I. Kourie, T. Becket, P. Elmsly, L. Campbell, and T. Davies. 1770. 8 mai. pag. 170, 43 seri incisae 43 accedentibus duabus aliis chartarum numero, viuis coloribus pictis.

i. e.

Constructio ligni a maturo eius incremento declarata per microscopia, et illustrata multiplici generis experimentis, cet. Auctore IOHANNE HILL.

Ex aliquam existimamus fore, qui merita Cl. HILLII in augendo amplificandoque studio huius naturalis, et omnium quidem maxime regni vegetabilis, ignoret. Quantum autem huic ipsi per hoc opus lucis accesserit, aequi et candidi lectoris epitome eius, a nobis nunc exhibenda, col-

legis usus est adminiculis Cl. Auctor, nempe quibusdam, ad partes minutas surculi vegetabilium

bilium abscindendas aptas, cuius ea est acutissima subtilitas, ut scilicet horizontali talibus lineis sint, quorum crassities quingentesimam, sexagesimam et quinquagesimam, atque in sublimissima partem pollicis aequet. Verum, quod minus machinae, neque constructionis microscopicae fincta potest exhiberi notio, nisi figurae eas contemplari queas.

P. 17. Omnium optime conspicitur compositio in sarculis duorum cum dimidio inferioris poris verno. Quercus coccifera partes, quibus constat, optime visui offert: haec sufficiente, etiam robur scopio eidem inferre.

P. 26. Maceratione opus est, quum diversas has se inuicem separare volumus, pariter ac si leton folii praeparare animus est. Si vero diutius asseruandae sunt, solutioni aluminae tendae, siccataeque protinus in spiritum vini nendae sunt. Accedimus ad examen singulorum partium.

P. 28. Prima est cortex exterior (*the Rind*), quae a reliquis partibus separatus, telam armatissimam litata referre videatur, tamen simplex non ex pluribus tunicis, laxae sibi inuicem superfluae conflatu. Constructio harum tunicarum eadem est: sunt vasa longitudinalia, inter quae stantia membranacea collocata est, caua velicae ad instar formans, quae vero trans-

P. 33. areolis vacuis figurae ovalis intercipiuntur. tunc isthaec vascula contemplatus est Cl. Aceris quadam specie, cum ea solutione sturni impleret, ac postea partem corticis, in rimentum capiebat, liquori probatorio, et

P. 35. et auripigmento immitteret. Si leni profusculae, quae inter vasa positae sunt, separantur, spiciuntur structurae membranaceae, infer-

in apertis, spatio, nunc maiori, nunc mi-
 nori, se distingas: vasa autem orificiis instructa
 in vasis in vesiculas hiant. Ex his colligit Cl. p. 36.
 Apertis contrahi haec orificia, vere autem,
 in vasis abospherico, tum ab adfluente succo
 rursus expandi, quod etiam experimenta
 frangi et specierum diversarum salicis con-
 firmant, in quibus vasa corticis tinctura coactione p. 38.
 In fraxino vasa haec distincta, et eleganti-
 ter conspiciunt, in salicis vero speciebus omnia
 rubentia; hoc etiam in sambuco et sibe-
 ricis, in quibus tamen difficilius cortex sepe-
 re praeparatur. Ex hac diversitate, a maiori
 et minori orificiorum, in vesiculas desinen-
 tes dependens, declarat, eas in vna arbore folia
 erumpant, quam in alia. p. 41.
 Secunda pars est cortex interior (*the Bark*), p. 41.
 et exterior, structurae, cuius disquisitio
 in vite instituitur. Unica differentia in eo
 consistit, quod vesiculae longiores, et vasa teneriora
 sunt. Idem vero hic interior cortex, de-
 cori exterioris, huius vices supplet, et tunc aeri
 exponitur corrugatur, eamque formam in-
 habet, quam in cortice exteriori iam consideravimus.
 Progreduus ad partem tertiam, alburnum (*the* p. 44.
 quas plane a superioribus differt. Optime
 hic conspicitur, in qua tamen opus est, ut
 aliquam vere vel media aestate folia erumpant,
 et praeparationi, superius adductae, subii-
 ciatur: recens enim nil nisi massam informem sistit.
 Haec ex vasis longitudinalibus, materia tamen
 densa, quae in vasis contineatur, neque tubercula
 in quibusdam oblitis, in quorum apice
 consistit, quas in substantiam albam, floccosam,
 in cellulas aut vesiculas non offerentem, termi-
 nat, hae aperturae fuerunt in vasis ascendente

- in substantiam istam transmittant, adeo
 p. 48. gelosis totum albuminum distendat. In
 floris, utpote structuræ, ista planiora sunt,
 quis tamen partioribus instructa: sed cum
 color ad fuscum accedat, facilius a substantia
 centry, quæ alba est, distinguuntur.
- p. 51. Quæ nunc sequitur pars, lignum
 38. q. pyro, optime distinguendum. Cypripedium
 simplicibus canalibus, qui iis, in albumine
 dis, similes sunt, sed orificiis et substatia
 disposita carent, et paucissimum vixit
 a canalibus rotundis formatis, insistent, nec
 in augmento minori observatur, adeo, ut in
 canali obliterentur, et in quousque
 in sola lamosa crevit. Si albuminum
 separatur, vascula disrupta collabuntur, et
 11. q. lamellita plana referunt, lignosi contra
 brae, licet quoque, ut albumi rasi, a se
 parentur, tamen formam rotundam retinent.
- p. 55. Pars, quæ proximè sub ligno, atque inter
 medullam sita est, cognita quidem fuit scriptis
 et sua etiam modo depicta: tanti tamen
 eam dignati non sunt, quantum præterea
 nona; seu circulus præpagationis à Cl. Andree
 11. q. vocatur in plantis omnibus adest, et per
 trunci aequè, ad ramulorum longitudinem
 nullibi tamen eandem melius conspicit, quæ
 hocqonia, licet ramulis eius, ex lamina trans
 addèque aridus nuditur; aqua primum macerata
 sit, quam cultro subici possit. Est tamen
 panic plantis quædam, et ex epidermide herbæ
 cturæ, quæ eandem famili ferè modo sub
 visui offert, phelidequum, quod id hæc
 botanico charactere, cum structuræ interioris
 frudine, quam proximè accedere Cl. Andree
 Hæc autem coronat fuit circulum plus minus
 losum, ex vesiculis et vasis, corticis interioris et
 teriori

in ista, confectum, in quo vero circum-
scriptum ab octo ad decem collocati sunt, a qui-
bus circum angulosa circuli perficiuntur. Hi
et partibus essentibus futuri rami con-
stantum ex alborno et ligno, et in utroque
complectenda offerunt, in illo exteriora, in hoc
interiora, coracem exteriorem et interiorem partes
et vasculosa coronae ipsius largiuntur. Ex
observatione patet, cur iis temporibus anni,
in quibus vascula succis quam maxime scatent, va-
culos non rami et ramuli protrudantur, et cuti-
culae mutatio eveniat, si hortulana incisione, sec-
tione, punctura, vel quacumque alia ablatione
exteriorum, partes subsistentes liberiores
fuerint. Quod vero hoc nunc facilius, nunc diffi-
cilius, a diversae densitate contextus cellu-
larum, qui substantiam coronae constituit, et
quod iam dictum tangit, repetendum est.

Internam partem medulla constituit, proxime co. p. 65.

Medulla, a cuius interiori superficie forma-
tum fasciculi coronae incrementum capere in-
cipiunt: tunc siquidem succi spissiores ex interstitiis
venarum exprimuntur, et ab admixto aere cellula-
rum suarum cellularum formam acquirunt. Solum
vero medullae officium in humectandis fasciculis co-
ronae, atque in moderanda eorum extensione pos-
set esse, ideoque nonnulli ad primum incrementum
solum extenditur. Ex quibus apparet, quantum
visum, qui medullam principium omnis vegetatio-
nis sustinent. Structura varia est, sed semper ve-
getalis: in juglandis regiae ramis juniori C. Au-
tumnalis, sibi invicem incumbentes, ita,
maior diameter horizontalem, minor perpendi-
cularem directionem respiceret; in rosa canina vero,
in quibusque aliis planis, vasa rotundiora, in
sphaericis quasi stratis sibi invicem superimposita,
occurrit.

- p. 72. Haec de partibus essentialibus, quae in trunco adiunt. Nunc in libro secundo iterum ad vasa progreditur, quae duplicem generis alia propria, quae succos proprios plantarum eius diiudicandos, continent. Quae distinguuntur in exteriora, quae partem exteriorem et interiorem; interiora substantia corticis interioris; intima, quae substantia alburni; et coronalia, quae in coram sunt: alia communia, quae succos plantae in impendendos, vehunt (*Sap. Vessels*). Substantia ligni posita deprehenduntur.
- p. 73. Vasa propria non in omnibus plantis, etiam omnis ubique generis, adiunt; non oculis patent, sed interdum solo gustu la-
- p. 74. Exteriora conspiciuntur, si vel sub vegeti tempore, vel macerationis ope cortex exteriori separatur: constant ex congerie multorum vasculorum, sibi inuicem arcte adherentium, ita coniuncta, libere inter utrumque corticem eata sunt, et vario modo excurrentia, re- quasi formant. Singulorum vasculum rotundum parietesque firmos habet, qui tamen, spiritibus rebusinae per hebdomadem macerati, trinites redduntur, et cellulas ovales, valvulis distinctas, sistant, et ad basin cellularum ruzandam, reliquis longiorum, in exteriori- cie depressionem huiusmodi, cauernalis quibus exiguus praeditum ostendunt, quas structuras dulosae esse Cl. Auctor arbitratur, in quibus plantae proprius lecernatur.
- p. 78. Vasa propria interiora egregie in pini fac- et omnium quidem optime in orientali, conspi- tur: sunt caua insignis amplitudinis, cylindrica, quorum parietes ex meris vasculis, cum ne, quae exteriora constituunt, forte comparandis, com-

inquitur: quae causa succo essentiali plasta
 in aqua in vino terebinthina, sciant. Ar-
 tiores redditae, haec vasa propius ad se inui-
 cendia deprehenduntur. Coniecturam pro-
 pter auctor, euenire forte, ut succus ex vascu-
 lis minoribus per orificia in interna horum, in
 paula, quae tamen detegere se non potuisse
 in cauum istud amplius deponatur.
 declaranda vasa intima, plicidia erythrinae p. 83.
 inquitur, in qua iucundissimum spectaculum
 dignum ipsi visum, quod in tabula viuis
 distincta depingeret. Situs eorum est in
 ligno, licet in hac planta quaedam eadem ligno
 in corona, et in hac quidem eodem quo in
 ordine inueniatur: structura est lignosa,
 cylindrica, rotunda, et singula in sub-
 stantia, cui incident, nulla inter se mutua
 communicatione intercedente, ita collocata sunt, ut
 vicibus terna vasa vel lineam rectam, vel tri-
 angulum constituent: succo sciant coloris coccinei,
 in aqua, neque in spiritu vini, et si per plu-
 ros in his mensuris detineantur, solubili-
 tas communis corporis lignosi (sep. Kallae) co-
 mune sunt, quam propriis: in variis quercus spe-
 cies aptissime cognoscuntur. Constant ex cylindris
 inter se non communicantibus, namque defini-
 tione duplicata: horum parietes densi sunt et nunc
 maiores videntur, nunc en in loco, ubi discia-
 tur, annulum quasi, seu parietem crassorem li-
 qui tunc etiam, macerationis ope, vere in ali-
 quibus dissolui potest, quae vasculosa itidem
 esse probabile est. Omnibus autem vasis
 communibus valvulae sunt, quarum vestigia in ex-
 teriori superficie existant, eodem modo, ut in vasis
 exterioribus. Vasa haec receptacula sunt
 nutritis plantarum, et vere ac media aestate
 eodem

- eodem turgente, intraque eum turgente
 p. 24. relique autem tempore vacui sunt, et
 hoc facies humectata, offerunt, neque
 transiens seu visis aereis plantarum
 p. 92. praebeuerant. Certa preparatione vis
 ea ita disposuit, ut ceram viridem liquam
 rent, et ita magis dilucide in conspectum
 nitidum, quod in tabula alteri, vix color
 .22. p. 22. expremi, spectaculum exhibentia.
 p. 94. Sicut in corona partes omnes, futuri
 cum constituentes, adesse perspeximus
 omnis generis vix, eodem, ut in reliquis
 modo tractatis, autem, interiora tunc
 ampliora compinguntur, quam vix in
 flore trunci, intima partes tendunt,
 non ideo autem cylindricam habent, quia
 tunc trunci, communis e contrario am
 totum anni tempus succo nutritio repa
 p. 98. Liba tertius delinamento plantarum
 ratione ramorum, cum extensionis
 trunci ipsius. Ramus oritur ex latice
 .22. p. 22. non, denique autem, ut vix cre
 quis, curat ne partem quidem vix cum
 egredi videmus, sed vix cortex debet
 dior, ibi protruditur laticeculus, iam
 burram continens, et cortex partem
 ripiens, quae emigitur, et egrediens ex
 que intumescit, et in subsequente
 sensum cylindricam formam acquirit, et
 tunc inde sensum erigit, medullam genera
 do, ut iam superius in eius consideratione
 ximus. Haec omnia, experimentis allatis,
 clarat Cf. Auctor, quae quidem ita comparata
 ut vix microscopio opus habeas ad cognosc
 neque medullam dei posse principium veget
 innes

100

- p. 130. planta, quae multo plane singulari offertur
bis singulo anno, noua accessione facta, rege-
pe vero in media aestate, quarum singula, p.
p. 142. circulo, in lignis conspicuo, notatur; hinc
circulos annuos ibi, et Auditor innotet, p.
culos temporum anni, et Ceteros of the Sea
candos, lignum ex radice seu conis con-
tum basi alburnum, apud coronam respici-
tatem in hac planta maiores vel longiores
minores vel cretiores sunt. Septa, hoc con-
tercedunt; omnium circumferentia conspicua
p. 135. totius caragana. Et etiam diuersis
p. 137. temperant, quorum abbas latissimus,
p. 140. chinensis iniquitas esse ostendit. Corona
cissima est in cisto laurifolia; undulata, fida
reissa, versus lignum prominentibus in
glivada, poulitide sedem fructus arboris
loue conulari; unisella versus mollius
mentis; sicut Saphylos; coronam cylindricam
sem, qui continuatos perios conorum ligni
p. 146. sicut, ptilonem volabilis, quod delectat
811. q. dallas, dallas, addendi. Et autem
nonne squamulae, in quo circuli, Amygdali
quarum angulatus, et Potamo confusus, in
non in medio centro collocatus est.
Quod dicitur videri, in libro quod
p. 153. possit, spectat, vasa propter exteriora in
Antarctica; non in singulos collocat, sed in
p. 154. inuoluta. Interiora in lignis percussis, et
151. q. fons capacitatis, in pinnatis fructibus, et
combra, in plantis serie formata, in
et in prior interior serie chusli, et
p. 163. corvohat. Vasa interna in pinnis carthaginensibus
abitis quodam specie (Hindus fructus) du-
rit formant, in illa alburnum et coronam, in
albu

et medullas occupant. *Est autem etiam* p. 168.

modullae infidentia, colore purpureo egre
prodant, in qua planta praeter speciem, in
collocati egregium delineationem embryonis
semi campis vasis sistunt. Denique p. 169.
idem, de varia dispositione vaserum communium;
quibus quercus speciebus adduntur.

IX.

Acta physico-medica Academiae Caesa-
re Leopoldino-Carolinae Naturae Curio-
rum. Tom. III. Acced. Appendix et tab.
XVII. Norimbergae, impensis Wolfgan-
gi Schwarzkopfi. 1767. 4. alph. Append.
Alph. 2. pl. 16.

Substitimus iam per aliquot annos in commemo-
randis observationibus, quas in usum artis salu-
tis et physices instituunt et in actis Academiae hu-
ius valde celebris cum lectoribus communicant Cl.
Viri, sed cum videamus, totum tertium et quar-
tum iam, paucis temporis intervalle in publicam
pedisse, breuiter nunc, ne limites nobis propo-
sitos excedamus, praecipua tantum momenta tibi ter-
tium narrare, non superfluum iudicamus. Agitur vero

de hepate monstruosa in funiculo umbilicali in p. 1.

factis recens nati reperta Auctore Cl. ION. GOTTF-
RIED SCHAEFFER. In infante statim post par-
tum Cl. Auctor vmbilicam, ubi abdomini adhaeret,
valde extensum obseruauit, et ad hunc locum tumo-
rem cylindricae formae, octo asserina sere similem,
coloris subfusi, caeterum tactu durum, et a fundo
vmbilici protuberantem, sub quo, si leuabatur, vasa
vmbilicalia et eorum progressus in abdomine con-
spicienda

.801. q. *quidam dactylus precebatant* Mortuo infante alio
et disticho quadamque deprehensa, illud inclinat
stantiam; placem hepatis esse; quae infans
longe rotundus simul cum visceribus foetibus
hinc inferius intraverat. Tab. Hepes hoc
rati formam aberrans sinit. *noctis quibus*

p. 23.

4) *Partus convulsus historiam* proponit Cl.
NELIUS PERREBOOM. Coniux Cl. Auct.
prima vice grvida, ac per totum gestationem
pus sana, finito nono mense, de dolore abdominis
conqueratur, qui nullis remediis cederet.
die venesectione ad vnc. VI. instituta, quam
fortis indicabat, tamen non remittebat. Sed
post diu convulsio totius corporis inopinata
spem vitae demere videbatur; quae desinebat
solutionem musculorum, et tandem in hemiplegia
sinistri lateris. Sed hanc paulo post altata
bat convulsio, quam ad minimum quinquaginta
cubebatur, et per diem, noctisque durabat.
frigidie demum matutine veri dolores ad per
se his motibus convulsus immiscebant; et quae
quasi partum impedirent, quodammodo, tamen
cedebat fetum, et aegra paulo post, adhibi
tamedis, sanitatem nanciscebatur.

p. 25.

5) *De efficacia insigni sulphuris auripigmenti*
gressi in ophthalmia serosa - cataractali pertinaciter
diuente. Auctore Cl. JOM. CHRIST. BRAND.
Vir quidam nobilis, variis per totam
tam morbis vexatus, a cataracta leuiore liberatus
et leui mannato remedio laxante usus, mane
re palpebrarum oculi dextri, earumque reorgani
natione: ex effluvio humoris visceris affectus est.
omnia paucis diebus post idem tumor oculi sinistri
cutus est. Adhibitis medicamentis anticataractali
interpositis.

in laxantibus et praemissa venae sectione de-
 hibitis porro remediis resoluentibus et
 morbus semper peior reddebatur. Si
 aliquod tempus interdum remittebat vel
 habebat. Tandem Noster adhibuit pilulas mer-
 curii et sulphuris hoc correctum auripigmenti. En-
 giennerus in dissert. quadam mentio-
 nem refert, ad gr. ii. cum Sach. l. 3. Flor-
 idem, nec non tincturam sulphuris huius
 ad gr. XI. non neglecto potu diluente et ad-
 dentibus, quibus omnibus afficitur. Et
 decem dies aeger sanus redderetur.

De hydrophobia symptomatice, per Aschaeum, p. 39.
Infans abortivus, sponte sublatus. Auctore E. O.

Femina nunquam a cane rabido morsa, fe-
 liciter corripiebatur, et copiosissimis afflic-
 tis sudoribus, quos tamen iterum suppressit, acri-
 ter sese exponens. Restituta sanitati, dolores
 rheumaticos sensit; et tubercula circa cu-
 ram et poplitum flexuram, maturatae apertis,
 cruciata est. Hinc cachectica evasit, octo-
 bus quinque annos aliis morbis liberata erat.
 post aquae fontanae haustum, cardialgiae
 acuta, agrypnia et aliis symptomatibus stipata,
 orta est. Dolore cardialgico postea cessante, to-
 tum corpus obrigescebat, de dolore conquiebat,
 acetulam potulentorum assimebat; id quod per
 quendam durabat. Subito in musculo glutaeo
 lateris parvi, palmam manus aequans, sphae-
 ra prehendebatur, ut ab hoc tempore pau-
 ca quamquam parca, assimebat; viribus tamen
 decem, moriebatur die decimo tertio demum.

De tumore exciso, et per ligaturam destructo, p. 49.
Infans in inguine dextro. Auctore IOACH. FRIED-

ENGELI

CL. DAVID FRANCISCUS. Tumor hic ab initio a quibusdam medicis pro hernia habebatur; sed omnia brachia etc. respuebantur ab aegra, sed augebatur, unde ad CL. DAVID FRANCISCUM accedebat, consilium rogabat. Ex signis rite collectis esse scirrhum glandularum inguinalium, fuisse praeter emollientia etiam resoluentibus, tumor et fluctuatio notabatur: sed in primis non minuebatur, tumor minor evadere et non dolore villo; moxque redibat ad priorem statum. Eligebantur itaque iterum resoluentia, cicuta, sed irritis plurima ex parte. His contra filium cepit Noster excindendi tumorem; sed ipsa omnia sustinere volebat et perseverabat in eo, medici ab initio periculum timerent. Inciditque eum media in parte, valde profunde, antequam arteria in latere externo discerneretur. Ligabat tumorem tam profunde, quam fieri poterat, circum circa, deligabat vulnus et fascia sic bubonem firmabat. Post duos vel tres dies tumor incidebatur; et iterum ligaturam constringi poterat, quatenus arteria et nervi profuturum id permitterent. Tandem, post septem vel octidiebus, magis magisque contrahatur, efficiebatur, ut tumor flaccidesceret, et statum mutaret. Propter vasa vero cruralia non debebat, ligaturam profundius applicare, sed vasa ligaturam decussatim fidebat tumorem, et abscidebat; id quod adhuc reliquum erat, postea cum hamulo arripiebat, et abscindebat; quae sanitas huius feminae perfecta restituta, et omni scirrhus liberata est.

P. 60.

14) *Canceri aperti et exulcerati horrendam* describit CL. DAVID FRANCISCUS. Femina rustica, post clapas sibi inflictas, tumor maxilla superiori et oculo sinistro dolorificum

multo tuberculum quoddam, verrucae simile;
antrum oculi internum, versus nasum obser-
uatum. Medicamentis plane alienis adhibitis fiebat,
aperitus et emulceratus enasceretur. Se-
quiturque nasi, os unguis vel lacrymale, palpebra
oculi dextri, plane deleta erant, ossa orbitae
vacillabant, et bulbus oculi, quasi iam exsic-
cato nervo optico, iam exulcerato, paululum adhuc
extirpato hoc, remediis exsiccantibus aliis
cernebatur malum ab ulteriori progressu, sed
inaccessu. Inualuit ita, ut post anni spatium
ferè facies carne et ossibus priuaretur. Pul-
sationes in cerebro, oculus dexter pendulus,
semper mobilis cernebatur; alimenta
per cannulam in oesophagum deferabantur, et ti-
dulo foenum edebat. Iconem huius horrendi
speciei exhibuit Noster Tab. III.

24) *Vulneris historiam, regioni pubis glande plum- p. 93.*
bea inflicti, abscessum scroti post se trahentis, subse-
quente glandis per anum reiectione, tradit Cl. ION.
VERIC, BELGUER. In ultimo bello miles ita in
pube vulnerabatur, ut glans plumbea, e sclopeto
in regione pubis perforaret, et in ipsam cavi-
tatem abdominis penetraret. Per quatuordecim dies
nulla grauia symptomata obseruabantur, praeter
quod quod caro spongiosa et putris vulnus obsti-
puit, cum sauciatus decem dies fere sine deligatio-
ne ampliatione vulneris, vitam trahere debuisset.
Ad finem quartae septimanae scrotum valde intum-
uit, et inflammatum erat, admotis cataplasmati-
bus abscessus formabatur in parte inferiori septi-
scroti, quo inciso, puris copia, quae libram fere
excederet, effluebat. Quamquam chirurgi crede-
bant glandem plumbeam simul cum pure forte esse
extraxam, tamen spes eos fefellit, nec viam potue-
runt

runt detegere, quæ prius huc pervenisset. Postea postea formabatur et ubi abscessus fuerat, glans abdomini perforauerat. Febris et alia quo antea vexabatur, iam remittebant, et salubritas accidit, ut, alium aliquando egerem, hanc simul deiceret. Quo facto, nullam inflammationem intestinorum passus, aut suppuracionem ipsa septimana octava, nosocomium reliquit, præterquam quod in loco, vulnere vicino, hæc testinalis paulatim gigneretur, quæ tam cito coerceri poterat. Quaestio ergo non est, Auctor, verum intestinum tam feliciter hanc erit; an; eo illaeso, glans illud pedetentim penetrarit, et ita per anum exierit?

p. 96. 26) *Observatio Cl. LUDOV. CLAUDII de experimentis, quibus evincitur, boracis principium cupreum, arsenicale et terram vitæ esse* (1).

p. 105. 27) *Experimenta, quibus probabiliter evincitur, in borace vera adeste terram vitæ* (2).

p. 112. 28) *Observatio de lapide instabili seu scissibili*. Auctore Cl. DIONYSIO VAN DE WERF. Rarissimum illum lapidem describit, quem LERIERUS *Ashatam* unguis coloris, in aqua perfusa pellucidum vocat, et quem vulgo stundi dicunt. Singularem illam habet proprietatem, ut, aquæ immixtus, non solum pellucidus, sed etiam colorem mutat. Historia cognitionis huius

(1) vide *Mémoires de mathém. et de physiq.* l'Acad. Roy. des Scienc. T. V. p. 105. Vol. XVII. p. 6.

(2) vid. *Mém. de Paris* année 1766. p. 365. Vol. XVIII. p. 73.

quem PLINIUS iam nomine oculi habet, HILLIUS putat, illud, quod ipse posuit specimen, et quod ex museo Brückmanniano ad nos venit, Auctor describit, quod inter omnia, quae nobis innotuerunt, maximum est, cum longitudo eius dimidium pollicem superet, latitudo per totum tantum lineam minor sit. Bene siccus Auctoris non viridescentem colorem ostendit, multae tamen particulae albae ei innixtae sunt. Durities magna est, abradi enim, licet difficulter, potest. Sed ex lamellis conflatus est, sed solidam massam non, poros tamen eum habere, quos aqua intra possit, coloris in aqua mutatio probat. Ponderum specificum ad aquam habet ut 2048 ad 1000. Opacus est, gradu tamen per totam massam non aequale; extremi enim et acutiores margines, magis viridescentes aliquid diaphani habent. In aqua diaphanus fit. Neque opus est totum lapidem aqua mergere, sufficit enim dimidium crassitiem liquori immittere. Colorem acquirit smaragdinum, et lucem inter et oculum detentus, lucens est. In iis locis, qui albi erant antea, nunc nigrum refert. Aqua vero extractus et deterfus, rursus ad pristinam conditionem reuertitur, cum erant puncta albicantia, quae intra viginti quatuor horas augentur. Pelluciditas oritur a particulis, quae poros ingressis et replentibus, et radiis luminis ordinatum magis transitum praebentibus. Ponderum quoque eius augetur. In calida aqua citius diaphanus fit. Plura cum variis liquoribus et mentis quoque experimenta Auctor instituit, viditque actionem alcali fixi pellucidam maculam huic lapidi impressisse. Suspiciatur tandem hunc lapidem raro reperiri, si cum pluribus lapidibus, affuso liquore, tentamina instituerentur.

P. 122. 39) Cl. OTT. FRIED. MÜLLER *emendat*
ac descriptio libellularum agris Friedrichsdalen
 bellulas describit accurate, quas circa praedium
Friedrichsdal in Dania reperit, et plures novas
 longe adhuc plures varietates, se ibidem
 ostendit.

P. 145. 35) *De ruptura ilei letali, ex equi calcitrante*
 Auctore Cl. WOLFGANG THOM. RAU.
 nus, meridie antea bene pastus, ab equi po-
 bus pedibus calcitratus est, ut hypogastrica
 nis regio vehementer contusa esset. Succedunt
 atroces abdominis dolores, qui nullis remediis
 debant; et aeger omnia assumpta vomitu reiecit,
 ut tertio die moriretur. Instituta sectione appa-
 vasa omnia sanguifera, intestina tenuia, et
 vicina percurrentia, sanguine atro, congruen-
 turgere, abdominis et pelvis cauum liquamine
 spumefcente, pingui, et acidum putre spirante,
 bras sex medicas aequante, repletum esse; et in
 testino ileo, prope insertionem musculi psoas
 ris, haud procul ab intestino coeco hiatus ob-
 batur, cuius diameter vix latitudinem pollicis
 rabat, cum labiis laceris et macula sphacelosa
 circumferentia.

P. 153. 39) *De horrenda dilaceratione femoris.* Auctore
 EODEM. Femina a rota moletrinae chartariae
 incaute se appropinquauerat ita contusa est,
 mur cum cute, et subiacente pinguedine, a re-
 trochanteris maioris, primo transuerso itinere, in
 musculum obturatorem externum, postea obliquo
 cursu, usque ad illum locum, ubi musculi exten-
 res supra genu in vnum tendinem coeunt, tam
 quam longa apertura dilaceratum, osque femoris
 fere in medio in plura fragmenta et festucas fractum
 fuerat.

ita, vt musculi anteriores femoris maxima
parte nudi apparent, et fibrae eorum laceratae
sunt et laeuiatae.

43) *De singulari labio leporino.* Auctore Cl. p. 161.

ZACHARIA VOGEL. In infante octo et viginti
diesum, cuius labrum superius singulari ra-
tione fissum erat, vidit Noster maxillam dextri late-
ris superiorem, in regione dentis ocularis, ita diffi-
sam vt in hanc fissuram digitus annularis pos-
set; quidebat porro haec fissura totum palatum
in duas partes, vt spongiola nasi ossa inferiora satis
facilem animaduertentur. Si infans tranqui-
lus erat, duo iuxta se positi digiti inter huius fissu-
rae spatium inferi poterant; si vero aut ridebat, aut
flebat, extendebatur ita fissura, vt tres digiti in ea
collocari possent. Labium superius hoc alis narium
erat accretum; vt, si infans ridebat, aut lacry-
mas fundebat, nalis planus ac transuersus trahere-
tur. Septum narium erat tenue ac pellucidum; co-
lonna narium, sub forma corniculi gingivae, maxillae
superioris fixa adhaerebat; quapropter nalis natu-
raliter erigi non poterat. Quae mala partium con-
formatio, quam Auctor Cl. Tab. IV. fig. 1. delinea-
tam adiecit, effecit, vt infans nil nisi tenue nutri-
mentum, e. g. lac vaccinum, cui farina fruticea im-
micebatur, sumere posset. Sanauit hoc malum Cl.
VOGEL partim scalpello adhibito, partim bracted-
ula, quam acu firmabat, et infans perfecta postea
gaudebat sanitate.

44) Cl. TORBERN BERGMANN *supplementum* p. 166.

Historiae Reaumurianae Ichneumonum. Laruas
primo describit, quae *bractei* a Cl. Auctore dicuntur,
et illarum genera sunt, quae ill. REAUMUR
genus *Ipurias* (*fausses chenilles*) dixit; veras enim
erucas

erucas *campas* Noster vocat. Ipsas vero hae species e pedum numero, figura corporis, quo in foliis sedent, distinguit. Brachus tennis, qui in betula et alno habitat, pedibus et dorso incumbens, fila supra abdomen utrinque iuxta latera adigit, eaque ratione sericeum format, super quo mucronibus, acuticulisque corporis innixus, ex vno ramo in ambulat. Nonnullae species larvarum humilis lana, vel gossypio quasi, ut aphides et nonnullae teguntur. Tenthredines vero CL. MANN in species antennis septemnodis inter eas, quae antennis setaceas habent, diuiditur liquore, qui ex vulneribus plantarum ab eis factis, exsudat, nec non insectorum deuorant.

p. 184.

45) *De vulnere sclopetario per grandines penetratae circa bulbum eius inflicto et feliciter curato.* Auctore Cl. WILLHELM LUDOV. WILLE. Auctor, iuuenis adhuc dum esset, ex improviso nerabatur a sclopeto, cum prope orificium esset, per vestimenta, horologium portatile et non penetrabant grandines, usque ad femur sub inguinali dextra, et omnes partes vicinas dissecabant; cutem, musculos, vrethram circa bulbum perforabant. Remediis ac iusta deligatione adhibitis Noster sanitati restitutus est, et grandines, viginti circiter, per suppurationem vulneris sinistri, exclusae sunt.

p. 361.

56) *De terra foliata tartari.* Auctore Cl. LUDOV. CLAUD. CARET. Diuersitas opinionum de praestantia huius salis neutrius, occasionem Nobis dedit, inquirendi in naturam eius ac indolem, quae definire posset, quatenus haec vel illa sententia a qualitate

...eius medica praevaleret. Comparavit sibi
 copiam terrae foliatæ, a variis confe-
 ctæ, examine chemico instituto, invenit, effen-
 tiam illam deprehendi differentias, quæ sine
 in causa sunt, ut ab aliis medicis etiam diversi
 effectus. Præparavit inde commotus
 terram foliatam sequenti modo: Soluit
 libram salis tartari in sufficienti quantitate
 frigidae; et, post percolationem huius solutio-
 nis chartam emporoticam, instillavit ei tantum
 vini destillati, usque ad perfectam saturatio-
 nem. Quæ obtentæ, necessarii opus est, ut quadan-
 tus plus acidi addatur, quam requiritur. Post
 eam effervescentiam evaporationi exponi debet li-
 que illæ in patella argillacea lento igne, ita, ne
 solat; quæ evaporatione ad pelliculam usque est con-
 tinuanda; et tandem ad finem perducenda in balneo
 Mariae. Quo facto acquiritur successivæ consiste-
 ntia oleosam, et colorem satis saturate fuscum: in
 quo superficie albescens spuma formatur, quæ se-
 posita et refrigerata constare videtur ex congre-
 gationum lamellarum splendentium, argentei co-
 loris. Agitur tunc liquor spatula eburnea, pro ad-
 huc evaporatione, et sic oritur levis odor aceti
 predominans, et fortior, quam in initio. Lignor
 successivæ spissescit, et in spumam convertitur, simi-
 lem ei, de qua ante diximus, id quod finem opera-
 tionis annunciat. Colorem album in hac terra su-
 perferendi, omnia chemicorum artificia, ut noxia,
 necit, et nihil, nisi solutionem in aceto vini destil-
 lato et percolationem suadet.

(4) De spica fecalina ex abscissu in muscolis glu. P. 299
 hic abortu, protrahit; Auctore CL. ION. GEORGE.
 ELLMAR. Abscessu in viro quodam, qui in mu-
 sculorum glutaeorum regione sedebat, curato; alius
 oriebatur

oriebatur, illis muscalis insitens, qui fimo
formauerat, ex quorum vno aristam fecerit
fice extrahebat chirurgus. Similia huius
pla ex aliis collegit scriptoribus
et, vt scholion, huic obseruationi addidit.

p. 239. 68) *Vomitur cruenti letalis a deglutito,*
culum successue fere perforante, officulo uterino
ducti historiam, tradit CLYTO A M N O C A S I A
Femina vegeta et obesa, inter praeter
deglutiebat, culus magnitudo et figura ligni
et, praeter leuem, inter deglutiendum, dolorem
mali sentiebat; qui augebatur tertio, et
quarto die post, ita, vt superior pars perficeretur,
et cum summa difficultate liquida fastidia
glutire posset. Haec tamen symptomata resis-
bant, et per aliquot dies aegra bene se habuit, cum
inopinata haemorrhagia narium sequenter
mitus cruentus, anxietates, et animi deliquia, inter
grumos sanguinis eiectiones inueniebantur; adhuc
hoc officulum post aliquot dies, summe fortis,
carne adhuc adhaerente, quod pars scapulae
eis, figurae quadratae oblongae, pollicem longi-
tudine aequantis, erat. Quamquam aegra, statim post
eiectionem, sana videretur, tamen subito, eorum-
bus prioribus symptomatibus, moriebatur. Post
eiectionem instituta, apparebant cor et vasa maiora
guine vacua, ventriculus et intestina tenuia, et
copioso sanguine turgida. Ventriculus in fide
mam habebat, duas tertias pollicis aequantem,
unicas omnes eius penetrantem. Haec opus
quasdam quaestiones Noster, vt, quonam tempore
os descendit in ventriculum? Cur nullus in hoc
sensibili viscere dolor per totum tempus?
addidit.

(318) De tussi spastica hypochondriaca cum febre p. 328.

complicata agit Cl. GODOF. HENR. SURG.

Buella nouem annorum vexabatur, tempe-
sta valde frigida et humida, tussivehementi spastica,
ad hoc adstantes silopiffime conuulsivos motus in-
termittit. Sequiebantur motus febriles continui, pur-
pura rubra, et admodum alba; denique, die de-
cimo septimo, exanthemata, vt vocat, pemphigoidea,
quodammodo intelligit vesiculas, lentissime magnitudine,
pallidas valde, et aqua clara repletas. Quibus omni-
bus toleratis, tamen resistit tussis, ad quam remouen-
da inhibuit. Noster lauantia leniora,onica, et ex-
pectorationem promouentia, quibus satis post no-
uissimas reddebat. Inuitio tussis, et admodum
quidam in hoc morbo, et admodum inuitio tussis, et admodum

(319) Sisyriuchii, uerum characterem naturalem generis p. 341.

proponit Cl. GODOF. A. SCHREYER. Cum

Cl. Autor occasionem habuisset, in horto Lud-
wigiano ipsius floris Bermudiana disquirendi, ibi
esse obseruaret, longe alium esse, quam descriptum;
non superfluum duxit, cum hic cum lectoribus
communicare, et inde characterem naturalem
tunc generis Sisyriuchii etc. hac specie disquisita
accurate constituere. Est vero sequens: Cal. Spa-
la corollae antheris, diphylla, valvulis compressis,
conuulsatis; propriae, lanceolatis concuere, obtusae,
pallidae. Cor. Petala sex, basi coalita, oblonga, oboua-
ta, cum acumine, erecto patentia, plana. Stamina. Fi-
lamentum tubus triquetris basi corollae insertis, eaque
longior, apice leuissime trifidus: antheras tres, in-
fimbriatas, biloculares. Pist. Germen obouatum,
infirmum. Stylus triquetris subulatus, longitudine
flamenti; stigma ouato trigonum, trifidum, ere-
ctum. Pericarpium et semina, vt in characterem
DENARI. In corollariis additis, docet se obseruasse,
vnicum florem in S. Bermudiana quouis vice se ex-

pendere, raro duos aut tres, porro florum
que hora XI. matutina flouescuntiam abfolu-
verfus noctam claudi; Corollam potius thori-
lam effe diuifam, quam hexapetalam ob
quoniam laciniis aperte bafi cohaerent, id
de Ixia valere conftat. Addit vltimo loco ex-
nem figuratam, eleganter delineatam. Tab.

P. 371. 79) *Aegria morbo Pliniano laborantis*
tradit. *Cl. Aegria morbo Pliniano laborantis*
Morbos effe febrem (speciem) quam *Plinius*
ben dixit, quem raro occurrentem videri
vult. Cl. Auctor. Virgo quodam, in vrbe
maritima, circa brachiorum iuncturas, circa
digitorum articulos, diftortionem cum notabili
tum elongatione arpeftebatur; fuperioribus
mili affectu circa genus; appetitus profectus
fiatus hypochondria infeftabant, fequebatur
moeror, cor palpitabat per intercostalia, pulfus
debilis et oppreffus; et, adhibitis medicamentis
purgantibus, tum diaphoreticis, malum tempus
aliquot annos durabat; vrina modo alba, modo
nigra, modo craffa et rubicunda apparebat.

P. 424. 85) *De violenta lende ruptura, ex lapfu*
mulcrata per nouem dies fupersis.
Cl. O. WILHELM LUDOV. WILHELM. Rellus
optima gaudens fanitate, ponticulum ligneum
gredi volebat, et cum trabs momento fixa
locum mutaret, lateris finiftri inferiore parte
tam trabs oram fupetruebat, et in terram pro-
bat fyncopticus. Domum reuerfus, lypothymia
dabant, fed, exhibitis aptis medicamentis, nullo
bant, et omnia fymptomata mitiora erant: praeter
quod finiftra faciei pars tumeret, et aeger de dolore
lateris finiftri conquereretur: quapropter necesse fuit

vel alterum in lecto conuertere poterat.
Inquisitione, inuenit Noster, costas quasdam
fractas esse, siue aeger supine in lecto cu-
bullientem aliquem sonum in pectore audiri.
die post accedebant vomitus biliosi, sequente
euntes, et postea suchi simul cum doloribus
aeger porro duabus vicibus yltre libram
sanguinis nigri et coagulati euomebat, nec
alimenta et remedia assumpta, visque dum nono
die moriretur. Aperto cadanere, plurima
fana erant, exceptis intestinis, quae sphace-
labantur, et liene, qui in media parte ita
fixus erat, vt in parte concava paululum tan-
quam cohaereret; colorem habebat subfuscum et in
superficie quasi haemisphaerium constrictus erat. In-
terius abdominis discissus, praeterea effluebant
quantitate ipse sanguinis nigri et putrescentis duo-
decim iere librae.

17) Cl. PETR. SIM. PALLAS *phalaenarum* p. 430.
describit, quarum alterius femina, artibus pro-
prie, quada alius vermiformis, alterius glabra qui-
bus et impennis, attamen pedata est, utriusque vero
habito cum masculis commercio facunda qua parit,
naturae miracula tamque varia detecta sunt a
magis industria, vt vix quidquam, vtrumque
genus, et a generali naturae norma abluens, no-
stro seculo paradoxum videri debeat. Quis enim
tam facile putasset vnaquam phalaenam reperiri, non
modo, cuius rei plura exempla in phalaenarum
classis reperiuntur, sed pedibus, antennis cet. plane
tantum, et lepidopteri cuiusdam oua, vt sphi-
ga, sine coitu cum mare excludi. Species vero
haec, hic descriptae, a Cl. Auctore circa Berolinum
reperitae sunt, minorem tamen alibi quoque in ari-
et filis campisque inueniri monet. Maior spe-
cies

des *Phalaena xylophorus* f. *Phalaena bombyx* depressa nigris, thorace cano villosa, minor Phalaena f. *Phalaena bombyx* tota fusca, foemina dicitur. Larvae in folliculo e gramineis constructo habitant, et egrediae, in vagina latens, quae sine villo maris commercia cunda esse. Cl. Auctor, cuius in observandis rebus naturalibus fides et industria nota sunt perit *).

P. 437. 38) Cl. C. BUCHNER falso creditum phosin summe miraculosam insecti cuiusdam describit. Ex Cl. EDWARDS libro *) ea historia insectorum quorum cadaveribus clausi, cles innascitur spectant excerpta hic traduntur. Anglis mulca vegetans, the vegetable fly dicitur. Sunt tamen non mulcarum sed cicadarum cadaveribus.

P. 442. 89) *Spicilegium circa saponum historiam* pro Cl. IAC. REINOLD. SPIELMANE. In nem saponis inquirens, ostendit, primum saponem ex oleo et cinere consistere; chemia autem varios eum praeparandi modos surrexit. Non est itaque saponem ex alcali et pinguedine compositum, cum vero alcali sit vel fixum, vel volatile, pingue siue vinguinosa, siue odorata, inde quatuor saponum species. Minorem speciem accurate descripsit Cl. MONTI in Comment. Acad. Bonon. Vol. V. p. 333. vid. Comment. nostr. Vol. XVII. p. 536. tamen coitum inter foeminam, in folliculo totum et marem alatum vident, ita ut omnino tota res vltioribus experimentis confirmari debeat. *) vid. eiusdem Gleanings Vol. III. p. 262. tab. 1. Comment. Vol. XIII. p. 123. quibus addi possunt quae Cl. WATSON de hac productione naturalis habet, in Phil. Transact. Vol. LIII. p. 271. Comment. nostr. Vol. XIII. p. 674.

parari posse, facile patet. Ob meliorem compositionem efficiendam pinguedinis, quidam computationem calcem viuam, quam praeparationem No. 1. superfluum, reiecit. Praeterea varia experientia addit, cum alcali vario instituta, quae mutationes saponis, et compositionis differentias clare monstrant. Omnes porro liquores acidos, et alkalios disquisiuit, quatenus plus vel minus contineant saponis; et ultimo loco ostendit, omnes saponum quales ars parat, naturam in animali et vegetabili regio producere; prius probant humores animalium inquilini; posterius resinae, olea odorata, cum re cum Cl. KUCHELBECKER consentit.

80) *De fetu bicipite humano*, Auctore Cl. p. 459. BRUNGSFELD. Observationem hic singularem communicatam legimus, quam Cl. Auctor Tab. VIII. & IX. adiectis illustrare ex icone huius fetus apponitur.

91) *De pede, praegressa gangraena, infra suram* p. 464. *fonti delapso*; Auctore EODEM. Cum varii auctorum exempla gangraenae ac sphaceli ficci seu lenti, ut vocant, rarius occurrentis, referant; et Cl. Auctor occasionem habuerit, talem casum obseruandi, non superfluum duxit, hanc suam obseruationem cum aliorum exemplis comparare, et hic publici iuris facere. Historia morbi haec est: Femina, iunioris aetatis, lauis ac dissoluti animi, media hyeme, quum niues omnia obtegerant, iter, satis longum, pedibus confectum cogebatur. Quo factum est, ut cum minus bene vestita esset, pedum digitos frigore haberet confectos, quos fornaci, more vulgari, admouit, et, incongrue applicatis remediis, sanitati restituere tentauit. Hinc inflammatio, a digitis incipiens, vtrumque pedem inferiorem occupabat, in gangraenam abiens

abiens, quae sensim ad furas vires
 dit; quamquam, rebus sic se habentibus,
 vice mortis proxima esset, nihilo tamen minus
 quod pedibus ultra suscipere non poterat, car-
 et finire tenebatur. In tam misero statu
 fessam venit, et chirurgus tradebatur; qui, cum
 ret, inferiores pedes sphacelo esse corruptos
 graenam tamen non viterius progressam esse
 amputatione pedum cogitabat. Aduocatus N.
 inuenit, pedes aridos, instar mumiae et linguae
 nae, fumo induratae similes; fibulam et tibia-
 tem carne prorsus denudatas, tamen non
 et gangraenae terminum, quo haec persistebat,
 scere poterat; ob limbum carnis superioris,
 dum quidem, sed rutilum et mundum; quod
 vlcere ad sanationem properante, obseruatur. Fuit
 ex partibus carnosissimis demortuis spirans, ingratus
 peculiaris tamen, et quodammodo diuersus ab
 qui alias in sphacelo, corruptis partibus, obseruatur.
 Dissuasit, omnibus perpensis, et imprimis Cl. SHARP
 chirurgi Anglici consilio hac in re fidens, ampu-
 tionem, auctorque erat, vt separationem spon-
 neam partium corruptarum expectaret chirurgus
 simulque fomento, ex herbis amaro aromatico
 aqua calcis viuae, atque spiritu vini parato, cum
 sale et aceto, partem sanam foueret ac defendere.
 Corticem Peruvianum ex mente Cl. SHARP
 cum in hac specie gangraenae parum prodesse
 tendat. Postridie pes dexter sponte delapsus
 infra suram, cum fragore quodam, dum aegra
 lecto se vertere voluit. Paucus sanguis ex
 tibiali effluebat, qui tamen, compressione et ligamento
 statim coercebatur; et aegra de reliquo bene
 bat. Truncus erat aequalis, rotundus, velut
 me amputatus; ossa tibiae et fibulae intra carnes
 tebant, et bene rubebant; et fines eleganter scissis
 compe-

...abantur. Natura, post paucos dies, obduxit
carnosas, tandemque etiam ossa truncata, et
hoc perfecte sanabatur. Pedem sinistram
chirurgus, diuturnae forte curationis per-
petuus, qui sine dubio pari modo delapsus fuisset,
omnia hoc in pede ita, vt in dextro essent. Pe-
dum dextrum icone repraesentauit ita, vt post dela-
psum obseruatus est; Tab. X.

99) *Observatio* ION. CHRIST. DAN. SCHRE. p. 473.

...sistens *sirpium obscurarum aut nouarum illu-*
men Decuriam I. Plantae, quarum amplam
descriptionem hic proponit, sunt: *Antirrhinum molle.*
Asclepias cinerea; Cynoglossum racemosum, et crista-
ta; Trifolium grandiflorum; Arenaria graecolens;
Linum arborescens; Galium iuncum; Salvia cretica;
Helianthus laeuentia.

100) Cl. PHILIPP BERNHARD PETTMAN p. 493

Observatio de fetu in utero, sine cranio et cerebro, vi-
uente et se agitante. Cum fetus hic septimestris
est quem, ex utero soluendum, Noster acceffe-
rit, vere se mouit, et vitae dedit documenta;
concludit Cl. Auctor, in cerebelli portione exi-
gi, et medulla spinali praeparationem spirituum
animalium factam esse.

101) *Singulares quaedam observationes anatomicae* p. 533.

proponit Cl. ION. IACOB HUBER. In cere-
bri pueri trium annorum inuenit tumorem durum,
globulosum, qui colore, duritie et reliquo habitu
opercularum conglobatarum genere cuidam simi-
latus. Septum lucidum in alio obseruauit duplex.
Alia praeterea in cauitate thoracis et abdominis
praeternaturalia inuenit, quae silentio praeterimus.

In appendice ad Tomura tertium continen-
ter alia haec:

p. r.

1) ION. CARL. WILH. MOESEN
etc. *Commentatio de Medicis equestri dignitate*
Spec. 1. *)

p. 91.

2) IULIUS ERNESTUS DE SCHÜTZ-
tio inauguralis de terra miraculosa Saxoniae: an
tites sit? De terra illa miris colorum varietatibus
dente, disputat, quam RICHTERUS Schne-
genfis gemmarum pretiosarum Inspector olim
terrae miraculosae Saxonicae descripsit, locum
natalem huius terrae celans. Docet vero il-
lor ex CL. SCHUTZII suisque propriis obser-
vationibus, eam in prato iudiciali circa Planitium
Zwickauiam, non tamen in stratis, sed in argi-
venis reperiri. Lapis magis est, quam terra.
aqua non diffluit, vel tota liquefcit, aquae
argillosum gustum et odorem tribuit, et illam pingui-
dinofam quasi reddit. In igne, inprimis si leni-
tractatur, indurefcit; cum acidis non effervefcit,
ferri vestigia chemice examinata ostendit. Ne-
thomarga est uti LUDWIGIUS in opere de terra
et post eum VOGELIUS afferuerunt, cum locum
tali et partibus constitutivis differat. Neque
idem docuit, poliendo lapidi serpentino Zoeblic
inferuit. Utuntur vero tornatores dicti lapidis,
pide qui etiam circa Planitium reperitur et
schisti lithantracibus incumbens, ignis sub-
nei vi vsti et indurati sistit. Fibrae metallorum
huius terrae vel lapidis venis reperiundae
diunt, quo maiora frustra ex eo acquiri possint,

*) vid. *Comment. hor.* Vol. XVI. p. 678 seqq. ubi haec
commentatio iam excerpta invenitur.

trahatur, cum in plura fragmenta diuidunt.
tamen maiora reperiri, si profundius disqui-
sita venae, Cl. Auctor suspicatur.

SACHARIAE VOGEL *commentarius de* p. 4.
ciurque origine, incrementis et curatione, se-
leges artis instituenda. Plurima ex his iam
germanico opere *) continentur.

Historia febris malignae, quae in urbe et agro p. 145.
annis 1769. 1770 et 71. epidemice grassata
conscripserit I. O. FRIDER. GRIMM. Erat
malignae indolis, variis ac grauioribus
symptomatibus stipata, ad quae in plurimis accede-
bat petechiae, diarrhoea putrida, aliaque, quae
putridam humorum resolutionem indicarent.

Historia dysenteriae malignae, quae autumnus p. 172.
annis 1770 et 71. ibidem grassata fuit. Auctore
GRIMM.

FRIDER. historia morbillorum Isenaci et p. 185.
agro 1762. maligne grassantium.

JOH. PETR. EBERHARD *animadversiones* p. 203.
legem motus, quod summae virium in corporibus
post conflictum semper sint aequales.

MORBONAE RITTERI *prodromus, syllo-* p. 213.
morborum nonnullorum, qui et de propriis morbis,
et vitiis medicamentorum in eis differere ipsi, af-
fectu ordine sistens, cum quadruplici indice.

9) Sy.

Anatomische chirurgische und medicinische Beobach-
tungen, p. 79. 82. cet. vid. Comment. nostr. Vol. IX.
1778. 1779.
XVIII. Pars II.

P. 349. 9) *Synopsis methodica, stirpium agri*
 consignata a Cl. IOH. FRIDERICO. *Gravissimae*
tae rariores, quas ibi invenit, sunt praecipue
quarum copia insignis est, hae: Salicornia
Veronica scutellata: Cytisus alpinus: Vabrum
tatu: Luserpitium prutenisum, Dianthus
Crataegus Aria, Adonis annua, Dentaria
aliaeque.

P. 365. 10) *Historiam de ischuria vesicali per*
ob prostaticae fungositatem, et abscessum enormem
animadversionibus ad usum praecipuum an
tibus, illustratam, tradit CHRISTOPHORUS
LINARIUS.

P. 397. *Sequuntur nunc: Memoria IOH. FRIDERICI*
KNIPHOFII, IOH. DE GORTER, IOH. DE
WEISMANNI, et IOHANNIS GOTTFRIEDI
GER.

P. 445. *Ultimo denique loco inuenimus: Cl. b.*
STOPH. IACOB. TREW. Apologiam et
*observationis de Cedro Libani *) et Cedro*
*Libani historiae.**)* Quinque genera nobiliora arborum
 in monte Libani crescere, in scriptura sacra reperiuntur,
 quae, ex mente OLAVI CELSII, sunt Abies Libani,
 1) Pinus; 2) Pinus; 3) Lignum pretiosissimum
 Santalum? 4) Tidhap, quod declaratur pro
 significationis obscurissimae; denotat enim
 vlinum, pinum, fagum, Laricem, sapinum
 quinta species Tealichur, quod nomen variis

*) vid. Act. x. C. nov. Tom. I. Obs. Cl. p. 409 seq.
 VIII. IX. Comment. nostr. Vol. VII. p. 147.

**) Quae continet eandem observationem seu
 partem alteram, iisdem verbis ac tabulis in
 mate peculiari a bibliopola excusam; Norimb. 1707.

Hac re commotus in prima iam tracta-
 tionis studuit Cl. Auctor, characteres proprios distin-
 guere cedri, laricis, pini et abietis rubrae et albae;
 et inveniret arborem, in Libano crescentem, diuer-
 sam omnibus reliquis, antea recensitis, nobiliori-
 rem, quia propter et nunc maioris illustrationis cau-
 sas addidit icones. Putat, omnibus rite per-
 fectis, et cum eo Cl. Celsius, hanc cedrum Li-
 bani nil esse nisi pinum vulgarem; cumque in novis
 Goettingensibus recensione, lucubrati-
 onibus Ill. TREWII, Auctoris de veritate huius
 non dubitaret, nunc hoc specimine apologiam
 proposuit Cl. Auctor asserti sui, et Cl. Celsii, et
 veritatem eius argumentis sat firmis demonstrat.

*De angewandte Electricität bey Krankheiten des
 menschlichen Körpers von IOHANN FRIEDE-
 RICH HARTMANN Königlich. Churfürstlich.
 Commissario der Hospitalcasse zu Hannover etc.
 Hannover, 1770. 8. m. K. Set. 304. ohne Vor-
 rede und Inhalt.*

*De electricitate medica Auctore IOH. FRIE-
 DERICO HARTMANN.*

Quamquam Cl. Auctor Noster medicinam non co-
 nstituit, tamen, cum rerum physicarum amicus
 non potuit non, feliciter instituta ac notatu
 digna experimenta cum electricitate medica in cor-
 pore humano ad eius morbos debellandos commu-
 nicare. Assensum celeberrimorum medicorum hac
 re nactus est, et Cl. GESNIUS medicus auli-
 ce Hannoueranus plurimis his experimentis, vti ex
 praefatione intelligitur, interfuit laudatque hoc assi-
 duitatis

ditatis studium, atque diligentiam, quibus a Nostro
haec experimenta sunt facta.

p. 1.

In prima itaque sectione effectus electricitatis in corpore humano omnino considerantur, ubi haec modis ac incommoda eiusdem reconfertur. In primis nimirum perspirationem ac redditum per motum. Sanguinis circulum dum auget ac facit, et tiones omnes, iuuat ea hypochondriacos, hystericos, melancholicos omnesque spissitudine ac coactione humorum libotantes. Sanguis enim hementius proruit & vena aperta electricitate excitata corpori. In paralyti, convulsis ac spasticis motibus, nec non arthriticis insulibus eius cernitur in irritandis nervis eorumque fluida diluendo ac mouendo, atque tono partibus restimulando. Hoc fieri posse ope electricitatis, ex eius subtilitate ac omnium corporum porositate, per quae omnia electrica facile penetrare potest, probatur.

p. 29.

In altera sectione regulae a Nostro, inter electricitatem applicandam traduntur. Electricitas in initio simplex, dein subinde aucta. Vtriusque electricitas vicissim est applicanda corpori, ac inter ea paululum interrumpenda, inprimis ab initio. Ad diocriter fortis electricitas a Nostro fardatur. Quam definiendam opus est electrometro, quod El. Auctor hic describit ac ad inuoluerum. Quae, inter usum electricitatis, aegri debilitas, medicamenta interne sedantia propinanda, et paralyticis oleosa applicanda sunt. Quomodo electricitas subinde augenda, sic ea, aegro restituito, sensim minuenda est. Si diu electricitas utendum est, ea magis magisque successiuè augenda. Si ter quaterue applicata electricitas simplex, quam composita, vtriusque vicissim, effectus vtriusque paulatim est augenda.

electro.

Electro metro tamen non plus, quam 70 gra-
dius, adiecta ligena electrica, monstrante. Alias
vafa subtilissima ad rupturam disponuntur seu
periculum laeditur. Si succussus aegro sint intole-
rabiles, eos mitigare oportet. Nimis aucta aegri-
tudine, per tempus electricitas est intermittenda.
Singula applicata electricitas, vbi singula quinquaginta
succussus electricos praestitit, sufficit, ac si
neque nullus effectus sequitur, tamen cum ea non
continuandum vltius est ob varia damna, tum in cor-
porum oriunda. Alias accedentibus symptomatibus,
haemorrhagia, diarrhoea, vomitu, electricitatis
est differendus. In arthriticis, spasticis ac pa-
ralyticis insultibus composita simplici electricitati,
in capitis affectibus contra simplex compositae est
adponenda. Salm primum simplex, in picem,
ita fortior quodammodo, vt in morbis aurium,
oculorum. Oculis frustra applicata electricitas non tollit
vsum, nec non morbus grauior redditus, sed est
continuanda, vti supra monuimus. Si aeger ad apo-
plexiam aliquam procliuatatem, post apople-
xiam electricitas in auxilium est vocanda. Addit
que hunc in finem Noster obseruationem aegri,
ad apoplexiam dispositi, vbi electricitas nocuit.

De morbis per electricitatem curabilibus agitur p. 45.
In tertia sectione et quarta; atque haec potissi-
mum Nostri aequae ac aliorum obseruationes com-
plectitur et collectionem obseruationum ad electri-
citatis medicae historiam non solum magnam, sed
vtilissimam lectuque dignam in se continet.
Nos vero, breuitate coacti, non possumus
non, quaedam solummodo exempli loco, cum no-
stris Lectoribus communicare. Possimus quidem
de ordine, quo haec tractatio est absoluta, aliquid
monere, nec non de dicendi genere ac nominibus mor-
borum,

borum, quae nobis vaga interdum videntur. Eam autem Cl. Auctor non coluerit medicinam, his admonitionibus superfedere posse arbitramur.

p. 49. Utilitas electricitatis spectatur hic in *stagnatione sanguinis et succorum nutritiorum, non autem nervi.* 1) In obstructione pororum, qui, electricitate aperiuntur, et ad sudorem inuitantur. 2) In obstructionibus intestinorum, quae, succo multo aucto nimis, motum peristalticum impediunt. Electricitate enim simul, cum aliis internis remediis in auxilium vocata, irritantur intestina ac motus peristalticus excitatur. 3) In obstructionibus sanguineis utriusque sexus, haemorrhoidalibus ac hyemicis affectibus. 4) In visus hebetudine, eadem causa profecta.

p. 80. Porro electricitas medica prodesse dicitur hypochondriacis. Paralyfi brachii sinistri laborans fides liberatur non solum ab ea, sed etiam ab hypochondriacis affectibus.

p. 81. Ea rursus utilitatem prodit in variis affectibus sine paralyfi e. c. insomniis, in diuersis febricitantibus, in oedematosis tumoribus, aliisque multis corporis humani affectibus, potissimum a debilitate nervosa natis.

p. 297. Observationibus, quarum numerus est 163, electricitatem medicam illustrantibus, finitis Auctorum nomina, qui de hoc auxilio posteritati scripta reliquerunt et a Nostro hic commemorati sunt, ordine alphabetico Cl. HARTMANN indicat.

new system of midwifry, in four parts; founded on practical observations: the whole illustrated with copper plates. By ROBERT WALLACE JOHNSON M. D. London printed for the Author and sold by D. Wilson and G. Nicol, 1769, 4 mai. 2 Alph. 10. tab. aen. 10.

i. e.

Novum artis obstetriciae systema in quatuor partibus divisum, observationibus practicis superstructum et figuris aeneis illustratum. Auctore CL. R. W. JOHNSON. M. D.

Inter tot egregia artis obstetriciae systemata, quae recentioribus temporibus publicata sunt, splendentium, quod nunc indicamus, opus non ultimum utpote locum. Multas enim easque egregias observationes anatomicas et physiologicas, nec non praestantissimas, a CL. Auctore, qui ipse artem obstetriciam exercet, factas, quibus varias annotationes Cel. HUNTERO fratreque eius CL. sibi communicatas JOHNSONIUS addidit. Desideramus tamen in hoc libro comparisonem eorum, quae hic traduntur, cum iis, quae ab aliis recentioribus Gallis et Germanis scriptoribus proposita fuerunt, necnonque imprimis summam illam negligentiam, qua vocabula plurima latina vel graeca scripta sunt, cum *miscilago, glyster, emenagoga, anticeptica* etc. scriptis, hic occurrant.

Complectitur vero hoc opus, omnem ambitum artis obstetriciae doctrinaeque de morbis gravidarum etque puerperarum et de variis aliis morbis quibus femi-

foemineus sexus obnoxius est. Hinc primo lumbalis spinæ dorsi pars, pelvis ossea, partes molliores in pelvi contentæ, cavitæ pelvis in venter, organa generationis et caput fetus describitur, nec non de catameniis, conceptione et fetus in vtero disputatur. Secundo libro de morbis gravidarum, tertio de partu iisque quæ in partu eius speciebus obseruanda sunt, et quarto de morbis puerperarum et variis aliis vteri morbis agitur.

- p. 5. In anatomica partium descriptione omnia que abdominis in vniuersum, muscoli plicæ, peritonæum, POUPARTII, peritonæum, vena naria et intestinum rectum, tanquam partes vicinæ et cum eo ex parte coniunctæ describuntur. Magnitudinem capitis fetus cum magnitudine turæ pelvis in tribus exemplis comparauit.
- p. 23. Tota vteri rotunda quorum vltimæ fibræ in venter veneris distribuuntur, coitus tempore vterum trahere et tubas FALLOPII excitare.
- p. 28. ouum foecundatum suscipiant. Auctor Cl. putat venter orificia, quæ in cavitatem vteri hiant, sed scribit, et sinus sic dictos vteri ex dilatatis venter oriri confirmat. Catamenia quoque non teriolis, sed ex venarum in vterum patensibus venter profluere, pluribus demonstrare anntitur.
- p. 40. In explicatione negotii generationis disputatur super hac re ab aliis propositæ hypotheserum. Ipse vero Cl. Auctor putat semen non per tubas Fallopianas ex vtero ad ouarium deferri, quo ouum ibi foecundetur, sed maximam partem liquoris, in cavitatem vteri et vaginam coitus tempore delati, ex vtero, partem etiam ex vagina, per venas resorberi et ad ouum in ouario contentum deduci; quo cum deuenit ouum, ei foecundatur.

fundatur i. e. organa eius vitalia ad motum exci-
 -tatur, et vis prolifica embryoni futuro communi-
 -tatur, ouumque nunc a tubis Fallopiianis suscipitur
 -tatur uterum deferitur. Hanc seminis e vagina et
 -tatur resorptionem per venas probat Cl. Auctor ex
 -tatur quod saepius foecundatio facta sit hymene ad-
 -tatur integro. Porro membranam illam quae chorion p. 57.
 -tatur inuestit et quam HUNTERUS *caducam* siue
 -tatur vocat, partim ex eiusdem Cel. HUNTERI,
 -tatur partim ex suis obseruationibus describit. Ea ubi ad
 -tatur placentam accedit in duas laminas diuiditur, qua-
 -tature una placentam exterius obducit, altera vero siue
 -tatur chorion in filamenta vasaque alba abit, quae ipsam
 -tatur placentam intrant, et vel in eam diuiduntur vel
 -tatur chorio inferuntur. In multis ouis abortu reiectis p. 58.
 -tatur Cl. Auctor paruum corpus, magnitudine grani hor-
 -tatur, intra chorion et amnion ad pollicis a funiculi um-
 -tatur bilialis distantiam obseruauit, ex quo vasculum ad
 -tatur umbilicalem funiculi usque protenditur.

Modum insertionis placentae et communicatio-
 -tatur nis eiusdem cum utero sequenti modo ex obseruatio-
 -tatur nibus Cel. HUNTERI describit*); Corpus placen-
 -tatur tae spongiosum est, superficieiue sua spongiosa in-
 -tatur terna superficiei uteri ita adhaeret, ut arteriae ute-
 -tatur rinae cellulosa interstitia placentae sanguinem effun-
 -tatur dat. In easdem vero cellulas etiam venae placen-
 -tatur tae patent, et sanguis ex placenta in illas transit,
 -tatur atque ad cor matris transfertur. Hinc circulatio
 -tatur per cellulas placentae eadem ratione peragitur, qua
 -tatur per corpora penis cauernosa fieri solet. Praeter hanc
 -tatur vero alia quoque circulatio in placenta obseruatur,
 -tatur quae ope arteriarum fetus fit, quae in cellulas et
 -tatur venas communicantes se distribuunt. Venae autem
 -tatur illae sanguinem fetus una cum nouo sanguine per
 -tatur arterias uteri allato ad fetum reducant.

X §

His

*) Confer. quoque III. HALLERI *Elem. Phys.* Tom. VIII.
 p. 220. in addendis.

- p. 66. His expositis, Cl. JOHNSON de variis An-
bus successivas mutationes fetus describit; quibus
suas in variis ovis abortu excussis observationes
dit. Fetuum quoque variorum pondera
embryonisque, aquarum et secundinarum pondera
inter se comparat, ex quibus patet, in initio forma-
tionis fetus aquarum pondus maximam rationem
ad fetus corpusculum habere, cum pondus
decima hebdomate graviditatis ad liquoris
pondus sit uti 1 ad 168 et ad secundinas uti
100; ab hoc vero tempore subito ita decrevit, ut
tertium mensem iam aequalis sit fetus ad liquoris
amni ratio, a quo tempore deinde fetus aquarum
pondus longe superat. Fetus generatio fuit
ex Cl. Auctoris mente fit, et cor inter omnia vlti-
mum primum formatur.
- p. 99. Secunda parte de signis conceptionis et mor-
p. 104. grauidarum Cl. Auctor exponit. Prima sympto-
mata, quae foeminas, quae conceperunt, molestant,
bram generantem appellant. Calculum femininū
vidis molestum (paruae forcipis ope ex utero
protrahere iubet, qua forcipe etiam ad paruos
tus abortiuos, in orificio uteri haerentes, extrahendo
vtitur. Placentae vero in hoc casu relin-
sionem vel naturae relinquit, vel iniectionibus
mouet, vel etiam dicta forcipe, si iam soluta sit,
tantum in orificio retineatur, peragere tentat.
- p. 159. Tertia parte de partu exponit; breuiterque
tis obstetriciae historiam praemittit, et ab *HER-
CRATE* initium facit; varias in primis lites, quae
circa praestantiam partus agripparum et versantur
inter medicos obstetricios actae sunt, sedulo de-
bens. Circa forcipis inuentionem monens
CHAMBERLAINIUM iam chirurgum quendam

WATER Brentfordi habitantem forcipe
 esse, quae cum CHARMANNI et GIFFAR-
 si forcipe conueniret. Mortuus est ille anno hu-
 mani saeculi vicesimo octauo, sed iam ab anno praece-
 dentis saeculi sexagesimo octauo artem obstetriciam
 exercebat.

His praemissis, Cl. Auctor noua quaedam instru- p. 173.
 menta describit, quibus ipse artem obstetriciam
 emendare et augere voluit. Ex his primum est for-
 ceps, quae cum Smelliana conuenit, sed magis in-
 curuata est, cochlearia quoque magis sursum inflexa,
 et in apice obtusiora iuncturaeque incisio profun-
 dus est. Corio vt Smelliana tegitur. Reliqua in-
 strumenta sunt perforatorium, extractoris species,
 seu embryuleus, qui cum extractore LEURETI,
 quem *tire-tête à bascule* vocat satis conuenit, cathé-
 ter, pessarium et forceps illa parua, de qua supe-
 rius exposuimus. Caput fetus, vt plurimum, du-
 rant grauiditate deorsum spectat, et in partu aper- p. 184.
 tum peluis eadem ratione intrat, qua OULDIUS
 describere affert, ita scilicet, vt facies os ilium, vna
 ossa pubis, et altera os sacrum spectet. In ex-
 tractione placentae cautam expectationem commen-
 dat, interim si sponte non sequatur, manuum ope
 eam separat. Compressionem vero abdominis in
 vniuersum ad expulsionem placentae promouendam
 multum commendat. Non placentam solum sed et p. 205.
 fetum, vterum in media parte contracto, quasi incarcerari
 posse vidit. Cum enim in versione, ob haemorrhagiam,
 quam a soluta placenta oriri suspicabatur, praestanda
 manum in vterum intrmitteret, insignis quidem pro-
 fluxus liquoris animi copia, interim in ea cauitate nul-
 lum fetum reperit; aderat tamen in superiore parte
 osificum aliquod, quod ad alteram cauitatem ducebat,
 in qua placenta vna cum fetu latebat. In natibus p. 216.
 praenotat ex consilio Cel. HUNTERI totum nego-
 tium

- tium naturae committit. Putat enim a verformi-
ius periculum non solum matri, sed et praecipue
p. 245. tui imminere. In partu gemellorum ligamentum
neculi versus placentam, quam nonnulli in hac
necessariam esse putant, superfluum esse iudicant
enim neglecta vnicam tantum vnciam sanguinis
p. 277. fluere vidit. In partu difficili, ubi facies versus os
vel pubis vel oblique inter has partes directa fuerit
rarius forcipe usus est Noster, et totum potius
tum naturae vi relinquere mauult. Cochlearia
cipis quoque dum introducit, non altera manu
iter forcipis dirigendum utitur, cum ea nimis
gnum spatium occupet, sed cochlear solum
ducit, ea tantum cautione habita, ut illud quod
fieri potest, capiti infantis applicet, ne orificium
vel vaginae pars laxa prominens inter forcipes
p. 284. caput fetus comprimatur. Cel. HUNTER in
musco suo peluim osseam seruat cuius apertura
meter vnum tantum pollicem aequat. In per-
tione et extractione capitis e quo cerebrum
tum est absoluenda, non statim post perforationem
vncus applicandus est, sed expectandum est, ut
uterus caput comprimat, et reliqua extractio
p. 288. licius peragi queat. Pluribus verbis modum
scribit, quo operator immissa manu peluis ap-
rae ambitum mensurare et ex hac mensura ad
nem, qua feminae auxilium praestandum est,
p. 294. cludere potest. In casu dubio, si periculum
immineat, non signa mortis fetus expectet
p. 301. tricans, sed statim embryulco utatur. In capite
rupto perforationem in cranii basi instituit, et
foramen deinde vncum obtusum (*blunt-hook*)
mittit, quod tutius applicatione vnci incurui
p. 303. liani esse iudicat. In operatione caesarea incisio
oblique inter umbilicum et ilium, sed secundum
neam albam instituatur. Hac enim ratione

ram arteriae hypogastricae evitantur, nec in
operatione ipsa erantur et obseculum

est. Auctor Cl. in operibus suis de his rebus
libere et libenter scribit.

In quarta parte morbi puerperii explicat p. 315.

pluribus remedium formulis, quibus Cl.

utitur, immixtis. Inprimis fusius de diar- p. 323.

agit, signaque quibus, num ea ab alimentis

ingestis, vel a lacte, vel ab obstructa perspira-

one, vel animi affectibus orta sit dignosci potest,

docet. In abscessibus mammarum curandis et p. 336.

cataplasma plane reiecit, et solis cataplasmatibus

utitur. Qua occasione monet cataplasmatum appli-

cationem etiam in ulceribus pedum et vulneribus re-

centibus inprimis post amputationes vtilissimam esse.

Post amputationes tamen vulnus balsamo aliquo vul-

nerio singulas ante cataplasmatum applicationes

ungatur. Lochiorum copiam sollicite definire stu- p. 339.

dat, vir tamen in his aliquid pro certo sumi posse,

experientia docet. In puerperis ex lochiorum sup- p. 350.

pressionis demortuis saepius non vterum, sed infla-

tionem inflammata reperiri, quae inter se et cum

matronae cohaereant, nec non magnam liquidam serosi

et sanguine effusi copiam. Auctor Cl. adesse monet.

Qua tamen in re eum Cl. huius observationibus in li-

bro de puerperarum febribus proxime indicando pro-

batum esse, non sine ratione suspicamus. Febrem p. 366.

criticam reperiri, quae a symptomatice,

et sudore et calido regimine tantum producit,

docet observat. Commendat vero in ea, pro-

pria suffultus experientia lenia diaphoretica, et aci-

de hoc confirmat. Vidit hanc febrem oriri sine

vitio regiminis vel methodi medendi, et frusta

lochiorumque non suppressis, ita ut omnino

exanthemata idiopathica inveniuntur. In p. 424.

utro vteri carcinomatis symptomatibus supposito

optimo

optato cum successu iniectionibus ex malis et
melleo. Adhibuit tamen etiam iniectiones
ex aqua phagadaenica et melle, atque dysentericis
quibus opium addidit, et interne lenia purgatione
non solum aethiopem antimoniamentum dedit.

XII.

*Seltene Wahrnehmung eines an der Zunge seit
vielen Jahren aus dem Munde hervorgehangenen Fleisches
wächses, von neunzehnhundert Loth, welches den
14. und 6. decembris 1769 Jahres bey einer
zwanzigjährigen Soldatentochter glücklich
abgenommen und geheilet worden, nach allen
vorgefallenen Umständen ausführlich beschrieben
und erklärt von D. CHRISTOPH GOTTLIEB
BÜTTNER. bey D. Zeisens Wittwe und
Hartungs Erben Königsberg, 1770. 4. Sel.*

*Rara observatio cuiusdam ad linguam intra
quatuordecim annos ex ore dependentis farscomatis quasi
vinciarum ac dimidiam cum duobus drachmis
quod die 14. novembris et 6. decembris 1769
in filia militis viginti et septem annorum
citer est exstirpatum atque sanatum et
symptomatibus omnibus, hic intercurrentibus
curate descriptum ac explicatum a Cl. Ch.
STORHORO GOTTLIEB BÜTTNER.*

Describitur itaque primum hoc non omni-
nino privatum sarcoma in hac virgine, et tem-
peratissimum longum totidem, latum, sinistrorsum
et dextrorsum duos crassum erat quod pendebat ex ore
maxillam inferiorem. In parte superiore

et durus, in inferiore laetis ac mollis. Aegra po-
tenter masticare, deglutire, respirare et loqui. In
linguae nullum habebat, illa saporem, in ra-
ce contra optimum. Ceterum valida, in isto modo
erat ac quinque annos per totum corpus, post-
quam rite a decimo, septimo aetatis anno fluebant.
Quam autem ea apparuerint, hoc sarcomate in-
creverat (creverat enim a quarto aetatis anno
usque ad vigesimum septimum ac quotidie
augebatur) saepe dolebat illud, nec desinebat
dolere, quam sanguis ex apice illius emanabat;
sed fiebat raro, nec parum. Simulac autem cata-
rrhes proruperant, una vice quotannis huius san-
guinis effluxum e sarcomate experiebatur.

Ad impediendam haemorrhagiam, dum opera-
tur instituebatur, speculo oris cum fructu utebatur
chirurgus qui intra minutam totum hoc sarcoma
excidit. Excirpatione facta, haemor-
rhagia quidem sequebatur, quae tamen, remediis
adhibitis, iterum cessabat. Lingua rursus, quae
dolebat, ac febris, quae accedebat, non diu du-
rant.

Methodus sanandi ac symptomata, operatione
peracta, occurrentia accurate observata, et in diario,
quod quoque hic a Nostro, communicatur, colle-
ctae sunt. Nihil autem notatu dignum, durante hac
sanatione, evenit.

Die 6 decembris relicta pars sarcomatis quoque
scilicet cum successu excirpabatur quae sex drachmas
ponderabat. Ponderus itaque totius tumoris qua-
tuor unciae ac dimidia. Haemorrhagia subse-
quuta iterum subinde sedabatur. Atque ita aegra
intra duos menses sanitati prorsus est restituta et vo-
cem claram, attamen quodammodo parumper im-
peditam, habet.

- P. 21. Tum linguam Noster anatomico atque physiologicè considerat, dein pathologico, atque medicis illustrat. Ex quibus probat, largioris etiam nutritionem linguam prolongare sine tumore, inflammatione et oedemate, et e contra contrario cocochymiam, ulcera, carcinomata, necesse posse etc. Inde et evenisse arbitratur, ut hoc sarcoma virginis, quae per tres annos laboravit pariter, ac alio nutrimento, largissime est curata. Ac quoniam enim suctione linguam saepe vacuare oportuerat, largior affluxus succi nutritivi ad partem est auctus, quæ ob fibras eas musculares laxiores eo maiorem laxitatem acquisivit, et hoc sarcoma, cuius initia erant parvae vesiculae, deflorescebant et efflorescebant, ortum esse putat.
- P. 41. Quoniam a largo humorum affluxu huius generis ortum deriuat, quaerit quoque Noster, non potuisset illius incremento officii applicatione, sed dinum aut crebris ac profundis scarificationibus. At met autem partim de periculo huius methodi, partim de incertitudine illius. Credit enim hoc superfluos humores quidem posse euacuari, tamen affluxum quoque augeri. Quapropter accusat eos, qui auxilium denegarunt huic aegri, infanti aetate hancque operationem defendit.
- P. 46. Atque ita, vtilitate linguae morali ac physice illustrata, finit Noster hanc observationem.

XIII.

Nova physico medica.

Non diu ante repetimus denuo propositam
quaestionem, de incommodis ex abusu vnguen-
torum et emplastrorum in vulneribus etc. *) a regia
Academia *Parisiensi*, quae ab ea ad
annum dilata est, cum duplo praemio. Iam
legimus relatum, monetam auream quingenta-
rum librarum Gallicarum, ac argenteam centum ar-
gentorum praemium esse huius quaestionis.

Praemium aemulationis quingentarum librarum
Gallicarum Cl. FAVIER chirurgiae studiosus in noso-
comio regio emeritorum, et quinque monetas aureas
centum librarum Gallicarum Cl. BATTAL chirurgus
primarius regius, Cl. LECLERC, Cl. BOUCHER, Cl.
VOLLESSOT et Cl. COLON acceperunt.

Quatuor monetae aureae, quarum singula cen-
tum librarum Gallicarum pretio est, a Cl. HOU-
VERSI huius academiae direttore, fundatae, quae
inter viginti quatuor, qui praemium ambiant, qua-
tuor optimis tribuuntur, datae sunt Cll. viris IO-
ANNI FRANCISCO GUELBERT ROUSTAG-
NAC, CAROLO FRANCISCO COLETTE, HEN-
RICO LEMAIRE atque per sortem inter IOAN-
NEM IACOBUM COINDRE, RAIMOND GIG-
NAC et BARTHOLOMAEUM GIGNOUX ultimo.

Quatuor monetae de *l'accessit* ab eodem fun-
datae, tributae sunt Cll. viris PETRO VERDIER,
IOANNI BAPTISTAE GAUCHEZ, IOANNI
BAPTISTAE COUPPEAU, et PETRO MARCO
GISELIS.

Pre-

*) vid. Comment. nostr. Vol. XVII. p. 161.

Problematum, a societate regia scientiarum Hel-
nienſi ad annum 1773 propoſitorum, phyſicum com-
municare iuuat. Cum, docente experientia, neque
dula, ex pluribus virgis metallicis compoſita, in
logiis aſtronomiſis, neque artificia correctionis, in hor-
giis nauticis hucusque adhibita, ſuffecerint, quod
aequalis illorum motus ab influxu caloris, frigoris
turbatus fuerit, conuenientius huic intentioni
experientia probatum deſideratur.

Commentarii ante finem ſeptembris 1773
HELMSTIERNAE Potentiſſimo Danorum regi
conſiliis ſanctioribus, et ſocietati ab episto-
impensis, ſunt tradendi. Quae porro, partim
conſcribendis, partim in iis mittendis, viros
tos, quibus hanc rem perſequi placebit, obſer-
oporteret, ſupra *) iam a nobis ſunt enarrata.

Quibus morbis eſſent incolae noſtrae patriae con-
ali ſua conditione obnoxii? et quomodo ii ar-
rari poſſent? nuper **) a ſocietate Harlemſi ſci-
rum quaeritum eſt. Huius vero quaeritionis
rationes, in conuentu ſolemni, die 21. maii 1773
celebrato, a ſocietate perquiſitae, cum illi non
fecerint, conſtituit ea, eandem denuo viris erudi-
tis tradere, atque eius explanationem exſpectare
eunte 1774 anno.

Inſimul ad eundem annum nouum addit proble-
ma, quod eo redit: quatenam arbores, plantarum et
realium genera, radices, legumina et herbae, hucusque
in Belgio nondum cultae cum fructu induci poſſint,
quatenam porro inter ea, quibus adhuc deſtituta eſt haec re-
gio, ſeu ex iis, quae iam hic naſcuntur, climatis et ſol-
ratione habita, ad nutriendum homines ac bruta con-
queant?

*) vid. comment. noſtr. Vol. XVI. p. 546.

**) ib. p. 161.

Commentarii Cl. viro VAN DER AA, qui so-
luti ab epistolis est, solutis impensis, aliisque legi-
observatis, quarum tamen iam supra mentio-
fecimus*), sunt mittendi.

Numos a Gallo quodam regiae Academiae scien-
ac literarum elegantiorum *Berolinensi* missos
ad praemia iis tribuenda, qui ad propositas, ab
questiones, ex iudicio Academiae, recte respon-
siones, nuper**) retulimus.

Iam vero accepimus, primae quaestionis,
in *differentia apoplexiae****) cerneretur, expli-
cationes non satisfacisse Academiae; alterius autem
quaestionis eam elaborationem placuisse, quae a Cl.
JOSEPHO LEOPOLDO FRISCH cum academia
communicata est, eamque huic praemium addixisse.
Altera haec quaestio ita comparata erat: *scire inter-
dum causas illius differentiae, quae in diuersis ani-
malium generibus inter marem et feminam, ac potissi-
mum quidem pilorum et pennarum in quadrupedibus et
avis habita ratione, cernitur.*

Eadem Academia ad praemium anni 1773 hanc
quaestionem proposuit:

*Quomodo arsenicum in plurimis mineris inuenitur,
vel potius in omnibus metallis et semitallis admodum co-
piose, cuius abundantia non tam noxia, quam qualitas
est apprehenditur? Quaeritur porro: quemnam prae-
dicatione natura, in collocando arsenico in mineras habuerit
formam? si hic in quibusdam per experimenta, iam insti-
tuta vel instituenda, potest demonstrari, quomodo et
quorsum inseruit, vel ad formanda metalla, vel ad eadem
componenda, vel denique ad producendas in iisdem alias
necessarias et utiles mutationes? (Comme l'arsenic se*

Z 2

trouve

*) v. l. c.

**) Comment. nostr. Vol. XVI, p. 796.

***) vid. ib.

trouve dans les mines de la plus part, pour ne pas dire des tous les métaux et semimétaux en grand abondance, et que malgré cette abondance, il n'est encore si connu que par les qualités nuisibles: On demande, est le véritable but au quel la nature semble avoir dirigé l'arsenic dans les mines? et si l'on peut en partie démontrer, par des expériences faites ou à faire, comment et jusqu'à quel point il sert, soit à la purification, ou à produire en eux d'autres éléments nécessaires et utiles.)

Praemium monetae aureae quinquaginta annorum aureorum distribuetur die 31 maii. Reliquas in mittendis pariter ac scribendis commentariis cautiones omittimus, et Lectores amandamus ad ea, quae de his in superioribus a nobis sunt narrata *).

Societas naturae indagatorum *Gedonensis* quae *Stionis de nitro murario* **) quae spectabatur in investiganda nitri murarii causa, utrum illa in lapide, seu calce, seu utroque simul, an in aliis possit, et quatenam sint optima remedia, quibus id pariter muro exstructio abigi, pariter ab exstruendo arcibus possit? praemium adiudicavit ERNESTO ADAMOTTHERO verbi diuini ministro in Rositz circa Altonburgum.

Alterius autem quaestionis, quae attinet ad aquam per urbem ductam, ac aquam puram vehementer supra a nobis relatum est ***), elaborationes societatis expectationi non responderunt ideoque praemio non dignae ab Ea sunt iudicatae.

Acade

*) vid. Comment. nostr. Vol. XV. p. 547.

**) ibid. Vol. XVI. p. 163.

***) v. ib.

Academia regia scientiarum, inscriptionum et elegantiorum literarum *Tolosana* Cl. PETRO CAM-
 PRO, auctori elaborationis, ex iudicio Academiae,
 optimae, quae quaestioni ab Academia aliquoties
 propositae*), respondet, *ut determinetur utilitas ac
 optima methodus inoculationis variolarum*, tribuit
 premium.

Rex magnae Britanniae in emolumentum artium
 et scientiarum novum ordinem, qui ordo mineruae
 nominabitur, constitutus dicitur. Cuius Rex ipse
 esse vult princeps, variosque in iure, medicina, ar-
 tibus elegantioribus claros viros dignos iudicaturus,
 qui in eum recipiantur. Numerus erit 24 equitum.
 Ordinis signum erit stella, cum novem aculeis ar-
 gento pictis, in cuius media parte icon Mineruae
 deprehenditur. Hoc signo, lentisco tunicae ad-
 fixo, incedent cum dicto: *omnia posthabita
 scientiae*.

Zellae die 13 maii 1772 Excellentissimus atque
 Experientissimus IOANNES ANDREAS MUR-
 RAY medicinae doctor ac Professor ordinarius in
 academia Gottingensi, variis scriptis clarus, regiae oe-
 conomicae societatis, ibi florentis sodalis est
 lectus.

BENIAMIN FRANKLIN**) Ill. VAN SWIE-
 REN mortuo***), academiae regiae scientiarum *Pa-
 risiensis* socius est electus.

Experientissimus CHRISTIANUS FRIEDE-
 RICUS KADELBACH in academia Lipsiensi gra-
 tiosus

Z 3

*) v. comm. nostr. Vol. XVI. p. 707 et Vol. XVII. p. 714.

**) v. Comment. nostr. Vol. XV. p. 551.

***) comment. nostr. Vol. hoc. p. 159.

tiosi medicorum ordinis assessor factus est die
1 septembris 1772.

Warsouiae Praeclarissimus atque Experientissimus IOANNES CHRISTIANUS MÜLLERUS Lipsiae natus, ibidemque, studio medico cum laude atque assensu absoluto, summisque in arte medica honoribus obtentis, medicus factus in aula Serenissimi principis CZARTORSKI supremi magni ducatus Lithuaniae cancellarii, die 29 morbiguaris et diuturni cum somni omni defectu, qui erat 20 octobris 1770, nimis praematuram mortem subiit. Cuius memoriam, ob liberalitatem summi stipendium scilicet quinquaginta imperialium, quatuor annis medicinae studiosis in Academia Lipsiensi legatum, posteritati commendavit in programmata de medicinae studio non praecipitando *) CHRISTIANUS GOTTLIEB LUDWIG ordinis medici Lipsiensis Decanus.

Die 2 septembris 1772. *Lipsiae* Excellentissimus atque Amplissimus GEORGIUS GOTTLIEB HEBOLD Professor physices ordinarius quinquagesimo octavo aetatis anno vitam cum morte commutavit.

Bromfeldii die 29 maii 1772. desinit vivere ALEXANDER BLAKRIE pharmacopola, qui super utilissimum opus **) de remediis, calculos solventibus, vulgavit; ac Cl. CHITTIKI remedium contra calculos detexit, illudque, dum calculosis affectibus laboraret, usu comprobavit.

*) quod prodiiit Lipsiae, 1772. 4.

**) quod prodiiit hoc titulo: A disquisition on medicines that dissolve the stone where D. CHITTIK's secret is consider'd and discover'd. By ALEXAND. BLAKRIE. Lond. 1771. 8.

Regia auctoritate in Dania ante breue tempus
 edictum diuulgatum est, quo omnes hortantur, mer-
 ce vel alio quocumque modo suffocatis praesentif-
 erant auxilia remediaque afferre. Qui remedia, quibus
 vitam reuocentur, communicaturus est, praemium
 quinque numorum aureorum expectare potest.

Carolsruhae die 14 augusti 1772 modus, ab eru-
 do quodam viro communicatus, quo periculum in-
 tempestatibus a toto quodam loco sine ma-
 gnis impensis posset auerti, ac hebdomadario, quod
 eidem editur, insertus est. Nititur hic nouis ma-
 teriae electricae inuentis, nouis regulis, atque no-
 ta dignum iudicatur.

Catenam nimirum, ex filis ferreis confectam, in
 urbe quadam ab apice turris vnius ad alterius turris
 apicem ducendam, eiusque extremitatibus filum seri-
 eum, tres vlnas longum, bene obtectum, ne, in-
 grediente pluuiā, apices turrium cum catena coniun-
 gantur, apponendum esse vt illo catena ad apices
 turrium firmetur. Vt autem ex hac catena, appro-
 pinquante tempestate, materia electrica plena, ea-
 dem ipsa eo melius queat deriuari, catenae huic in
 spatio quodam libero, super quod catena ducta est,
 globulus magnus bellicus, ex ferro paratus, vel ali-
 quod corpus ferreum apponatur ideoque catena pa-
 rum subtrahatur, ita tamen, vt decem vel duodecim
 pedum supra altissima aedificiorum tecta emineat.

Sub hoc globulo bellico pyramidem, obelisci
 ad instar, exstruendam, cuius apici globulum alium
 ferreum, ab altero globulo tres vel quatuor digitos
 distantem superimponendum esse. Apparatu enim sic
 comparato, omnem materiam electricam tempesta-
 tum versus globum pyramidis ruere, fulguraque in-
 de non noxia effluere videbunt observatores. Acce-

dit et hoc, quod obseruatoribus, tempore ^{sereno} nocturno, iucundissimum appareat spectaculum.

III. WALSH adfessor iudicii superioris Angliæ Ruppellam profectus, cum torpedine, cuius atque quilibet rigidus fit, experimenta instituit, atque intellexit, piscem hunc, cuius vim REAUMURIUS ex actione duorum musculorum subcutaneorum deducebat, eodem modo, vt gymnotus electricus LINNAEI, singulari et admodum forti virtute electrica esse praeditum, quam electrometro estimatus; et cum vi omnium corporum electrica contempnit.

Nouem homines pedibus filum orichalcum tangere, quorum quilibet manus in vas, aqua plenum, locaret, curauit. Piscem dein, in vase quodam natantem, cum extremo huius fili tetigit, ubi singulus confestim talem admodum fortem fuscum electricum sensit, qualem ex lagena Lugdunensi experimur. Nec non alia porro experimenta cum hoc pisce instituit, physicorum attentione haud indigna.

Collectionis egregiae instrumentorum, ad experimenta microscopica instituenda, simul cum camera obscura, ad varium vsum adaptata, ex gratiae benevolentia Regis magnae Britanniae academiae Göttingensi donatorum, epitomen cum Lectoribus communicare, nec ingratum iis, nec alienum a nostro instituto videtur.

Primo microscopium, ex quatuor lentibus ocularibus et septem obiecticis, quarum duae semper vnā constituunt, compositum. Quod porro constat sex specillis argenteis concavis, in cuius singulo centro microscopium deprehenditur. Tubi ipsius, qui vitra haec continet, axis vero verticalis positus est, ita tamen, vt, mediante rota denticulata,

tubus

tubus superficiem verticalem accipiat, qua axis ver-
sus omnes horizontis plagas dirigitur. Tubo sepo-
sito, vitroque obiectioni applicato, simplex micro-
scopium cernitur. Adsunt postea tria vitra foco
breuissimo, vt ita tota machina sedecim microscopis
constet.

Secundo ad examinanda obiecta singula minora
lenticula quadrata cum reticula prostat, cui rana vel
piscis applicari potest.

Tertio micrometer artificiosissime compositus.

Quarto microscopium solare cum iusto eius ap-
paratu.

Quinto camera obscura, abbreviatae pyramidis
ad instar. Microscopium exinde solare existit tum,
cum ea in situm erectum posita sit. Inuolucra len-
tum cum maxima parte totius apparatus orichalco
constant. Reliqua illius pars ex ligno *mahagony* cum
cistis, quae eum continent, atque in cameram ob-
scuram intrudi possunt, est formata.

Experientissimus THOMAS OKES, qui nuper
dissertationes, in publicis scholis Cantabrigiae habi-
tas, vnam: praxi medicinae non est apprimè neces-
saria scientia anatomica, alteram: fetuum deformi-
tates non oriuntur ab imaginatione praegnantis, vul-
gauit *) circa finem earum versionem HIPPO-
CRATIS pure latinum, additis notis ac com-
mentationibus, promittit, cum Lindeniana HIPPO-
CRATIS editio latina puritate destituta, minusque
accurata sit ac FOESIUS huc et illuc graeca verba
plane omiserit, exemplum insimulque huius ver-
sionis addit.

Z 5

Nuper

*) quae anglico idiomate prodierunt hoc titulo: Two
dissertations I. the knowdlege of anatomy is not prin-
cipally necessary to the praftice of medicine II. The
deformities of the foetus do not arise from the ima-
gination of the mother. Cambridge, 8.

Nuper relatum legimus, Cl. PALLAS, qui hoc communi-
 cauit cum Academia scientiarum *Petro-
 litana*, reperisse caput cum pede anteriore et pos-
 teriore rhinocerotis mediocris, integumentis et mus-
 culis adhuc conseruatis circa urbem *Irkutsk* in Siberia
 arena obtectum. Ac deriuat hoc phaenomenon, et
 originem reliquorum ossium magnorum animalium,
 in Siberia effossorum, Cl. PALLAS ex terrae
 mutationibus antiquissimis ac nobis plane occultis,
 quibus cadauer hoc ex patria sua meridionali in re-
 giones has boreales deductum, et in terra hac, gelu
 fere semper constricta per multa tot secula immota-
 tum et incorruptum seruatum est. Insimulque
 promittit Cl. PALLAS, hyeme instante reli-
 quas has cum earum descriptione ac detectione,
 tanquam additamentum ad *commentarios de reliquiis
 animalium peregrinorum in Siberia detectorum* Aca-
 demiae traditurum esse.

Scholae veterinariae, nuper sumtibus publicis
Hafniae fundatae, et a nobis iam indicatae *) pra-
 erit Cl. D. ABILGAARD, qui et institutiones pu-
 blicas eiusdem artis instituet.

Bernae 1772 ab iis, qui sanitati a consiliis sunt,
 edictum trium plagularum publici iuris est factum,
 quod omnes eas in se continet cautiones, quae hanc
 rempublicam per tot annos a lue bouina custodire
 runt, etiamsi in vicinis locis grassaretur, nec raro
 fines transgrediretur

Neque praeseruatiue, neque curatiue ulterius
 agitur, simulac signa infectionis in pecoribus appa-
 reant; sed stabula, quibus infecta morantur ar-
 menta, clauduntur: ea, quae pereunt, aperiuntur,
 ac, quae praeterea huic stabulo infecto infunt, occi-
 duntur.

*) vid. Comment. nostr. Vol. XVII. p. 353.

dantur. Quod si vero fiat, vt trucidentur, benignitas principis succurrit possessorum iacturae, eamque subleuat. Reliqua nobis, breuitate coactis, sunt mittenda.

XIV.

Index scriptorum physico medicorum, quae anno 1770. prodierunt.

Catalogue hebdomadaire: ou liste alphabétique des livres tant nationaux, qu'étrangers des arrêts, du conseil et des parlemens, déclarations et édits du Roi, extraits du conseil et des registres de parlemens, lettres patentes du Roi, ordonnances, sentences etc. cartes géographiques, musicales et estampes, qui sont mis en vente chaque semaine avec l'indication des Auteurs, du nombre et du formât, des volumes et les adresses des libraires et autres, qui les vendent. Année 1770. à Paris, 8.

Philosophical transactions, giving some account of the present undertakings, studies and labours of the ingenious in many considerable parts of the world. Vol. LIX. for the year 1769. Lond. 4. c. tab. aen.

Histoire de l'académie royale des sciences année 1767. avec les mémoires de mathématiques et de physiques pour la même année. Tirés de registres de cette académie. à Paris, 4. c. t. aen.

Mémoires sur différentes parties des sciences et arts Tom. II. et III. ib. 4 mai. c. fig.

Verhandelingen uitgegeeven door de Hollandsche maatschappye der weetenenschappen te Haarlem XII. deel. Te Haarlem, 8. c. tab. aen.

Köngl.

Köngl. Vetenskaps academiens handlingar för år 1770. Vol. XXXI. Stockh. 8. c. tab. aen.

Der Königlich Schwedischen Academie der Wissenschaften. Abhandlungen aus der Naturlehre, Haushaltung, der Mechanick auf das Jahr 1770. Aus dem Schwedischen übersetzt von ABRAH. GOTTHELF KAESTNER, 3ter Band. Hamburg und Leipzig, 8. m. K.

Noui commentarii Academiae scientiarum Imperialis Petropolitanae Tom. XIV. Pars prior continens classem mathematicam, physico mathematicam et physicam. Pars secunda continens classem astronomicam. Petropol. 4. c. f.

Auserlesene medicinische, chirurgische, anatomische chymische und botanische Abhandlungen der Römisch Kayserlichen Academie der Naturforscher, 19 Theil. Aus dem Lateinischen übersetzt. Nürnberg. 4. m. K.

Noua acta physico medica academiae caesareae Leopoldino Carolinae naturae curiosorum, exhibentia ephemerides, siue observationes, historias, et experimenta a celeberrimis Germaniae et eorum regionum viris habita et communicata, singulari studio collecta Tomus IVtus. Accedunt appendix et tabulae aeneae. ib. 4.

Der Königlich Norwegischen Gesellschaft der Wissenschaften Schriften. Aus dem Dänischen übersetzt. Vierter Theil. Kopenh. u. Leipz. m. K.

Historia et commendationes academiae electorali scientiarum et elegantiorum literarum Theodoro Palatinae Volumen IIIdum. Manhem. 4.

Beytrag zur Sittenlehre, Oeconomie, Arzneymissenschaft, Naturlehre und Geschichte in ihrem allgemeinen Umfange aus den westlichen Gegenden Deutschlands. Erstes Stück. ib. 8.

Histoire de l'académie royale des sciences et de belles lettres de Berlin. Année 1768. avec les mémoires

mémoires pour la même année. à Berlin,
4 mai.

*Berlinische Sammlungen zur Beförderung der Arzney-
wissenschaft, der Naturgeschichte, der Haushal-
tungskunst, Cameralwissenschaft und der dahin ein-
schlagenden Litteratur. Zweyter Band. Berlin,
8. m. K.*

*Novi commentarii societatis regiae scientiarum Got-
tingensis Tom. I. ad annos 1769 et 1770. Got-
ting. 4.*

*Stralsundisches Magazin oder Sammlungen auserlese-
ner Neuigkeiten zur Aufnahme der Naturlehre,
Arzneywissenschaft und Haushaltungskunst. Sech-
stes Stück. Berlin und Stralsund, 8 mai.*

*Schwedisches Magazin oder gesammlete Schriften der
größten Gelehrten in Schweden für die Liebhaber
der Arzneywissenschaft, der Naturgeschichte, Che-
mie und Oeconomie. Aus dem Schwedischen über-
setzt von IOHANN CARL WEBER. Zweyter
Band. Kopenhagen, 8. m. K.*

*Sammlung von Beobachtungen aus der Arzneygelahr-
heit und Naturkunde. Zweyter Band. Nördlin-
gen, 8. (Auctore IOH. AUG. PHIL. GES-
NER.)*

*Ephemerides du citoyen. Vol. VII-X. à Paris, 12.
Der Hausvaters fünften Theils erstes und zweytes Stück.
Hannover, 8.*

*Abhandlungen und Erfahrungen der Fränkisch phyfi-
calischen oekonomischen Bienengesellschaft auf das
Jahr 1770. Nürnberg, 8.*

*Physicalisch oekonomische Auszüge aus den neuesten
und besten Schriften, die zur Naturlehre, Haushal-
tungskunst, Policy-Cameral- auch andern damit
verwandten Wissenschaften gehören. Zehnten Ban-
des drittes und viertes Stück, nebst vollständigen Re-
gister über alle zehn Bände. Stuttgart, 8.*

*Neue Beyträge zu der Cameral-Haushaltungswissen-
schaft*

Schaft von einer Societät in Thüringen. Siebentes und achttes Stück. Jena, 8.

Der Bienenstock. Eine oeconomische Wochenschrift. Zweyter Theil. Danzig, 8.

Grundsätze der verbesserten Landwirthschaft in Absicht der allgemeinen Fütterung, Verbesserung der Viehzucht, des Anbaues nützlicher Futterkräuter, und der Verwandlung der Gemeinweiden in Privatgüter u. s. w. durch die zuverlässigsten Zeugnisse und Erfahrungen der gründlichsten Männer bestätigt. Chur und Lindau, 8.

Allgemeine Gründe der oeconomischen Wissenschaften, vornehmlich des Ackerbaues, der Handlung und des Cameralwesens. Aus dem Französischen. Nürnberg, 8. Vol. 3.

Mémoires et observations recueillies par la société économique de Berne. Partie I - IV. pour l'année 1770. à Berne, 8.

Bemerkungen der physikalischen, und oeconomischen Bienengesellschaft zu Lautern, vom Jahre 1769. Mannheim, 8.

Neu abgefaßte und allgemeine Haus - Land - und Wirthschaftsregeln. Nürnberg, 8 mai. (f. ann.)

Zur Aufnahme der Landwirthschaft. Zweyte und verbesserte Auflage. Rostock, 4 mai. (Auctore FRIED. DE VEGESAK.)

Rural oeconomy or essay on the practical part of Husbandry. By the author of the Farmers Letters. Lond. 8.

Journal oeconomique 1769. à Paris, 8. (Prodit hic liber 1770. licet in titulo 1769. legatur.)

Lehrbegriff sämtlicher oeconomischer und Cameralwissenschaften, des zweyten Bandes erster Theil. (Auctore DE PFIEFFER.)

Dictionnaire domestique portatif, contenant toutes

les connoissances relatives à l'oeconomie domestique et rurale; ou l'on détaille les différentes branches de l'agriculture, la manière de soigner les chevaux, celle de nourrir et de conserver toutes sortes de bestiaux, celle d'élever les abeilles, le vers à soie, et dans lequel on trouve les instructions nécessaires sur la chasse, la pêche, les arts, le commerce, la procédure, l'office, la cuisine etc. Ouvrage également utile à ceux, qui vivent de leurs rentes, ou qui ont des terres, comme aux fermiers, aux jardiniers, aux commerçans et aux artistes. à Paris, 8. Vol. 3.

Encyclopedie oeconomique ou systeme général d'oeconomie rustique. Tom. X. Yverdon, 12.

The Farmer's guide in hiring and stocking farms containing an examination of many subjects of great importance both to the common husbandman in hiring a farm; and to a gentleman on taking the whole or part of his estate into his own hands. In two Volumes. By the Author of the Farmer's letters. Lond. 8.

Traité politique et oeconomique des communes, ou observations sur l'agriculture, sur l'origine, la destination et l'état actuel de biens communs; sur les moyens d'en tirer les secours le plus puissans et les plus durables pour les communautés qui les possèdent et pour l'état 1770. Vol. I. à Paris, 8.

A course of experimental agriculture. Vol. I et II. London, 4. (Auctore ARTHUR YOUNG.)

Georgical essays: in which the food of plants is particularly considered, several new composts recommended and other important articles of Husbandry.

Husbandry explained upon the principles of vegetation. ib. 8.

Anleitung für die Landleute in Ansehung auf die Anwendung des Düngers nach Verschiedenheit der Gether, des Erdreichs und der Gewächse von der naturforschenden Gesellschaft in Zürich. Zürich, 8.

Preischrift über die von der Ackerbaugesellschaft in Steyermark für das Jahr 1768 aufgegebenen Fragen: Soll man in Steyermark sich auf die Schaafzucht ernstlicher legen etc. Wien, 8. (ANTON EDER VON SCHAEFERSFELD Hofrichter zu Gieß.)

Von der Erkenntniß und Anwendung der verschiednen Erdarten zur Verbesserung des Ackerbau. Leipzig, 4.

The expediency of free exportation of corn at all time Lond. 8. (Auctor est ARTHUR YOUNG.)

Die Kunst ohne Mißwachs theure Zeiten zu machen nebst den bewährtesten Mitteln darwider. Frankfurt und Leipz. 8. s. a.

Wirthschaftscalender für Hauswirthe und Wirthien der BauerGeschäfte auf dem Geeslande. Hamb. Ratzeb. 8.

Allgemeiner oekonomischer Landwirthschaftscalender auf das Jahr 1770. Das ist: Unterricht für den Land- und Bauersmann, besonders in Schwaben worinnen alles dasjenige zu finden, was derselbe in allen vier Jahreszeiten in Acht zu nehmen hat. Alles nach den besten Erfahrungen zusammengetragen. Stuttgart. 4.

Lejardinier prévoyant Almanach pour l'année 1770. Vol. I. ib. 12.

Della vera influenza degli astri nelli stagioni e mutazioni di tempo, saggio meteorologico fondato sopra lunghe osservazioni. In Padua, 4. (Autore JOSEPHO TOALDO.)

Neue physikalische Belustigungen. Erste und zweyte Abtheilung. Prag, 8. m. K.

Natürliche und bürgerliche Geschichte von Californien, zweyter und dritter Theil. Lemgo, 4.

Cours d'histoire naturelle ou tableau de la nature, considérés dans l'homme, les quadrupèdes, les oiseaux, les poissons, les insectes etc. Ouvrage propre à inspirer au gens du monde le désir de connoître les merveilles de la nature. à Paris, 12. Vol. 7.

La nature considérée sous ses différens aspects: ou lettres sur les animaux, les végétaux et les minéraux; contenant des observations intéressantes sur l'histoire naturelle, les mœurs, et le caractère des animaux, sur la mineralogie, la botanique etc. et un détail de leurs différens usages dans l'économie domestique et rurale. Ouvrage périodique en 40. Cahiers de trois feuilles d'impression par an; il en paroitra un tous les dix jours régulièrement et un de supplément tous les trois mois. ib.

Manuel du naturaliste. Ouvrage utile aux voyageurs et à ceux qui visitent les cabinets d'histoire naturelle et de curiosités; dédié à Mr. DE BUFFON de l'académie Francoise. ib. 12. Vol. I.

Histoire naturelle générale et particulière avec la description du Cabinet du Roi Tom. XVI. Histoire naturelle des oiseaux Tom. I. ib. 4. c. f. (L'abbé CL. BUFFON.)

Histoire naturelle générale et particulière. Nouvelle édition Tom. XI. XIII. ib. 12. cum fig. (M. LAFONT LEBLANC.)

Vol. XVIII. Pars II. Aa Ritzler

*Kurzer Entwurf der Königl. Naturalienkammer
zu Dresden, nebst den Grundrissen von den sogenan-
ten Zwinger und der darinnen befindlichen Mineralien-
galerien und Curiositätencabineten.* Dresden,
fol.

The natural history of birds. Lond. 8.

Traité général des pêches et histoire de poissons
quelles fournissent. Seconde section. 1761.
fol. (Auteurs CL. DU HAMEL.)

Florae Danicae iconum fasciculus novus
CCCCCLXXX-DXL. vivis coloribus pictis (germa-
nica et latine.) Hafn. fol.

Index regni vegetabilis, qui continet plantas
quae habentur in Linneani systematis editione
vissima duodecima. Vindob. Austr. 40.

*Versuch einer deutschen Nomenclatur der Linné'schen
Gattungen zur Uebersetzung der generum plan-
tarum LINNÆI.* Erfurth, f. a. (Auteurs CL. MAR-
TIN.)

Observations on modern Gardening illustrated by
descriptions. The second edition. Lond. 8.

Traité des bois. Tom. second. à Paris, 40.

Oenologie ou discours sur la meilleure méthode de
cultiver la vigne. à Dijon, 8. (Auteurs CL. MAR-
TIN.)

*Reperimus quoque fortè eundem librum in
scriptum:*

Oenologie ou discours sur la meilleure méthode de
faire le vin et de cultiver la vigne par l'auteur
du traité de la mouture oeconomique. B. 40.

Moyen sûr et facile pour détruire les taupe
les prairies et dans les jardins. à Paris, 8.
B. 40. (Auteurs CL. MARIN.)

*Mineralogische Belustigungen zum Behuf der Chemie
oder Naturgeschichte des Mineralreichs.* 1761.
Leipzig und Kopenhagen, 8.

*Abhandlung von dem Ursprunge der Gesteine und der
darinne befindlichen Erzaderen oder der sogenannten
Gänge.*

*Gänge, und Klüfte; ingleichen von der Vererzung
der Metalle und insonderheit des Goldes. Leipz. 8.*

(Auctor esse dicitur Cl. DELIUS a rebus metallicis
in Banatu Temesuariensi.)

*Schauplatz der Künste und Handwercke, gefertigt
von den Herren der Academie der Wissenschaften zu
Paris; übersetzt von D. G. SCHREBER. Zehn-
tes Band. Leipz. und Königsb. 4.*

*L'art de l'indigotier: faisant suite aux arts. à Pa-
ris. fol.*

L'art du brodeur: faisant suite aux arts. ib. fol.

*L'art du charbon: supplement concernant le char-
bon de bois. ib. fol.*

*L'art du facteur d'orgues; seconde et troisième se-
ries contenant 99 feuilles d'impression et 33
planches y compris les doubles; faisant le qua-
rante huitième cahier des arts et métiers. ib.
fol.*

*Histoire générale des voyages ou collection nou-
velle des relations des voyages par mer et par terre.
Tom. XIX. ib. 4. c. f.*

*A short description of the province of South-Caro-
lina with an account of the air weather and di-
seases on Charles-Town. Written in the year
1763. London, 8 mai.*

*Voyage au Mont-Pilat dans la Province du Lyon-
nois, contenant des observations sur l'histoire
naturelle de cette Montagne et des lieux circon-
voisins; suivies du catalogue raisonné des plan-
tes, qui y croissent. à Avignon, 8.*

*A six months tour through the North of England
containing an account of the present state of agri-
culture, manufactures and population in several
countries of this kingdom. In four Volumes.
London, 8. (Auteurs ARTHUR YOUNG.)*

- A six weeks tour through the southern countries of England and Wales. 8b. 8. *Auctore* EDW. (continet multa oeconomica.) Vol. 4.
- Artis medicae principes Tom. II. Lausannae. 8. *Auctore* ALB. DE HALLER.)
- Second tractat of a new system of phisic, founded in the principles of nature and not on the materia medica. Lond. 8. (*Auctore* J. CORDON.)
- Lectures on the materia medica containing the natural history of drugs, their virtues and Lond. 4. Vol. 2. (*Continet praelectiones* LI ALSTON professoris olim Edinburgensi, HOPE editas.)
- Landapothek nebst einigen Hauscuren unter der Aufsicht und Beförderung des Königl. Collegii herausgegeben. Aus dem Schwedischen von IOHANN CARL WEBER.
- Matière médicale extraite des meilleurs Auteurs principalement du traité des médicamens de DE TOURNEFORT et des leçons de M. REIN par Mr Docteur en Médecine. Tom. III. à Paris, 12.
- Dictionnaire portatif de cuisine, d'officine et de distillation; véritable édition de Paris beaucoup plus correcte, que les *ditions contrefaites, qui habitent en Province. 8b. 8.
- Die geheime Naturlehre der Hermetischen Wissenschaft zur Verfertigung des gebenedeyeten Steins nach dem Systeme des vollen SENDIVON.
- An enquiry into the general effects of heat, with observations on the theories of mixture. In two parts, illustrated with a variety of experiments, tending to explain and deduce from principles some of the most common appearances in nature. With an appendix on the form and use of the principal vessels, containing the subjects on which

which the effects of heat and mixture are to be produced. Lond. 8.

Letters to the ladies on the preservation of health and beauty by a physician. Lond. 8.

Remèdes salutaires, ou précis de ce, qu'il est à propos d'éviter et de faire pour se conserver en bonne santé et prolonger sa vie. à Paris, 12.

Der Arzt der Gottesgelehrten, welcher Vorschriften giebt, wie sich Prediger in Ansehung ihrer Gesundheit bey Führung ihres Amtes zu verhalten haben Zweyte Auflage, Leipzig, 8. (Auctore Cl. FRANZ.) Betrachtungen über den Gebrauch des Rauchtabacks. Königsberg, 4.

Les présages de la santé, des maladies et du sort des malades et du sort des malades, ou histoire universelle de signes prognostics dans laquelle on a rassemblé, rapporté et exposé les regles les plus constatées par l'observation, concernant le prévoyance des événemens futurs, tant en santé qu'en maladie etc. par Mme. à Paris, 12.

Medicina ex pulsu, seu systema doctrinae sphymicae. Vienn. 8.

Bedeordnung und Verhalten bey einem vernünftigen Gebrauche der Gesundbrunnen in den Churfürstlich Sächsischen Landen, zum Besten der Bade und Brunnengäste abgefasst. Leipzig, 8. (Auctore Cl. ro. CHRIST. TILLING.)

Dissertation sur la nature de l'esprit de nitre dulcifié, relativement à la dissolution du mercure, pour servir de supplément à l'examen des principales méthodes d'administrer le mercure, dans les maladies vénériennes *) et de réponse aux réflexions d'un Anonyme contre cet ouvrage, inférées dans la nouvelle édition des effets du syrop mercuriel de Mr. BELLET, à Londres et à Paris, 8.

Aa 3

Expo-

*) quod prodiit ibidem 1769.

Exposition des effets d'un nouveau remède dénommé sirop mercuriel, rendue publique conformément à la lettre suivante adressée à l'Auteur par Mr. LE DUC DE PRASLIN. On y a joint une instruction détaillée sur la manière d'employer ce remède dans les maladies vénériennes de toute espèce, dans les écrouelles, et le rhachitis, autrement la maladie des enfans noués. Seconde édition, augmentée d'un recueil de nouveaux procès verbaux et certificats, qui est précédé de quelques réflexions sur la brochure de Mr. de HORNE. à Paris, 8.

L'art de se traiter et de se guérir soi même, dans les maladies vénériennes par M^{re}. Docteur Régent de la faculté de médecine en l'université de Paris. ib. 8.

Svar på kongl. Vetenska akademien föregående all slags frisel kan förekommas och botas så hos hufvuds- hustruv som andra? Huilken fräga varit framställd ad besvaras Ar 1869. Stockholm, 8.
(*Auflore* CL. DE SCHULTZENHEIM.)

Traité méthodique de la goutte et du rhumatisme. à Paris, 12.

Observations on the effects of seawater in the scurvy and scrophula. Lond. 8.

Traité de l'apoplexie, paralysie, et autres affections soporeuses, développées par l'expérience. ib. 12.

Aduersaria medico practica. Voluminis I. Pars II et III. Lips 8. c. f.

Gemeinnützige medicinische Beyträge. Frankfurt und Leipzig, 8.

Le manuel du jeune chirurgien, dans lequel on trouve en abrégé toutes les vérités anatomiques, physiologiques, et pratiques, dont la connoissance constitue le véritable chirurgien. On y a joint un

Manuel précis de pharmacie chirurgicale, quelques
formules des plus communes etc. Vol. I. à Paris, 8.
Manuel du jeune chirurgien: dans lequel on trouve
en abrégé toutes les vérités anatomiques etc.
Augmenté d'une pharmacopée chirurgicale por-
tative, ou recueil de compositions des médica-
mens externes les plus utiles etc. en faveur des
élèves en chirurgie et des gens de la campagne.

ib. 8. Vol. II. Dictionnaire anatomique et chirurgical d'après les
principes des meilleurs maîtres, anciens et mo-
dernes en médecine et en chirurgie, contenant
les connoissances anatomiques, physiologiques
et pratiques et le manuel des opérations chirurgi-
cales, avec le détail des instrumens et des médi-
camens. ib. 8. Vol. 2.

Abhandlung und Erfahrung von Beinbrüchen. Je-
na, 8.

Relazione sincera della portentosa guarigioni di un
cancro esistente nella mammella sinistra della Si-
gnora Anna Parolini di Trent. In Firenze, 8.

*Wegweiser der Geburtshelfer oder der Meister in der
Kunst die Entbindung der Weiber zu befördern.*
Glogau, 8.

Vorordnung über das ganze Gesundheitswesen. Wien,
8.

Plan d'éducation publique. à Paris, 12.

*Arzneymittel eines alten erfahrenen Husarenobersten
für alle Krankheiten der Pferde.* Nürnberg, 8.

*Bewährte Arzneymittel für das Rindvieh, Schweine,
wie auch Gänse und Hühner.* Frankf. 8.

*Le farcin, maladie des chevaux et les moyens de le
guérir.* à Paris, 12.

*Commentarius observationum physico astronomica-
rum et meteorologicarum.* Auctore IOANNE

FRIEDERICO ACKERMANN. Accedunt

RIUSDEM orationes duae prorectorales Kilii

4 c. f.

Essay on the ligature of arteries. By ROBERT

KIN. Lond. 8.

ALSTON vid supra p. 372.

Quadrans astronomicus novus descriptus et exami-

natus in specula vranica Ingolstadiensis a P. CAL-

SAH AMMANN. August. Vindelico. 4.

FRANC. ARANDI obseruationes medico chirur-

gicas. Goetting. 8.

Remarks on the composition use and effects of the

extract of lead of Mr. GOULARD and of hibe-

geto-mineral water. By G. ARNAUD M.D.

Lond. 12.

Dissertations sur la dilatation des arteres et sur la

sensibilité; appuyées de plusieurs expériences fai-

tes sur les animaux vivans, aux quelles on a joint

deux observations sur l'hydropisie du péritoine.

Par Mr. ARTHAUD Licencié en médecine.

Paris, 12.

PETR. ROMAN. ASTHEIMER C. S. I. machin

corporis humani omnium admirationi propo-

Solothurn, 8.

IO. ASTRUCS theoretisch practische Abhandlung

von den Frauenzimmerkrankheiten. Dritter Theil.

Aus den Französischen übersetzt und mit Anmer-

kungen begleitet von CHRIST. FRID. OTT

D. M. Dresden, 8 mai.

AND. AURENS Abhandlung über die geometrische

Aufgabe einen unzugänglichen und undurchsichtigen

Wald oder Morast auszumessen. Danzig, 4.

Précis de la méthode d'administrer les pilules toni-

ques dans les hydropisies par Mr. BACHER

Doct. en médecine. Suivi de nouvelles obser-

ations faites par ordre de la cour sur les hydro-

pisies et les effets des pilules toniques. à Paris, 12.

Auszug

Ausgang aus den neuesten Dissertationen über die Naturlehre, Arzneywissenschaft und alle Theile derselben von ERNST. GOTTER. BALDINGER. Ersten Bandes drittes Stück. Berlin und Stralsund, 8.

Bard. Einladungsschrift über das Studium der Botanik und Erlernung desselben. Jena, 4.

Bard. diss. inaug. de filicum seminibus. Auctore et Resp. Io. Philipp. Wolff. ib. 4.

Abhandlung über die epidemischen Krankheiten des Viehes, eine von der Königlich Französischen Gesellschaft des Ackerbaus gekrönte Preisschrift, verfertigt von Herrn D. BARRETT und mit unterrichtenden Anmerkungen versehen von Herrn BOURQUAT. Aus dem Französischen in das Deutsche übersetzt. Wittenberg und Zerbst, 8.

HEINR. BARTSCH Königl. Preussischen Commercienraths und Lustgärtners zu Oranienburg, oekonomische, theoretische und praktische Handgriffe. Berlin, 8.

anti - hydrophobiques par Mr. BAUDAT Doct. en médecine. à Paris, 4.

JOSEPH. HENR. BAUER tractatus de fonte minerali Tetschnensi in regno Bohemiae, eius ortu, contentis, indole, viribus medicis ac debito eius interno et externo usu. (latina et germanice.) Vindobon. 8.

FULG. BAUERS experimental Abhandlung von der Theorie und den Nutzen der Electricität, und von der Luftelectricität in dem menschlichen Körper. Lindau und Chur. 8.

Elémens de pharmacie etc. par Mr. BRAUME. Nouvelle édition augmentée. à Paris, 8.

Mémoire sur les argilles, ou recherches et expériences chymiques et physiques sur la nature des

terres le plus propres à l'agriculture, et les
moyens de fertiliser celles qui sont stériles, par Mr.

BEAUME Apothicaire de Paris. à Paris, 8.

*Physicalisch ökonomische Bibliothek, worinnen von den
neuesten Büchern, welche die Naturgeschichte, Na-
turlehre, und die Land- und Stadtwirtschaft betref-
fen, zuverlässige und vollständige Nachrichten er-
theilet werden von IOHANN BECKMANN. 11-
ter Band. Göttingen, 8.*

A treatise on the disorders and deformities of the
teeth and gums illustrated with cases and experi-
ments. By THOMAS BEARDMORE. New
edition with additions. Lond. 8.

BEYDONS architectura hydraulica. erster und
zweiter Theil. Neuaufl. und zehnte Augsk.
Augsburg, fol.

REINHOLD BERENS diss. inaug. de draconibus
bore. Götting. 4. c. f.

*Policey und Cameralmagazin, in welchem nach alpha-
betischer Ordnung die vornehmsten und wichtigsten
bey dem Policy- und Cameralwesen vorkommende
Materien nach richtigen und vernünftigen Grunds-
ätzen praktisch abgehandelt, und durch Landesherrliche
Gesetze und hin und wieder wirklich gemachte Ein-
richtungen erläutert werden. Fünfter Band, wel-
cher I und K enthält. Herausgegeben von J. J.*

BERGIUS Gräfl. Sayn, Hohen und Wistgen-
nischen Hofammerrath. Erf. am Mayn, 4.

Outlines of the natural history of great Britain and
Ireland. By J. BERKENHOUT. Vol. II.
Lond. 8. (continet vegetabilia.)

Natuurlyke historie van Holland door J. J.
FRANCO VAN BERKHEY. Tweeden Deel
tweede Stuk, Te Amst. 8.

AMBROSEUS BERTRANDI Abhandlung von der
chirurg.

- chirurgischen Operationen: Aus dem Italienischen
übersetzt. Wien, 8. m. Kl.
- Der, zum Besten des gemeinen Wesens, in den Wohlstand
versetzte und darinne erhaltene Bauer von L. C.
SEUTINGER. Hirschfeld, 8.
- ANNE BRULHS Anmerkungen über den dritten Theil
des wahren Portraits eines Medici, Chirurghi und Heb-
amme von D. RÜBELM. Cleve, 8.
- JACOB BIDERMANN diff. inaug. de labio, lepo-
rino. Argentorat. 4.
- Le genre et le contre de l'inoculation, ou disserta-
tion sur les opinions des savants et du peuple sur
la nature et les effets de ce remède par Mr. D. T.
DE BIENVILLE. Doct. en médecine. à Rot-
terdam, 8.
- JOSEPH BIRCKHOLZES eines Fischers von
Berlin, alle Arten Fische, welche in den Gewässern
der Churmark gefunden werden. Berlin und Stral-
sund, 8.
- LE BODENS Anleitung zur Kenntniß des gestirn-
ten Himmels. Hamb. 8.
- Eind. Abhandlung von dem Durchgange der Venus
durch die Sonne. ib. 8.
- Eind. Abhandlung von den 1769 erschienenen Ko-
meten. ib. 8.
- THEIL AD. BOEHMER diff. inaug. de haemor-
rhoidibus externis. Resp. Samuel, Frideric We-
gner. Hal. ad Sal. 4.
- Eind. diff. inaug. de complicata, cum abdominis hy-
drope, grauiditate eiusque signis, occasione singu-
laris casus. Resp. Anton Reimann. ib. 4.
- Eind. diff. inaug. de methodo spasmis medendi ge-
neratim. Resp. Casp. Henr. Beneke. ib. 4.
- GEORG. RUDOLPH BOEHMER diff. inaug. de
gustis plantarum indigenarum in pharmacopoliis
refor-

reformandis aestimatione. Resp. *Frideric. Erlmanno Hempel.* Witeberg. 4.

G. R. BOEHMER progr. de plantarum superficiali Exercit. I-IV. ib. 4.

Eiusd. diff. inaug. de plantis, in cultorum memoriam nominatis. Resp. *Io. Frideric. Benedict. Bred.* ib. 4.

Dégradation de l'espèce humaine par l'usage du corps à balaine. Ouvrage dans lequel on démontre, que c'est aller contre les loix de la nature augmenter la dépopulation et abâtardir pour ainsi dire l'homme, que de le mettre à la torture des premiers instans de son existence sous prétexte de le former par Mr. BONNAVILLE Paris, 12.

Contemplazione della natura di Signor BONTA. Tom. II. Auctore LAZAR. SPALLANZANI. In Modena, 4.

Proeve over de voorbehoeding der kinderpolsen, waarin de middelen, die deeze schadelijke ziekte zouden kunnen voorkomen, door den H. Boerhaave en andere voornaame mannen voorgesteld; schei- en geneeskundig worden opgesteld; door veel waarnemingen bevestigd, en ten algemeene nutte aangewezen worden, door IMAN JACOB VAN DEN BOSCH Med. Doct. Te Leyden, 1770. 8 mai.

Elémens de l'art vétérinaire. Essai sur les appareils et sur les bandages propres aux quadrupèdes à l'usage des élèves des écoles royales vétérinaires avec figures par Mr. BOURGELAT à Paris, 8 mai.

IOSEPH BRANDRETH diff. inaug. de febribus intermittentibus. Edimburg, 4.

Einige Gedanken über die jetzt gesuchte Vereinigung der

der Naturlehre mit der Landwirthschaft, entworfen
von I. C. BRASEN. Braunschweig und Hildes-
heim, 8.

CAROL. LUDOV. BRECHTI Specimen euristicae
medicae ad pleuritidem applicatae; nebst beyge-
fügten Schreiben die Einimpfung der Blattern be-
treffend. Hamb. 8.

Mémoire historique et oeconomique sur le Beaujo-
is par Mr. BRISSON. à Avignon et Lyon.

Vollständiges Handbuch der ganzen praktischen Arzt-
heylgelahrheit dritter Theil, enthaltend ein allgemei-
nes dispensatorium von ROB. BROOKES. Aus
dem Englischen übersetzt, Berlin, 8.

An easy and very practicable method to ruable
deaf persons to hear. Translated from the ger-
man of ANDR. EL. BÜCHNER. Lond. 8.

Dictionnaire universel des plantes, arbres et arbustes
de France, contenant une description raisonnée
de tous les végétaux de Royaume, considérés
relativement à l'agriculture, au jardinage, aux
arts et métiers, à l'oeconomie domestique et
champêtre et à la médecine des hommes et des
animaux; par Mr. PIERRE JOSEPH BV-
CHOL. Tom. dernier à Paris, 8.

Eusd. Traité historique des plantes, qui croissent
dans la Lorraine et le trois Evéchés, contenant
leur figure, leur nom, l'endroit ou elles crois-
sent, leur culture, leur analyse et leurs proprié-
tés tant pour la médecine, que pour les arts et
les métiers. Tom. X. ib. 8 min.

Eusd. dictionnaire vétérinaire et des animaux dome-
stiques, contenant leurs moeurs, leurs caractères
la manière de les nourrir, de les élever etc. avec
de belles estampes. ib. 8.

- P. I. BUCHOZ** Manuel médical et usuel des plantes tant exotiques qu'indigènes. ib. 12.
- Eiusd.** Abhandlung von der Schwindsucht. Aus dem Französischen übersetzt. Frankf. und Leipz. 8.
- ION. MARC. BVSCH** tractatus de mechanismo organici vocis huiusque formatione. Groping.
- Seltne Wahrnehmung** eines an der Zunge seit vier und zwanzig Jahren hervorgehangenen Fleisches wächses von neunthalb Loth, welches den 14. und 6. decemb. des 1769 Jahrs bey einer schon zwanzigjährigen Soldatentochter glücklich abgenommen und geheilet worden; nach allen dabejugefallenen Umständen ausführlich beschrieben und erzählt von **D. CHRISTOPH GOTTLIEB BÄTTNER.** Königsb. 4.
- Examen del capitolo settimo contenuto nella III parte dell ultima opera del chiarissimo Signor ANTON. DE HAEN, indiretto allo stesso Autore da LEOPOLDO MARC-ANTONIO CALDANI.** In Padova, 4.
- Inquiry in to the efficacy of warm baling in palsy.** By **K. CHARLETON.** London, 8.
- Aanmerkingen over de inenting der kinderrikt met waarneemingen bevestigd door PETER CAMPER met Platen.** Te Leuwarden, 8.

Reliqua proxime.

Contenta in hac parte.

- I Journal de médecine, chirurgie, pharmacie etc. par Mr. ROUX Tom. XXVII et XXVIII p. 195.
- II Histoire de maladies de St. Domingue par Mr. POUPPE DESPORTES. Tom. I. II. EIVSDEM Traité ou abrégé de plantes usuelles de St. Domingue Tom. III. p. 220.
- III NAHUY diff. de qualitate noxia aeris in nosocomiis et carceribus eiusque remediis p. 254.
- IV MARTINI *Untersuchung der Frage: ob ausgetretenes Blut wieder aufgenommen und dem Triebe des Herzens unterwürfig gemacht werden könne?* p. 259.
- V Verhandelingen uitgegeeven door de Hollandsche Maatschappye de Weetenschappen te Haarlem. XI. Deel I en IIde Stuk p. 262.
- VI DE HAEN rationis medendi Pars XIII. et XIV. p. 280.
- VII JACQUIN observationum botanicarum Pars II. III et IV. p. 298.
- VIII The construction of timber from its early growth. By MILL. p. 317.
- IX Nous

- IX Noua acta naturae curiosorum Tom. III. P. 317.
- X HARTMANN'S *angewandte Electricität*
bey Krankheiten des menschlichen Körpers P. 339.
- XI A new system of Midwifry. By JOHN
SON P. 343.
- XII BÜTTNER *von einem aus dem Munde*
hervorgehangenen Fleischgewächse P. 350.
- XIII Noua physico medica. P. 353.
- XIV Index scriptorum physico-medicorum,
quae anno 1770 prodierunt. P. 363.